

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Włod Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chęłmickowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Koniczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcina 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 140

Poznań, piątek dnia 25 marca 1932

Rok XXVII

Wciąż w defensywie | O poszanowanie przyjętych zobowiązań

Przemówienie min. Flandin w związku z przedłożeniem budżetu Francji w senacie — Początek dyskusji

Nasz korespondent w Berlinie p. Jerzy Drobnik wskazywał niedawno na kampanię, uprawianą w Niemczech, zwłaszcza w Prusach Wschodnich, przeciwko rzekomym wojennym zamiarom Polski wobec Rzeszy. Alamy te, jak łatwo można wykazać, obliczone były na spotęgowanie jeszcze hecy antypolskiej w Niemczech i wyzyskanie jej następnie w rozgrywkach wyborczych.

W istocie bowiem rzeczywistość przedstawia się akurat odwrotnie. Nawet taki Oertzen w głośnej swej książce „Das ist Polen“, mającej zohydzić nasz kraj, oświadcza w konkluzji, że dopóki rządzi w Warszawie Piłsudski i piłsudczyzna, nie Niemcom nie grozi.

Jak można zresztą zarzucać Polsce zamiary wojenne wobec Niemiec, skoro nawet jej polityka gospodarcza znajduje się względem Rzeszy w stałej defensywie. Polska nie zdobywa się na ofensywę nawet, wybitnie pokojową, do której uprawnione jest każde państwo w warunkach zupełnie normalnych, zwłaszcza, jeżeli ma do czynienia z ciągłą agresywnością ekonomiczną świata.

Wyniki defensywnego wciąż stanowiska Polski przedstawiają się, jak następuje: saldo bilansu handlowego Polski z Niemcami, wykazujące w latach 1929 i 1930 nieznaczny nadwyżkę na naszą korzyść (r. 1929 + 27 mil. zł, r. 1930 + 21 mil. zł) w roku 1931 przechyliło się zdecydowanie na niekorzyść Polski, wynosząc — 44 mil. zł.

Przechylenie się w latach ostatnich równowagi na korzyść Niemiec tłumaczy się zdecydowaną polityką Niemiec w stosunku do Polski oraz brakiem inicjatywy w zarządzeniach bojowych i pacyfizmem gospodarczym ze strony Polski.

Jak złą jest nasza polityka, świadczy artykuł „Rokowania polsko - niemieckie”, zamieszczony w nr. 11 „Polski Gospodarczej”, w którym organ ministerstwa przemysłu i handlu tak charakteryzuje naszą politykę w stosunku do Niemiec:

„Jesteśmy więc pod względem zarządzeń polityczno - handlowych, zaostrzających stale stan wojny celnej, panujący pomiędzy Polską a Niemcami, ciągle w stosunku do Niemiec w defensywie, nie nadążając nieomal za zarządzeniami niemieckimi, krepującymi nasz wywóz, w naszych posunięciach, mających na celu wyrównywanie tych uszczerbków”.

Tak więc organ ministerstwa przemysłu i handlu przynosi bardzo charakterystyczne samooskarżenie, stwierdzające, iż niekorzystne przesunięcia w obrotach handlowych polsko - niemieckich są skutkiem naszej polityki niemoocy. Niezdecydowanie ze strony polskiej wygrywane jest systematycznie przez naszego zachodniego sąsiada, który uprawia z powodzeniem w stosunku do Polski politykę szantażu, o czym świadczą ostatnie zarządzenia celne Rzeszy i wszczęte następnie rokowania handlowe między Polską a Niemcami.

Nadto w sposób wprost prowokacyjny kpią sobie Niemcy w ostatnim numerze „Industrie und Handelszeitung” z polityki handlowej p. Zarzyckiego, który, kontynuując przywóz, wydaje

Paryż, 25. 3. (PAT). Minister Flandin, przemawiając wczoraj w senacie oświadczył, że poprzedni budżet w złocie jest wyższy od budżetu w r. 1913 o 2.24 proc. Uwzględniając jednak długi współczynnik wzrostu będzie w złocie wynosił tylko 1.84 proc. Następnie minister wskazał na wzrost wydatków budżetowych w innych krajach.

W sprawie konferencji lozańskiej oświadczył minister, że Francja stać będzie na gruncie wniosków rzeczoznawców bazylejskich. Wnioski te dotyczą odszkodowań.

Anulowanie odszkodowań i długów nie rozwiąże, zdaniem ministra, kryzysu gospodarczego, gdyż potrzebne

są rozstrzygnięcia bardziej ogólne. Ważniejszą jest rzeczą odbudowanie kredytu długoterminowego, a w związku z tem poszanowanie przyjętych zobowiązań. Taką politykę właśnie prowadzi Francja.

Paryż, 25. 3. (PAT). Senat rozpoczął dyskusję nad budżetem. Sprawozdawca Gardes wyjaśnia, że z powodu zmniejszenia się wpływów podatkowych i nieuiszczenia przez Niemcy spłat budżet na r. 1931/32 wykazuje deficyt w wysokości 4 do 5 miliardów, deficyt w budżecie na rok 1932/33 wynosi 6 do 7 miliardów. Dlatego też komisja finansowa wzywa rząd do niezwłocznego opracowania planu przeprowadzenia sanacji budżetowej.

„Gdańsk nie może istnieć bez zaplecza polskiego“

Sen. Jelowycki domaga się od gdańskich sfer gospodarczych nawiązania ścisłego porozumienia z Polską

Gdańsk, 25. 3. (PAT). Były senator handlu Jelowycki wygłosił w klubie handlowym odczyt pt.: Walka gospodarcza między Gdańskiem a Polską.

Omówiwszy obszernie położenie gospodarcze Gdańska na tle panujących stosunków politycznych sen. Jelowycki dochodzi do wniosku, że w chwili, gdy rządy zawodzą, muszą sfery gospodarcze radzić sobie same. Delegacji kupców gdańskich powinni pojechać do Polski i próbować uregu-

lować sporne sprawy gospodarcze ze sferami gospodarczymi Polski.

Porozumienie z Polską jest, zdaniem sen. Jelowyckiego, całkiem możliwe. Gdańsk nie może istnieć bez zaplecza polskiego, tak samo jak Polska musi się opierać o port gdański, mimo wybudowania Gdyni. Cały import polski będzie finansowany przez Gdańsk. Obie strony są zdane na siebie wzajemnie a sfery gospodarcze znalazłyby, zdaniem mówcy, szybko formę współpracy, któraby była błogosławieństwem dla obu stron.

Likwidacja zatargu na Dalekim Wschodzie

Narady w sprawie zawieszenia kroków wojennych — O wpływy celne w Mandżurji

Szanghaj, 25. 3. (PAT.) W lokalu konsulatu angielskiego rozpoczęły się obrady w sprawie zawieszenia kroków wojennych. Obrady toczyły się przy udziale przedstawicieli 4 mocarstw.

W skład delegacji chińskiej wchodził gen. Huan-Cziang, szef sztabu, który wszedł do delegacji na miejsce Cziang-Kuang-Nai, który odjechał do Su-Czou. Ta zmiana w składzie delegacji spowodowała 24-godzinny zwłokę w obradach.

Tokjo, 25. 3. (PAT.) Ministerstwo wojny zaprzecza kategorycznie wiado-

mości, że Japończycy pobierają dochody z cel w Mandżurji, jak to twierdził delegat chiński w Genewie.

Ministerstwo zaznacza, że nieoficjalni przedstawiciele władz celnych w Szanghaju objeżdżają obecnie Mandżurję w celu omówienia sprawy pobierania dochodu z cel. Aż do chwili zawarcia modus vivendi, Japonia będzie wysyłała ze Szanghaju wpływy celne do Dairen, nowy rząd mandżurski nie będzie jednak mógł podnieść tych pieniędzy aż do chwili, gdy zostanie oficjalnie uznany.

Przesilenie rządowe w Czechosłowacji?

Praga, 25. 3. (PAT.) Powtarzają się tu pogłoski, że po świętach Wielkiejnocy dojdzie do zmian w gabinecie.

Niektóre pisma przypuszczają, że zmiany te obejmą cały gabinet, przy czym obecni ministrowie zastąpieni zostaliby przez przywódców poszcze-

gólnych stronnictw politycznych, wchodzących w skład koalicji rządowej (obecnie są to członkowie stronnictw) oraz przez kilku ministrów fachowców.

Jako drugą ewentualność wysuwa się utworzenie całego gabinetu fachowców.

Rewizje u działaczy narodowych

Bielsk, 25. 3. (Tel. wł.). W Bielsku dokonano rewizji u narodowców, m. in. w sekretarjacie O. W. P. Szukano ulot-

ki, podpisanej przez „tajną organizację narodową”. Rewizja nie dała żadnego rezultatu. (w)

więcej pozwoleń, niż wogóle przywózkiedykolwiek wynosił.

Tak wygląda nasza względem Niemiec defensywa gospodarcza, a Niemcy,

którzy w rzeczywistości sami żyją myślami i dążeniami zachłannymi wobec Polski krzyczą na całe gardło o rzekomych wojennych zamiarach Polski.

Konflikt irlandzko-brytyjski

„Times”, precyzując stanowisko brytyjskie w sporze z Irlandją, stara się zbagatelizować tę sprawę, zaznaczając m. in., iż nie należy do niej przywiązywać większego znaczenia, niż ona na to zasługuje. Niema mowy o zastosowaniu przemocy, w celu zmuszenia Irlandji do poszanowania zaciągniętych zobowiązań. Niemniej jednak dziennik zaleca szereg represyj gospodarczych jak usuwanie irlandczyków z urzędów brytyjskich zabieranie pracy robotnikom irlandzkim i pozbawienie ich zasiłków dla bezrobotnych, podkreślając wszakże konieczność spokojnego, rozważnego i uprzejmego postępowania.

Według doniesień dublińskiego korespondenta „Timesa” zagadnienie przysięgi, którą obecny parlament już zgłosił, może się stać aktualne dopiero za 5 lat. Nasuwa to podejrzenie, że De Valera porusza tę sprawę jedynie w tym celu aby — twierdzą „Times” — uczynić zadość skrajnym elementom własnej partji, których się obawia.

Rząd brytyjski nie ogłosił obecnie tekstu noty, przesłanej do Dublina, pragnąc uniknąć zaostrezenia publicznej polemiki w sprawie zatargu z Irlandją.

Gdy na tę notę Irlandja udzieli odpowiedzi, to ewentualnie całokształt korespondencji, po ponownym zebrańiu się po świętach izby gmin, ogłoszony zostanie w formie „Białej Księgi”.

Narazie wiadomo tylko tyle, że nota angielska jest szczegółowym dokumentem, wyjaśniającym stanowisko rządu angielskiego, zarówno w sprawie przysięgi, jak i tenuty dzierżawnej.

Nota podtrzymuje pogląd, że artykuły 1, 2, 3 i 4 traktatu angielsko-irlandzkiego z r. 1921 nie pozostawiają żadnej wątpliwości co do tego, że przysięga stanowi integralną część traktatu. Nota podkreśla również to, że artykuły 1, 2 i 3 wyraźnie wskazują, że sytuacja Irlandji pod względem konstytucyjnym jest zupełnie ta sama, co Kanady.

Zmiany w wojsku

Warszawa, 25. 3. (Tel. wł.). — Został ogłoszony Dziennik personalny M. S. Wojsk, który przynosi szereg wiosennych zmian na różnych stanowiskach, zaczynając od nominacji b. szefa sztabu głównego Piskora inspektorem armji.

Szefem okręgowego sądu wojskowego w Warszawie został podpułkownik Zwoliński z Torunia. Szefostwo oddziału II sztabu głównego objął pułkownik Furgalski, na miejsce podpułk Pełczyńskiego, który otrzymuje dowództwo 5 pułku piechoty w Wilnie. Szefostwo Wojskowego Instytutu Geograficznego obejmuje od 1 czerwca pułk. Zieleniewski, a zastępcą komendanta straży granicznej został podpułk. Głogowski. Zastępcami szefów departamentu M. S. Wojsk zostali podpułk. Bokalski w kawalerji i podpułk. Jeleniewski w budownictwie.

B. adiutanci Piłsudskiego ppulk. Zembrzusi i ppulk. Wenda zostali dowódcami: ostatni 1 pułku legionów w Wilnie, pierwszy — 15 pułku ułanów w Poznaniu. Ogółem 64 oficerów przeszło w stan spoczynku a 6 do rezerwy. (w)

Wypadek podczas ćwiczeń.

Warszawa, 25. 3. (Tel. wł.). — W Suwałkach podczas ćwiczeń 4 dywizjonu artylerji pękło działo. Jedna osoba jest zabita, dwie ciężko ranne, jedna lżej. (w)

Ogłoszenia do wydania świątecznego Kurjera Poznańskiego przyjmujemy do soboty, 26 b. m. większe do godz. 9, mniejsze do godz. 11.

S. A. — S. S., a więc S. O. S.?

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“.)

Berlin, 24 marca.

S. A. — S. S., a więc S. O. S., pomyślał sobie widocznie pruski minister spraw wewnętrznych, socjalista Severing, wydając rozkaz policji, ażeby dnia 17 marca urządziła rewizję w wszystkich lokalach partji, a przedewszystkiem organizacji bojowej Hitlera. Zarzucano bowiem tej organizacji, że dnia 13 marca została zmobilizowana celem objęcia władzy siłą na wypadek korzystnego dla Hitlera wyniku głosowania. Prasa lewicowa doniosła po części przed, a po części po rewizji o najrozmaitszych szczegółach planu, o rozkazach, uzbrojeniu i zamiarach formacji bojowych Hitlera. Szczegółowe oświadczenie złożył w tej sprawie minister Severing. Nie będziemy do tych szczegółów powracać, bo wiadome one są z telegramów. W związku z temi wydarzeniami narzuca się jednak pytanie, jaką siłę przedstawiają te formacje, i czem rząd pruski zdecydował się na tak energiczną akcję, słowem, jakie jest jej tło polityczne?

Formacje hitlerowskie należy przedewszystkiem odróżnić ściśle od „Stahlhelmu“ i innych organizacji wojskowych. Kto należy do formacji Hitlera, temu nie wolno należeć jednocześnie do innych formacji. Podporządkowane one są najdokładniej i wyłącznie kierownictwu partji w Monachjum i stanowią tak zwaną „armję brunatną“. Liczebność jej określił sam Hitler w przemowie do berlińskiej S. A. niedawno na 400 000 ludzi. Inne źródła podają nawet cyfrę 520 000 ludzi, jednak cyfra, podana przez Hitlera, jest bliższa prawdy, a być może nawet, że jest ona trochę zaokrąglona. Budowa wewnętrzna tych formacji opiera się na zasadach organizacji dawnej armji niemieckiej. Jednostką najmniejszą jest tak zwana „Schar“ („gromada“), 5—6 gromad tworzy „Trupp“ („trupa“), trzy trupy składają się na „Sturm“ („burza“—„atak“), który odpowiada kompanji wojskowej. Od „Sturmu“ wzięła nazwę cała organizacja, mianowicie litery S. A., będące początkowymi literami słów „Sturm-Abteilung“ („oddział szturmowy“).

Kilka „szturmów“ tworzy „Sturm-bann“, obejmujący 300—600 ludzi i odpowiada bataljonowi. Trzy „Sturm-banny“ składają się na „Standarte“ („sztafeta“), obejmująca 1000—3000 ludzi. Jest to już formalny pułk, a nominacji na dowódcę „Standarte“ dokonuje sam Hitler. Te duże jednostki zorganizowane są w „podgrupy“ i „grupy“ („Untergruppe“ i „Gruppe“) na wzór brygad i dywizyj, oraz „Gaustürme“, odpowiadające korpusowi armji. Dowódczta tych największych jednostek rozłożone zostały celowo — z jednym jedynym wyjątkiem, który zapewne też wkrótce zniknie — w miastach, w których się znajdują komendantury Reichswehry (Wehrkreiskommando der Reichswehr).

A więc w Królewcu (Wehrkreiskommando I) znajduje się dowództwo sztabowe S. A. Grupy Ostland pod dowództwem generała Litzmanna. Dowództwo grupy szczecińskiej (Wehrkreiskommando II) znajduje się jeszcze chwilowo w Berlinie. Dowództwo sztabowe S. A.-Grupy Ost (grupa wschodnia S. A.) znajduje się w Berlinie i odpowiada Wehrkreiskommando III, znajdującemu się również w Berlinie. Dowodzi nią chwilowo F. W. Krueger. W jej ramach osobne dowództwo posiada S. A. Berlina w osobie hr. Hellendorfa, znanego z procesu o zajęcia na Kurfuerstendamme. S. A.-Grupa Mitte (grupa środkowa S. A.) posiada swój sztab w Dreźnie równoległe z Wehrkreiskommando IV. Dowodzi ją grupa znany kapitan - leutenant von Killinger. Do siedziby Wehrkreiskommando V w Sztutgarcie przesiedlono przed kilku miesiącami z Monachjum sztab S. A.-Grupy Sued-West (grupa południowo - zachodnia S. A.). Dowodzi nią Dietrich von Jagow. Do Monasteru, siedziby Wehrkreiskommando VI, przeniesiono również niedawno z Dueseldorfu dowództwo S. A.-Grupy Nord-West (grupa północno-zachodnia S. A.). Dowodzi ją nadporucznik von Fichte. Monachjum (Wehrkreiskommando VII) jest siedzibą „S. A.-Grupy Bayern“ (bawarska grupa S. A.), dowodzonej chwilowo przez Hansa Kalleubacha.

Łącznie z tą organizacją grupową i terytorjalną przebiega oczywiście organizacja oddziałów specjalnych, odpowiadająca również ściśle zasadom wojskowym. Istnieją więc osobne formacje lotnicze, posiadające własne aeroplany — jak wspominałem w jednej z korespondencji, z powodu ujawnienia istnienia tych formacji otrzymał dymisję redaktor zresztą antyhitlerowskiej „B. Z. am Mittag“, Hoellering, formacje automobilowe („Motorstuerme“), zorganizowane w korpus automobilowy (N. S. K. K.), oddziały sanitarne, na których czele stoi lekarz główny z tytułem „Reichsarzt“ oraz dalsze formacje specjalne. Do nich zaliczyć należy również oddział wywiadowczy, a także specjalne oddziały pod nazwą „Schutz - Staffeln“, znane pod skrótem „S. S.“, do których wybiera się tylko najbardziej wypróbowanych ludzi, i które spełniają rolę gwardji. Samo się przez się rozumie, że poszczególne grupy posiadają wydziały, odpowiadające intendenturom („Zeugmeistereien“), które dostarczają w drodze kupna przepisowych ubiorów, środków sanitarnych i t. d. Na czele wszystkich intendentur stoi tak zwany „Reichszeugmeister“ Buechner. „Reichsarzt“ jest dr. Hocheisen. Wszystkie

nici zbiegają się oczywiście w sztabie głównym w Monachjum. Szefem sztabu jest kapitan Roehn, który odznaczył się już jako organizator wojskowy w Boliwji.

Całość jest, jak już wspominaliśmy, najściślej połączona z organizacją partyjną, opierającą się wogóle na zasadach wojskowych. Głównym dowódcą S. A. jest — po ustąpieniu w wrześniu 1930 roku kapitan von Pfeiffera — Adolf Hitler.

Rzecz prosta, że organizacja ta przedstawia poważną siłę. Jest ona dowodzona przez ludzi wykwalifikowanych. Między nimi znajduje się wielka ilość oficerów starej armji, żyjących z przysługującej im pensji, a także pewna ilość oficerów, która wyszła z Reichswehry. Odbywa ona ćwiczenia, często pod firmą „Sportvereine“ — i stanowi wogóle kadre wychowania wojskowego narodu, oraz czynnik, pielęgnujący ideę zbrojną jako taką. Działalność S. A. nie ogranicza się tylko do zwykłego wojskowego „drillu“, ale usiłuje z „brutalnej armji“ utworzyć jednolite ciało ideowe, którego każdy członek czuje się związany na śmierć i życie z partją i jej wodzem, jako wyrazicielem niemieckiej myśli nacjonalistycznej. W przyszłej korespondencji zajmiemy się tłem politycznym wydarzeń, których ośrodkiem stała się S. A.

JERZY DROBNIK.

Polskie manifestacje w Paryżu

Nowa „oficjalna“ placówka — Bazar Fidacu żeńskiego krajów aljanckich — Projektowana reorganizacja „sanacyjna“ polskiego Fidacu żeńskiego — Burzliwe posiedzenie kola paryskich inwalidów — Jeszcze burzliwszy obchód imieninowy

Paryż, w marcu.

Życie polonji paryskiej jest naogół mało interesujące. Zresztą, jak mi ktoś powiedział, lepiej od niej trzymać się na uboczu. Miał się bowiem ustalić taki system podejrzewania, a nawet śledzenia, że jeden przed drugim strzeże się, by jakiegoś nierozważnego słowa nie wypowiedzieć. Prawdopodobnie i to na wiele się nie przyda, bo wiadomem jest, iż, o ile ktoś komuś pragnie zaszkodzić, to i tak potrafi przeinaczyć jego myśl.

W obecnej chwili panuje tu tendencja, coraz silniej zaznaczająca się, by instytucje, czy też jakiegokolwiek przedsiębiorstwa istniejące w prywatnych rękach, przejąć w... oficjalne, opowiadając w ten sposób wszystkie placówki, i tak np. istniały tu już biura podróży, ale widocznie niedość „sanacyjne“, bo oto ostatnio otwarto z wielką pompą nowe „Orbis“, a „oficjalnym“ biurem propagandy turystycznej polskich kolei państwowych. Na jego czele stoi naturalnie Żyd, p. Paulin.

W ubiegłym tygodniu w salonach Pershing Hall w Paryżu, Fidac żeński krajów aljanckich zorganizował wielki bazar wyrobów przemysłu ludowego. Znajdował się on pod protektorem prezydentowej Doumer oraz wszystkich ambasadorowych krajów sprzymierzonych.

Stoisko Polskie, urządzone staraniem p. Ładziń, delegatki żeńskiego Fidacu polskiego, a równocześnie przewodniczącej sekcji propagandowej, przedstawiało się bardzo dodatnio. Można w niem było oglądać artystyczne wyroby z drzewa, które zresztą specjalnie zainteresowały Amerykanki i ich ambasadorową, panią Edge; podobaly się też ogólnie koronki śląskie oraz tkaniny wileńskie i łowickie. — Wreszcie na uwagę zasługiwała również pocztówka z mapą Polski, wydana ostatnio przez Fidar żeński na wniosek delegatki polskiej, a będąca doskonałym środkiem propagandowym, gdyż szeroki ogół do dziś dnia nie zdaje sobie jeszcze dokładnie sprawy, gdzie jest położona Polska i jak jest wielka.

Ożywiona zresztą działalność żeńskiego Fidacu oddała już duże pod względem propagandowym usługi. Czyżby dlatego właśnie miał on zostać w najbl. przyszłości zreorganizowany, naturalnie w duchu... B. B.? Takie przynajmniej obiegają pogłoski. Chodzi mianowicie o to, aby organizacje kobiece, należące do Fidacu męskiego przeszły teraz do żeńskiego i opanowały go na swój sposób, usuwając zń żywioty narodowa,

Niemniej jednak przedłożono obecnym listę, na której ci, którzy pomimo wszystko zamierzali się udać na ową akademję, mieli wypisać dla kontroli swoje nazwiska. Jest to także system, praktykowany na coraz szerszą skalę.

Wieczorem tego samego dnia odbyła się uroczystość imieninowa w sali instytutu oceanograficznego z udziałem naturalnie całej ambasady oraz reprezentacji kilkudziesięciu najprzeróżniejszych towarzystw, bo począwszy od Biblioteki Polskiej w Paryżu a skończywszy na stowarzyszeniu studentów Żydów z Polski w Paryżu.

Do przekonania wielu obecnych nie trafiło widocznie ani zagajenie ambasadora, ani przemówienie majora Testara o metodach działania marszałka Piłsudskiego, ani porównywanie go do Mojżesza! Skoro bowiem jedni wolali „niech żyje“, to niektórzy protestowali.

W sali zaczynała się wytwarzać atmosfera bardzo niespokojna! Protesty stawały się coraz energiczniejsze i byłoby się skończyło może znacznie gorzej gdyby nie to, że nad obchodem imieninowym czuwała bacznie paryska policja. Wszyscy już mają dosyć tych narzucanych obchodów.

I. BRIARES.

Nowa afera kryminalna „strzelców“ na Pomorzu

„Słowo Pomorskie“ (nr. 70) donosi ze Świecia:

Wielką sensację wywołało w Świeciu aresztowanie w dniu 21 bm. komendanta miejscowego „Strzelca“ Jana Kosickiego, który dał się tu poznać jako amator cudzej własności.

Osadzony w więzieniu p. komendant „Strzelca“, ma na sumieniu cały szereg najrozmaitszych kradzieży. Śledztwo wykazało, że Kosicki był hersztem dobrze zorganizowanej szajki rzeźmieszków, która od dłuższego już czasu niepokoila mieszkańców Świecia i okolicy.

Charakterystyczne jest, że mimo, iż już w sobotę (po defiladzie, w której p. „komendant“ Kosicki kroczył na czele oddziału „Strzelca“, składającego się z 17 ludzi), dowiedziano się o sprawkach Kosickiego, pozostał on na wolnej stopie do niedzieli południa, podczas, gdy jego towarzysze zamknięci zostali do ula już w sobotę po południu. Nie chciano widocznie psuć „podniosłego“ nastroju imprezy „imieninowej“, od której miejscowe społeczeństwo trzymało się zdala.

Uroczystość hallerowska w Szamotułach

Szamotuły, 23. marca.

W sali hotelu „Eldorado“ w Szamotułach odbyło się uroczyste zebranie z okazji imienin gen. J. Hallera. Zebranie zagaił prezes Hallerczyków, placówki Szamotuły p. Musiał, witając gości, którzy szczerze wypełnili „złotą salę“ i prelegenta, p. Romana Kończalę z Poznania. Po odśpiewaniu hymnu narodowego „Boże coś Polskę“ głos zabrał p. Roman Kończal, który przedstawił zasługi gen. Hallera. Przemówienie przyjęto burzliwymi oklaskami.

Na zakończenie prelegent wniósł okrzyk na cześć solenizanta.

Po odczytaniu telegramu gratulacyjnego do gen. Hallera który przyjęto rzesistemi oklaskami, dwóch pięknych, okolicznościowych deklamacjach i okrzykach na cześć Romana Dmowskiego i gen. Muśnickiego, prezes solwował zebranie.

Wilki na Wilenszczyźnie

Wilno, 25. 3. (PAT.) Wobec przeciągającej się zimy na terenie Wileńszczyzny w dalszym ciągu grasują większe stada wilków, które napadają na osady i porywają żywy inwentarz. Najbardziej ucierpeli mieszkańcy gminy iwienieckiej, rakowskiej i rubieżwickiej. W ubiegły poniedziałek, w czasie obławy, zabiło kilka wilków, w dniu wczorajszym, w powiecie rubieżwickim zastrzelono wilczycę i wilka. Dziś ma się odbyć wielka obława z naganką przy udziale K. O. P. i władz administracyjnych.

Wniosek zatem nie został uchwalony.

Postulaty naczelnego komitetu dla spraw bezrobocia

Warszawa, 25. 3. (Tel. wł.). — Naczelny komitet do spraw bezrobocia wystąpił do premiera Prystora z szeregiem wniosków w sprawie swego dalszego istnienia.

Zdaniem komitetu przedłużenie jego działalności poza 1 kwietnia nie jest celowe. W kraju powinny być organizacje komitetów w zasadzie zlikwidowane z wyjątkiem okręgów przemysłowych na Śląsku, w Łodzi i Kielcach.

Zniesienie komitetu nie może być równoznaczne z zawieszeniem akcji. Bezrobocie rośnie i niema widoków, aby z wiosną położenie uległo zmianie. Walka z bezrobociem musi być kontynuowana i musi posiadać podstawy finansowe.

Dlatego komitet wypowiada się za dalszym utrzymaniem dopłaty do taryfy pocztowej, domaga się szerokiej propagandy spożywcza wyrobów krajowych, oraz pracy nad zwiększeniem zatrudnienia bezrobotnych przez zastąpienie pracowników młodocianych i mężatek żywicielami rodzin.

Taki program byłby wystarczający najdalej do jesieni. Z nastaniem chłódów trzeba będzie wznowić akcję na najszerszych podstawach, ale akcja ta powinna być zmodyfikowana. Doświadczenie ostatniego roku uczy, że pomoc w naturze zupełnie nie dopisała.

(w)

Tragiczna śmierć ucznia szkoły morskiej

Gdynia, 25. 3. (Tel. wł.). Jak wiadomo, w podróży powrotnej „Daru Pomorza”, na wysokości północnych wybrzeży Francji, zginął uczeń szkoły morskiej w Gdyni, Maksymilian Stefanik.

Natychmiastową śmierć 19-letniego młodzieńca spowodował upadek z grotrei (pierwsza reja od dołu na środkowym maszcie — przyp. red.). „Dar Pomorza” zawinął do Hawru, skąd zrazu zwłoki tragicznie zmarłego miały być odesłane rodzicom do kraju drogą lądową. Po porozumieniu się jednak zdecydowano przewieźć je do kraju na „Darze Pomorza”, który opuścił wczoraj Hawr, udając się do Gdyni.

S. p. Maksymilian Stefanik pochodził z Zamościa. Już jako młody chłopiec okazywał silny pociąg do morza i przed kilku laty zbiegł nawet rodzi-

com, kierując się do Gdyni. W roku ubiegłym spełniły się marzenia chłopca, gdy został przyjęty na pierwszy kurs wydziału nawigacyjnego szkoły morskiej.

Pierwszą podróż na „Darze Pomorza” odbył po Bałtyku i okazało się wówczas, że ma wszelkie warunki, żeby stać się doskonałym marynarzem.

Już nie jako kandydat, ale jako uczeń szkoły morskiej, wraz z całym pierwszym kursem w październiku r. z. wypłynął w podróż ćwiczebną do Ameryki południowej i środkowej, obliczonej na przeciąg pół roku. Na tydzień przed powrotem do Gdyni, gdy zdawało się, że nie grożą już niebezpieczeństwa podróży polskiej fregacie szkolnej, nadeszła wstrząsająca wiadomość o śmierci obiecującego młodzieńca.

Smiertelny pojedynek dzieci

Wilno, 25. 3. (PAT.) We wsi Zadoroże, gminy jażywińskiej, 15 letni Szumilonek i 16-letni Derencisz pokłócili się o 15-letnią Pomiańkównę, do której obaj chłopcy żywili sympatię. Ponieważ dziewczyna nie mogła się zdecydować na wybór, rywale postanowili spór rozstrzygnąć pojedyńkiem amerykańskim.

W czasie losowania czarną gałkę wyciągnął Derencisz. Dumny chłopiec udał się tegoż dnia na brzeg rzeki i rzucił się do wody. Samobójstwo zauważył jeden z jego kolegów i pośpieszył z pomocą, lecz próba uratowania nie udała się, gdyż Derencisz dostał się pod lód. Na wieść o tem, do rodziców Derencisza zgłosił się Szumilonek i oskarżył się, że spowodował samobójstwo ich syna.

Skazanie na śmierć

Warszawa, 25. 3. (Tel. wł.). — We Lwowie trybunał skazał niejakiego Modzela za zamordowanie sklepikarki Wismanowej na śmierć. (w)

Synagoga spłonęła do szczerbu

Wilno, 25. 3. (PAT.) W dniu wczorajszym nadeszła do Wilna wiadomość o wielkim pożarze, jaki nawiedził miasteczko Żoludek. Pożar wybuchł w synagodze. Synagoga spłonęła doszczętnie. W ogniu zginęły tory i inny sprzęt rytualny, przedstawiający znaczną wartość. Oprócz synagogi spłonęły 2 sąsiadujące z nią domy z zabudowaniami gospodarczymi. Dochodzenie policyjne ustaliło, iż pożar powstał od pozosta-wionej w synagodze świecy.

W sprawie aresztowań za czyny niemoralne

Ponieważ po mieście krążą wersje o dalszych jakoby aresztowaniach za czyny niemoralne z nieletnimi dziewczętami i wymienia się nawet pewne nazwiska, zapytaliśmy urzędu śledczego policji państwowej, jak sprawa się przedstawia, i otrzymaliśmy odpowiedź, że żadne dalsze aresztowania nie nastąpiły, że wczorajszy komunikat policyjny sprawę wyczerpuje.

Należy przestrzec ludzi złośliwych i usiłujących przy tej sposobności załatwić takie czy inne obrachunki osobiste, przed rozsiewaniem wiadomości oszczerczych, bo takie rzeczy mogą się dla oszczerców skończyć niewesoło.

Jak mętne elementy wyzyskują tego rodzaju afery, dowodem tego jest fakt następujący:

Do właściciela znanej firmy aparatów fotograficznych p. Gregera zgłosił się niejaki p. Jende, podający się za reportera i współpracownika „Rekordu Polskiego”. Tenże pan usiłował szantażować p. Gregera w związku z ostatnimi aresztowaniami, domagając się za „przemilczenie nazwiska” 1.000 zł na inseraty w „Rekordzie Polskim”. Wznowione „pertraktacje” szantażysty w biurze firmy Gregera odbyły się już w niezauważonej przez Jendego obecności urzędnika policji śledczej, która szantażystę przekazała sędziemu śledczemu.

Bałwochwaltwo

Czytamy w „Słowie Pomorskim”: Na akademii, urządzonej w gmachu teatru miejskiego w dniu 18 b. m. dla młodzieży szkół średnich wypowiedział się p. Boszko, nauczyciel gimnazjum

męskiego, przeciw nazywaniu zwycięstwa, odniesionego nad armją bolszewicką w r. 1920 „Cudem Wisły”, gdyż, jak twierdził, w ten sposób umniejsza się zasługi głównego wodza, marsz. Piłsudskiego, którego dziełem jest to zwycięstwo. Według referenta czynniki nadprzyrodzone nie przyczyniły się do zwycięstwa. Człowiek zwyciężył, nie Bóg!

Tak przemawia wychowawca do setek dzieci i młodzieży, przeciwstawiając się zarozumiałej opinii publicznej narodu polskiego. Jakże inaczej myślał król - bohater Jan Sobieski, który po zwycięstwie pod Wiedniem doniósł papieżowi: „Veni, vidi, Deus vicit!” (Przybyłem, ujrzałem, Bóg zwyciężył!).

Czyż może człowiek w swej pysze tak daleko się posunąć, aby uważał pomoc Bożą za zbędną? Czyż łaska Boża wyświadczana człowiekowi ubliża jego godności i obniża jego powagę i zasługi? Czyż nie podnosi się raczej autorytetu słabego człowieka, jeżeli go Bóg wybrał za narzędzie dokonania jakiegokolwiek wielkiego czynu?!

Inny przykład: W dniu 19 marca odprawione zostało na placu św. Katarzyny nabożeństwo polowe. Po obu stronach ołtarza, przy którym składano Bogu bezkrwawą Ofiarę, na kobiercach, zawieszonych na murze kościoła, były umieszczone zamiast obrazu religijnego inicjały Piłsudskiego: „J. P.”. Miejsce Boga zajął człowiek! To już profanacja. (Jesteśmy przekonani, że stało się to bez porozumienia z miejscową władzą duchowną).

Z Stronnictwa Narodowego

Trzy zebrania w pow. chodzieskim

Chodzież. Zebranie rady powiatowej odbyło się przy udziale członków zarządu i licznych delegatów oraz posła dr. Tadeusza Wróbla. Ze sprawozdań delegatów wynikało, że Stronnictwo Narodowe mimo przeszkód i szykan cieszy się coraz większym uznaniem społeczeństwa; szczególnie ludność wiejska garnie się żywiołowo pod nasze sztandary. Po omówieniu spraw organizacyjnych zabrał głos poseł dr. Tadeusz Wróbel, który zdał sprawozdanie z sesji budżetowej Sejmu oraz omówił położenie polityczne, gospodarcze i społeczne w Polsce. Referat spotkał się z ogólnym uznaniem i całkowitem zrozmieniem. Przewodniczył zebraniu p. K. Strzeliński. Tego samego dnia popołudniu odbyło się w wypełnionej sali „Strzelnicy” zebranie miejscowego Koła. Zagał i przewodniczył wiceprezes zarządu powiatowego p. K. Strzeliński, a obszerny referat wygłosił poseł dr. Tadeusz Wróbel, wykazując znaczenie akcji Stron. Nar. i Obozu Wielkiej Polski oraz te cele, które zorganizowany naród osiągnąć musi. Referat gorąco oklaskiwano. Po przeprowadzonej dyskusji przewodniczący podniósł patriotyzm i szczerze narodowe usposobienie miejscowego społeczeństwa, wzywając do wyteźonej pracy organizacyjnej.

Morzewo, pow. chodzieski. Odbył się tu wiec publiczny, w którym wzięła udział ludność miejscowa i okoliczna w tak znacznej liczbie, że wielu uczestników zebrania stało na zewnątrz sali. Przewodniczył prezes koła Str. Nar. p. Józef Mąka. Obszerny referat polityczny wygłosił p. poseł dr. Wróbel. Referat ten przerywany był często żywiołowymi oklaskami. W dyskusji zabrał głos kierownik powiatowy Obozu Wielkiej Polski p. Pałicki z Szamocina, którego wywody spotkały się również z uznaniem.

Z różnych stron Polski

Grzywna w wysokości 8 milionów zł.

Do kasy skarbowej w Warszawie została w tych dniach wpłacona olbrzymia grzywna, mianowicie 8 mil. złotych. Została ona nałożona na jedno z największych przedsiębiorstw farmaceutycznych, które otrzymywały po cenach ulgowych spirytus dla celów leczniczych przeznaczony na produkcję kosmetyków luksusowych.

Ażebym móc uiścić tak olbrzymią grzywnę przedsiębiorstwo to musiało w pierw spieniężyć wielką kamienicę w stolicy.

Tajemnicze morderstwo b. więźnia politycznego

W Sosnowcu mieszkał od szeregu lat z rodziną Jan Antoni Posylek, b. więzień polityczny. Ostatnio Posylek wyprowadził się z Sosnowca i zamieszkał w Częstochowie. Córkę jego i synowie mieszkają nadal w Sosnowcu. W ub. tygodniu lokatorzy domu, w którym mieszkał Posylek, zdziwienie byli jego nieobecnością, a wreszcie zawiadomili o tem policję, naskutek czego w ub. niedzielę otwarto drzwi mieszkania. Wówczas oczom obecnych przedstawił się

Nikt z cierpiących

na reumatyzm, podagrę i bóle nerwowe nie powinien wątpić w możliwość swego uzdrowienia, gdyż już wiele cierpiących odzyskało przy pomocy Totalu swe zdrowie. Tabletki Total gal bowiem skutecznie zwalczają te niedomagania, wstrzymując nagromadzenie się kwasu moczowego, który, jak wiadomo, jest przyczyną tych cierpień. Nieszkodliwe dla serca, żołądka i innych organów. Spróbujcie i przekonajcie się sami, lecz żądajcie we własnym interesie tylko oryginalnych tabletek Total. We wszystkich aptekach. nw 9 207

straszny widok. Na łóżku leżały skrwawione zwłoki Posylka, znajdujące się już częściowo w rozkładzie. Nielad panujący w mieszkaniu morderstwo w celach rabunkowych. Zbrodni dokonano zapewne przed kilku dniami. Zamordowany Posylek liczył 69 lat. Policja wdobyła dochodzenie celem wykrycia morderców.

Pierwsze gimnazjum hebrajskie w Białymstoku

Nacjonalistyczna prasa żydowska donosi z wielkim zadowoleniem, że gimnazjum hebrajskie w Białymstoku uzyskało prawo publiczności. Jest to pierwszy tego rodzaju wypadek, a spodziewają się, że po nim pójść dalsze.

Ciekawy pomysł

Towarzystwo przyjaciół sztuki w Krakowie wprowadziło nowość na swoich wystawach, mianowicie wymianę dzieł sztuki na artykuły pierwszej potrzeby. Na wystawionych obrazach wisieć będą zielone kartki. Takie obrazy artyści wymieniają na ubranie, bieliznę, żywność itd.

Konkurs na pieśń o domu

Zarząd główny Związku pań domu w Warszawie rozpisal konkurs na słowa do pieśni o domu. Warunki konkursu są następujące:

Pieśń winna uwzględniać piękno ogniska domowego i winna być ujęta w formę poważną, nadająca się do przełożenia na muzykę. Tytuł pieśni pozostawia się autorowi do uznania.

Pieśń może obejmować 5 — 6 strof czterowerszowych.

Utwór konkursowy winien być przepłany na maszynie zaadresowany do zarządu Głównego pań domu, Warszawa, Nowy Świat 9 umieszczony w kopercie zaopatrzonej godłem Wewnątrz winna się znajdować druga koperta z takimże godłem zabezpieczona zawierająca nazwisko i dokładny adres autora.

Termin nadsyłania utworów konkursowych wyznacza się do 15 maja 1932 roku. Ogłoszenie wyniku konkursu nastąpi najpóźniej do 1 lipca tegoż roku.

Za utwór, odpowiadający warunkom konkursu i uznany za najlepszy, wyznaczona jest jedna nagroda w kwocie 100 zł.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.895 zł.; w Gdańsku na Warszawę szawie 8.90 1/2 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk niem w dewizach — zł. gotówką — zł. za 100 guld. gd w dewizach 173.41 do 173.67 zł., gotówką 173.07 zł.

Nasze filje w Poznaniu

- 1 Stary Rynek 4. obok gł otwachu.
- 2 Plac Bernardyński 5 w składzie kolonjalnym Rychtera.
- 3 Chwaliszewo 20/21.
- 4 Śrółka. Ostrówek 15.
- 5 Główna, St. Maciejewska, ul. Główna 114.
- 6 Jama Garbarska. przy moście kolejowym (kiosk inwalidzki).
- 7 Sołacz. ul. Wołyńska, narożnik ul. Podolskiej.
- 8 Jeżyce Rynek 1.
- 9 Jeżyce wschód. ul. Dąbrowskiego 12/16 firma „Emki”.
- 10 Łazarz. ul. Matejki 39.
- 11 Łazarz. Adamczewski Leon, skład kolonjalny. Marsz. Focha 74.
- 12 Łazarz. skład papieru M Focha 36.
- 13 Wilda. Zych skład papieru Wierzbicę 46. przy Rynku Wileńskim.
- 14 Św Wojciech 26. narożnik Zaufek św Wojciecha.
- 15 Pocztowa 20. w pobliżu pl. Nowomiejskiego.
- 16 Rataje. skład kolonjalny. Pelagja Łagoda.
- 17 Winiary. St. Kaczmarskówna. ul. św. Leonarda 2.
- 18 Rybaki. Bronisława Czipicka ul. Kwiatowa 3. skład kolonjalny.
- 19 Malta ul. Maltańska. Antoni Augustyniak.
- 20 Osiedle za Bramą Warszawską. skład kolonj. Jozef Krysztofiak ul. Czerniejewska.
- 21 Górczyn. ul. M Focha nr. 160, dom Jesse go.

Popieraj przemysł rodzimy A dasz pracę bezrobotnym!

Zwiazek Obrony
Przemysłu Polskiego

POZNAŃ
ulica Rzeczypospolitej 1

Niemiecka irredenta w Czechosłowacji

Wykrycie niemieckiego spisku irredentystycznego w Czechosłowacji — Pod maską sportu spiskowcy odbywali ćwiczenia wojskowe — Rozwiązanie „Volkssportu” i liczne aresztowania jego członków — Jak zorganizowana była irredenta niemiecka — Co mówi czechosłowacki minister spraw wewn.

Spółczesność czechosłowackie od dłuższego już czasu silnie zaniepokojone było wzrostem i działalnością sportowej organizacji niemieckich narodowych socjalistów na terenie Czechosłowacji, tzw. „Volkssportu” („Nationalsozialistischer Verband für Wandern, Radfahren, Spiel und Sport aller Art”). Zwłaszcza w ubiegłym roku organizacja ta prawie, że prowokacyjnie działała w niemieckich okręgach północnych Czech, odbywając tam ćwiczenia wojskowe. Władze czechosłowackie od samego początku śledziły działalność tej organizacji, która w miarę wzrostu wpływów Hitlera w Rzeszy, działała coraz to intensywniej, a dochodzenia wykazały, że w tem chodzi tu o organizację irredentystyczną niemiecką, popieraną przez Hitlera, a ukrywającą się pod płaszczkiem organizacji sportowej.

Zebrany materiał śledczy wystarczył dla władz czechosłowackich, by przystąpić do rozwiązania organizacji i postawić kierowniczych jej członków w stan oskarżenia o zdradę stanu. Stwierdzono, że do organizacji przyjmowano ludzi tylko powyżej lat 21, a cała organizacja miała ustrój wojskowy, tak, że członkowie bezwzględnie musieli słuchać rozkazów swych dowódców. W szeregach „sportowych” panowała dyscyplina wojskowa. Członkowie pociągani byli w razie najmniejszych nawet przewinień do raportów. Każdy członek zobowiązany był brać udział w ćwiczeniach wojskowych. Kto z powodu zajęć codziennych w ćwiczeniach tych nie mógł brać udziału, winien był żądać przeniesienia go do rezerwy. Najmniejszą jednostką organizacyjną była „Gruppe”, na której czele stał „Gruppenführer”. Jednostka ta liczyła 5—10 ludzi, a kilka grup stanowiło „Truppe” z „Truppenführerem” na czele, zaś „Sturmführer” stał na czele „Sturmu”, składającego się z dziesięciu „trup”. Przy ćwiczeniach polowych członkowie nosili ciężkie plecaki wojskowe, a komendanci posługiwali się mapami terenowymi, jakimi posługują się władze wojskowe. Nie brakowało nawet oddziałów sanitariuszy.

Dalej stwierdzono, że wybitni członkowie organizacji często wyjeżdżali do Berlina i Monachium, gdzie odwiedzali „Dom Bronzowy”, siedzibę Hitlera. Nie ulegało więc najmniejszej wątpliwości, że organizacja działała w Czechosłowacji w porozumieniu i za poparciem Hitlera. Centralne władze organizacyjne nie znajdowały się w Pradze, lecz w De-

czynie, prawdopodobnie dlatego, aby być bliżej garnicy niemieckiej.

Stwierdziwszy to wszystko, czechosłowackie władze policyjne przystąpiły do aresztowań i rewizyj. Dotychczas aresztowano w Pradze 23 osób, z czego większość stanowią studenci politechniki niemieckiej w Pradze, zaś na prowincji aresztowano 12 osób. Pośród aresztowanych jest również członek praskiej rady miejskiej, wybrany z ramienia niemieckiej Partii Narodowo-Socjalistycznej. Wszyscy aresztowani zostaną o zbrodnię zdrady głównej według 2 i 17 paragrafu ustawy o ochronie republiki. Prokuratorja prawdopodobnie wnieśnie oskarżenie jeszcze przeciwko dalszym 13 osobom.

Dodać należy, że organizacja rozgałęziona była po całej republice czechosłowackiej a materiał obciążający znaleziony przy rewizjach u aresztowanych, świadczy o tem, iż cała republika podzielona została na okręgi i powiaty. Zachodnią część Czechosłowacji miała stanowić część składowa „trzeciej Rzeszy” jako „Deutschböhmem”. Praga należała do 10-go powiatu, a jej politycznym i wojskowym komendantem zamianowany został przez samego Hitlera niejaki Hoyer, student praw, którego policja aresztowała w Deczinie.

Zainteresowanie opinii publicznej przebiegiem śledztwa jest wielkie. Prasa czechosłowacka poświęca irredencji niemieckiej baczną uwagę a „Prager Presse” w niedzielnym numerze zamieszcza wywiad z ministrem spraw wewnętrznych dr. Slavikiem, który szczegółowo przedstawił całą sprawę. Zebraławszy rozwój organizacji „Volkssportu”, zalegalizowanej jako organizacja sportowa, która de facto była organizacją wojskowo-irredentystyczną, jak również omówiwszy działalność i wystąpienia członków, zaznaczył m. i., że śledztwo dotychczas nie zostało ukończone i winni ukarani zostaną z całą surowością prawa.

Republika czechosłowacka nadzwyczaj tolerancyjnie zachowuje się wobec wszelkich prądów nurtujących wśród tej czy owej mniejszości narodowej, ale na zbyt prowokacyjne wystąpienia niemieckich hakenkreuzlerów, władze czechosłowackie musiały odpowiednio zareagować. Czechosłowacka opinia publiczna z zadowoleniem przyjmuje wszelkie zarządzenia, jakie władze poczyniły w celu wytypienia irredenty i położenia kresu awanturom politycznym zwolenników Hitlera wśród niemieckiej mniejszości narodowej.

T. M.

O drugą transzę pożyczki kolejowej

W „Gazecie Warszawskiej” czytamy, co następuje:

Nowy wicepremier, p. Zawadzki, nie mógł dotąd objąć urzędowania, ponieważ od dłuższego czasu bawi w Paryżu wraz z dyrektorem Banku Polskiego, p. Barańskim. Jednym z celów tej wyprawy jest druga transza pożyczki kolejowej na budowę linii Śląsk — Bałtyk.

W związku z tą sprawą ukazały się w ostatnich dwóch dniach w prasie „sanacyjnej” następujące wiadomości:

1) Emitowanie drugiej transzy obligacji kolejowych nie jest obecnie „wskazane” z powodu pogorszenia się sytuacji na francuskim rynku finansowym, wobec czego Francusko-Polskie Towarzystwo Kolejowe, w porozumieniu z rządem polskim, stara się tymczasem pożyczyć od rządu francuskiego 200 milionów franków. W środę, dnia 23 marca „Express Poranny” uznał sprawę za załatwioną.

2) Tegoż dnia ukazała się notatka, że p. minister skarbu Jan Piłsudski, wystąpił do kapituły orderu „Polonia Restituta” z wnioskiem o odznaczenie członka grupy francuskiej w Towarzystwie Kolejowym p. Peychez i dyrektora towarzystwa Schneider-Creuzot p. Vernier w uznaniu ich zasług w sprawie budowy kolej Śląsk — Bałtyk.

3) „Gazeta Polska” z dnia 24 marca donosi, że dnia 23 marca premier francuski p. Tardieu przyjął pp. Zawadzkiego, Zaleskiego i Chłapowskiego. O celu i wyniku rozmowy organ rządowy nie podaje nic

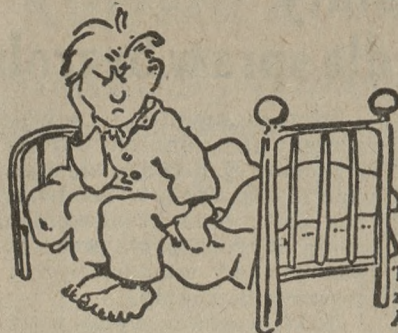
Widać z tego wszystkiego, że z drugą transzą pożyczki kolejowej są poważne trudności. Zgodnie z umową, transza ta ma być emitowana najpóźniej do dnia 1 maja rb. Ponieważ suma dwóch pierwszych transz ma wynosić 700 milionów franków, a pierwsza przyniosła podobno 400 milionów, zatem na drugą wypada 300 milionów.

Wydawałoby się, że skoro umowa tak wyraźnie postanawia, to powinna być wykonana bez wyjazdu i starań członków rządu polskiego. Niestety, umowa — jak wszystko teraz u nas — jest „elastyczna”. Mianowicie na końcu zdania, w którym jest mowa o terminie drugiej emisji, znajduje się dodatek: „o ile stan rynku pozwoli na dokonanie drugiej emisji we wskazanym terminie”.

Ten dodatek faktycznie obala wszelkie terminy i uzależnia je od grupy francuskiej. Teraz rozumiemy, dlaczego do Paryża nie pojechał pan Koc, autor tak „elastycznej” umowy, albowiem pp. Zawadzki i Barański.

Czy naprawdę stan rynku francuskiego nie pozwala obecnie na dokonanie emisji drugiej transzy w tak stosunkowo niewielkiej sumie? I tak, i nie. To zależy od banków francuskich, a w dużej mierze od firmy Schneider-Creuzot, która jest głównym akcjonariuszem Towarzystwa Kolejowego.

Otóż tak się niefortunnie zdarzyło, że firma ta została pominięta przy zamówieniach materiałów wojskowych na rzecz amerykańskiej firmy Driggs

Spóźniony żal.

Tak, mój przyjacielu, dlaczegoż nie zażyłeś odrazu oryginalnych tabletek Aspiriny? Jednak nie jest jeszcze zapóźno. Aspirina pomaga zawsze.

Przeciwko bólowi głowy, zębów i kończyn, przeciwko reumatyzmowi, grypie i wogóle wszelkim zaziębieniom zawsze najlepiej pomagają niezawodne tabletki Aspirin. Na każdej tabletkie i na każdym opakowaniu (po 20 lub 6 tabletek) znajduje się krzyżowy napis BAYER, który stanowi markę ochronną oryginalnej Aspiriny. Do nabycia we wszystkich aptekach.

Ordinance Eng Corporation. Interwencja dyrektora firmy francuskiej p. Vernier pozostała bez rezultatu. Prawdopodobnie departament uzbrojenia ministerstwa spraw wojskowych nie wiedział w lutym, że w kwietniu przypada transza pożyczki kolejowej.

Dowiemy się niedługo, jaki był wynik wizyty pp. Zawadzkiego, Zaleskiego i Chłapowskiego u p. Tardieu, czyli, czy dojdzie do skutku tymczasowa pożyczka 200 milionów.

Tutaj na „płynność” wpływają znowu wybory francuskie. Niedawno p. Herriot, wódz lewicy francuskiej, atakował bardzo ostro pp. Lavała i Tardieu za zbytnią hojność w udzielaniu pożyczek zagranicznych.

Tak to p. Koc przez zgodę na dwa niewinne słowa: „o ile”, a departament uzbrojenia przez zatarg ze Schneidrem-Creuzot narobili rządowi wiele kłopotu. Daj Boże, żeby p. ministrowi skarbu udało się naprawić sytuację!

Wydział narodowościowy ministerstwa spraw wewnętrznych

Pożyteczne będzie zapoznanie się z nowym określeniem działalności wydziału narodowościowego ministerstwa spraw wewnętrznych.

Okólnik ministra z dnia 6 listopada 1931 r. nr. 186 („Dz. Urz.” nr. 18 poz. 295) ustala szczegółowy podział czynności w ministerstwie. Według tego okólnika wydział VI narodowościowy, wchodzący w skład departamentu politycznego, obejmuje sprawy mniejszości narodowych, wynikające z ich odrębności obyczajowej, językowej, wyznaniowej i gospodarczej. W szczególności do wydziału narodowościowego należy:

1. Opracowanie wytycznych w zakresie stosunku państwa do mniejszości narodowych i udział w opracowywaniu projektów odnośnych ustaw i przepisów.

2. Zbieranie informacji oraz opracowywanie sprawozdań kwartalnych i wniosków z dziedziny życia społecznego i politycznego mniejszości narodowych, a w szczególności w zakresie:

a) życia stronnictw i stowarzyszeń politycznych, oraz wybitniejszych ich członków (uchwały, deklaracje programowe, zjazdy partyjne, wiece itd.);
b) ruchu stowarzyszeniowego, kulturalno - oświatowego, zawodowego i społecznego itd.);
c) działalności przedstawicielstw parlamentarnych i poszczególnych ich członków;

d) prasy mniejszościowej.

3. Sprawy uprawnień języków mniejszości narodowych w stosunkach urzędowych i życiu publicznym.

4. Sprawy Kościołów i związków religijnych w zakresie działania ministerstwa spraw wewnętrznych: katolickiego, o ile dotyczy mniejszości narodowych (w szczególności obrządków grecko-katolickiego i wschodniosłowiańskiego), prawosławnego, protestanckiego, mojżeszowego, mahometańskiego oraz sekt (z wyłączeniem Kościoła Narodowego i marjawityzmu).

5. Przegląd prasy i publikacji mniejszości narodowych, oraz opracowywanie komunikatów prasowych tygodniowych.

6. Opracowywanie materiałów statystycznych i tablic, dotyczących rozmieszczenia etnicznego i stanu posiadania poszczególnych mniejszości narodowych.

7. Sprawy wynikające z urzędowania komisji do spraw mniejszości narodowych, zbieranie materiałów potrzebnych dla prac Komisji i opracowywanie wniosków.

„Kurjer Warszawski” podaje następującą depeszę swego korespondenta paryskiego:

„Prasa francuska zamieszcza, pochodzącą najwidoczniej z półurzędowego źródła polskiego, wiadomość że Polska, uznając pożytek połączenia gospodarczego pięciu państw naddunajskich zamierza interwenjować w obronę swych interesów, sięgających 25 procent naszego eksportu, dopiero po utworzeniu wzmiarkowanego bloku.

„Pisma donoszą jednocześnie, że Tardieu odbył wczoraj konferencję z Zaleskim, Chłapowskim i nowym wicepremierem Zawadzkiem.

„Z powyższych wiadomości można wywnioskować, że wzmiark do wyrzeczenia się włączenia Polski do bloku naddunajskiego, wszczęto ponownie aktywne rokowania finansowe”.

8. Opiniowanie w sprawach rządzeń władz państwowych, odnoszących się do stowarzyszeń, związków, imprez widowiskowych, wydawnictw, w ważniejszych sprawach nadawania obywatelstwa polskiego, stosunku do cudzoziemców itp., o ile dotyczą one osób niepolskiej narodowości.

9. Sprawy uzgadniania działalności ministerstwa spraw wewnętrznych z innymi ministerstwami i urzędami centralnymi w zakresie spraw narodowościowych.

Tajemnicze zatrucie.

Gdynia, 25. 3 (Tel. wł.). W wiosce Chwaszczyno zmarła tutaj ostatnio niejaka Anna Dampé, córka rzeźnika. Ponieważ istnieje przypuszczenie, że zatruta się nieświeżą wędliną, władze sądowe zarządziły przeprowadzenie sekcji zwłok. S. B.

Manewry sowieckie

Wilno, 25. 3. (PAF.) Z pogranicza donoszą, że w okolicach Borysowa na terenie Rosji sowieckiej rozpoczęły się wielkie manewry floty powietrznej sowieckiej przy udziale artylerji zeni-towej i aut pancernych.

80 LAT
przodują

PULSA
PUDRY

W pierwszych 10-ciu latach

winna każda matka dziecko swe myć i kąpać tylko za użyciem czystego łagodnego

MYDŁA DLA DZIECI NIVEA

Dziecko będzie jej za to wdzięczne, gdyż zaoszczędzi sobie w przyszłości wiele kłopotów o zachowanie dobrej cery. Mydło Nivea jest wyrabiane według przepisów lekarskich specjalnie dla wrażliwej skóry dziecka.

Cena: Zł. 1.20

Mimo pracy domowej starannie wypielęgnowane ręce KREMEM NIVEA

Nawet laborantki i lekarze, zmuszone w zawodzie swoim do częstego zamoczenia i mycia rąk w ciełej lub zimnej wodzie, mogą mieć starannie wypielęgnowane ręce używając stałego Kremu Nivea. Należy tylko co wieczór natrzeć dobrze ręce Kremem Nivea. Również w ciągu dnia nie należy używać Kremu Nivea, gdyż wnika on w głębię skóry i nie pozostawia po sobie żadnego połysku. Skóra zaś nabiera opaność i i mimo częstego mycia pozostaje miękka i gładka. Krem Nivea daje delikatną cerę którą tak hojnie podziwiamy u młodzieży.

Krem Nivea w pudełkach po Zł. 0.40 do 2.60 i w tubkach po Zł. 1.35 i 2.25
Wyrób krajowy firmy PEBECO, Sp. Akc. w Poznaniu

Pw 11 498 1170 2

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili Gebenna polskiego przemysłowca

Przed niedawnym czasem, w feljtonie p. t. „Przykre drobiazgi” zajęliśmy się m. in. sprawą maszyny do pisania „Efka”, wyrobu państwowej fabryki karabinów (F. K.) w Warszawie. Asumpt do napisania o tej sprawie dał nam komunikat oficjalny komitetu ekonomicznego ministrów zalecający poszczególnym ministerstwom wprowadzenia do użytku podległych urzędów polskie maszyny wspomnianej marki. Komunikat głosił, że celem podjęcia tego działu wytwórczości było racjonalne wykorzystanie i utrzymanie urządzeń technicznych oraz wykwalifikowanych kadr pracowników państwowych fabryki karabinów. Tenże urzędowy komunikat stwierdzał nadto, że:

„Kapitał prywatny nie zdradzał żadnego poważniejszego zainteresowania tym działem produkcji”.

Poddawszy krytycznej ocenie projekt nowej imprezy etatystycznej, zaprotestowaliśmy przeciwko głoszeniu w komunikatach oficjalnych wiadomości niezgodnych z rzeczywistością; taką bowiem jest wzmianka, że kapitał polski nie interesował się produkcją maszyn do pisania; „wszystkim, interesującym się życiem gospodarczym Poznania, wiadomo, że jedna z firm tutejszych od dawien dawna pracowała nad uruchomieniem produkcji maszyn do pisania.

Powracamy dzisiaj do tej sprawy, zebrawszy dodatkowe materiały informacyjne, z których wynika, że to, co w zrozumieniu szerszych kół czytelników nazwalibyśmy „przykre drobiazgiem”, dla jednostek zainteresowanych stanowi sprawę kapitalnej wagi, budzącą refleksje niezmierznie przykre.

Chodzi tutaj o znanego w Poznaniu przemysłowca, p. Bernarda Rohowskiego. Jako fachowiec o długoletniej praktyce, p. Rohowski przystąpił krótko po wojnie do prac nad konstruowaniem własnego typu maszyny do pisania, nosząc się z myślą rzucenia na rynek krajowy maszyny nie skopjowanej, lecz oryginalnej.

Cały zysk z obrotów importowanymi maszynami do pisania, p. R. poświęcał na wykończenie przedsięwziętego dzieła, odmawiając sobie zaspokojenia nieraz niezbędnych potrzeb życiowych. Pomocy finansowej ze strony banków prywatnych czy też państwowych konstruktor nie mógł otrzymać i dopiero dwóch znanych obywateli poznańskich odważyło się znacznym kapitałem dopomóc do wykończenia i opatentowania pierwszej maszyny. Urząd patentowy po długotrwałym badaniu wydał orzeczenie, w którym stwierdził, że przeszło 20 części przedstawionego modelu przedstawia własność oryginalną, niepodrobioną.

Wykończone dzieło wystawiono na Targach Poznańskich i na M. W. K. T. Piszący te słowa sam był świadkiem demonstracji pierwszej polskiej maszyny do pisania, w obecności ówczesnego ministra p. i h., p. Kwiatkowskiego i innych dygnitarzy. Próba pisania wprawiła wszystkich w zdumienie, okazało się bowiem, że nie tylko pismo jest równe i czyste, ale i sama maszyna przy pisaniu wykazywała szereg cennych, praktycznych ulepszeń. Minister Kwiatkowski przyrzekł firmie swoje pełne poparcie, którego również nie odmówił konstruktorowi następnym ministrem p. i h. p. Prystor.

Niestety, w ministerstwie spraw wojskowych powstał pomysł uruchomienia etatystycznej produkcji maszyn do pisania. Wprawdzie delegacja, specjalnie wysłana przez Fabrykę Ka-

rabinów do Poznania, uznała maszynę p. Rohowskiego za godną podziwu i uznania, wprawdzie F. K. przeprowadziła obszerną korespondencję z p. R., jednak — koniec końców — panowie z Warszawy zdecydowali się na zakup licencji francuskiej maszyny „Conte”, będącej — zdaniem fachowców bezstronnych — modelem wybrakowanym...

Zamiast nabyć od Polaka patent czy licencję na maszynę oryginalną, uwzględniającą postęp techniczny ostat-

nich lat komisja rządowa zakupuje wybrakowany model zagraniczny i uruchamia produkcję, niszczącą w zarodku inicjatywę prywatną i przekreślającą wartość długoletnich znużonych starań polskiego przemysłowca... Jak to nazwać?

Jest to już drugi jaskrawy przykład tępienia inicjatywy prywatnej przez fabryki państwowego przemysłu wojennego. Pierwszym przykładem była produkcja rowerów. Gebenna przemysłowców...

Wywóz drzewa do Francji

Do niedawna jeszcze otwarte dla obcego drewna granice Francji zostały, jak wiadomo, dekretem z 27. 8. 31 zamknięte. Według dekretu przywóz drewna pochodzenia obcego odbywać się może jedynie w granicach kontyngentu, t. zn. że ograniczony jest w ramach przyznanego każdemu z dotychczasowych krajów-dostawców przydziału. Kontyngentem zostały objęte następujące pozycje francuskiej taryfy celnej:

Poz. 128 — drewno użytkowe, okrągłe z korą lub bez kory o długości dowolnej i obwodzie ponad 60 cm w grubszym końcu.

Poz. 128 — bis — drewno użytkowe ciosane lub tarte; podkłady kolejowe z drewna miękkiego lub twardego; inne.

Poz. 133 — słupy, piloty i maszty o długości ponad 1,10 m i obwodzie do 60 cm w grubszym końcu.

Poz. — 597 — wyroby ciesielskie i kołodziejskie.

Poz. 600 — drewno heblowane, falcowane i szpuntowane, deski, fryzy lub deszczulki parkietowe heblowane, falcowane z drewna twardego lub miękkiego.

Na podstawie dekretu z 27. 8. 31 r. władze francuskie wydały rozporządzenie z datą 30. 12. 31, które określa wysokość przydziału przywozu drewna każdego państwa — eksportera oraz podaje sposoby, według których kontyngenty mają być wykonane. Zatem kontyngent roczny podzielony został na 4 równe części z tem, że w poszczególnych kwartałach w zasadzie wolno wywozić danemu państwu tylko ilość ustaloną na dane ćwierćrocze. Jeżeli jednak w pewnym kwartale nie wyzerpano całego kontyngentu kwartalnego, natenczas różnicę można wywieźć dodatkowo w następnym kwartale — i odwrotnie w razie przekrocze-

nia kontyngentu kwartalnego w następnym kwartale wolno już wywieźć tylko kontyngent kwartalny mniej nadmiar z poprzedniego kwartału.

Kontyngent dla Polski wynosi za pierwszy kwartał tj. za czas od 1. 1. 32 do 31. 3. 32 22217 tonn dla drewna z pozycji 128, 128 bis i 133 oraz 15 quintali dla drewna z poz. 597 i 600.

W wykonaniu przyznanego Polsce kontyngentu kwartalnego w wysokości 22217 tonn udział wzięły lasy państwowe i prywatny przemysł drzewny. Początkowo wywóz każdej partii drewna miał być umożliwiony tylko na podstawie specjalnych świadectw pochodzenia, wystawianych przez min. przem. i handlu, za pośrednictwem Administracji Lasów Państw. wzgl. komitetów eksportowych. Z różnych jednak względów przesunięto termin na podobne świadectwa do 1. 4. 32, wobec czego do tego terminu eksport drewna do Francji może odbywać się za zwyczajnymi świadectwami pochodzenia, obowiązującymi obecnie i nie podlegającymi kontroli — byleby kontyngentowi nie przekroczono.

Wobec tego jednak, że wywóz tarych materiałów iglastych podlega bardzo wysokiemu cłu, przeto — chcąc skorzystać z bezcłowego wywozu i ze zniżkowych taryf kolejowych — należy do każdego listu przewozowego, idącego do Gdańska wzgl. Gdyni z przeznaczeniem do Francji dołączyć zaświadczenia wywozowe. Takie zaświadczenia wydaje Komitet Eksportowy Materiałów Tarych w Warszawie wzgl. jego regionalna sekcja.

Kontyngentem powyższym nie został objęty wywóz drewna do Algieru. Ponadto wyłączono z kontyngentu podkłady kolejowe, które zatem importować można do Francji w każdej ilości.

Afa.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Oprocentowanie kredytów rolniczych i kredytów hipotecznych.** Bank Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego donosi: W związku z artykułem pt. „Obniżenie oprocentowania kredytów rolniczych”, zamieszczonym w czwartkowym rannym wydaniu „Kurjera Poznańskiego”, podajemy następujące wyjaśnienie, celem uspokojenia właścicieli listów zastawnych Poznańskiego Ziemstwa kredytowego: Obniżenie oprocentowania kredytów rolniczych m. in. i kredytów hipotecznych, udzielonych przez Poznańskie Ziemstwo Kredytowe, z 8 na 6 proc. dotyczy jedynie dłużników, na ciężar których odnośne pożyczki zostały zabezpieczone i wydane. Natomiast bez zmiany pozostaje oprocentowanie listów zastawnych, wydanych przez Poznańskie Ziemstwo Kredytowe to znaczy 8 proc. listów dolarowych z r. 1923, 8 proc. listów dolarowych amortyzacyjnych serii z r. 1930, jako też 6 proc. listów żytnich i 4 proc. listów konwersyjnych.

(k) **Kontrakty taryfowe dla rolnictwa.** Kontrakty taryfowe dla rolnictwa na rok służbowy 1932/33 wyszły już z druku i są do nabycia w biurze wydziału pracy przy W. T. K. R. w Poznaniu, ul. Mickiewicza 33. Kontrakty można nabyć w biurze za gotówkę; wysyła się również na życzenie za zaliczeniem pocztowym.

(k) **Plenarne zebranie Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu** odbędzie się w środę, dnia 6 kwietnia o godz. 15.

(k) **O stworzenie angielsko-polskiej Izby w Warszawie.** W warszawskiej Izbie Przemysłowo-Handlowej odbyło się pod przewodnictwem prof. Okolskiego przy udziale prezesa Cz. Klarnera zebranie komisji polityki handlu zagranicznego dla omówienia rezultatów podróży do Anglii delegacji Izby na Targi Brytyjskie. Po rozważeniu ogólnego charakteru i kierunku, jaki został nadany naszej wymianie towarowej przez zarządzenia handlowo-polityczne ze strony bliższych i dalszych sąsiadów Polski, komisja Izby przyszła do wniosku, iż jest rzeczą konieczną zwrócić szczególniej uwagi na potrzebę przedstawienia importu do Polski na takie kraje, które nie hamują naszego wywozu. W szczególności komisja zainteresowała się szczególną analizą możliwości zastapie-

Książka o Afryce Północnej

Miło jest odnajdywać wśród publicystów a zwłaszcza publicystów gospodarczych, jednostki, których głównym motorem działania jest entuzjazm do dobrej sprawy. Pan Leszek Gustowski należy do tej właśnie kategorii ludzi. Cały swój młodzieńczy jeszcze zapal zaprzęgi do rydwanu pracy propagandowej, mającej na celu zaznajamianie społeczeństwa polskiego z zagadnieniami polityki morskiej i ekspansji handlowej zamorskiej. Należy stale pamiętać o fakcie tylokrotnie już stwierdzonym, iż Polacy wbrew najżywotniejszemu swym interesom stale zaniedbywali eksploatację wybrzeża morskiego i przejścia jego pod władzę niemiecką, że nie potrafili zrobić użytku z dostępu do morza po odzyskaniu Prus Królewskich i Księżęcych, że dali się wyzyskiwać ustawicznie przez Gdańsk, który dzięki temu urósł w potęgę i wtedy zrozumieć, że w powojennej, współczesnej nam Polsce nie można było odrobić od razu wszystkich dawnych zaniedbań. Z tem większem uznaniem podnieść leż trzeba wszelką działalność publicystyczną, kierowaną słuszną myślą o konieczności systematycznego, konsekwentnego wzbijania w świadomości społeczeństwa polskiego poglądu, iż bez ścisłego zespolenia się narodu z morzem nie może być mowy o trwałej niepodległości politycznej i silnym rozwoju gospodarczym naszego państwa. Misją tego rodzaju podjął się p. Leszek Gustowski, który w licznych artykułach, odczytach, wreszcie w wydawnictwach książkowych propaguje i popularyzuje ideę morską w społeczeństwie polskim.

Ostatnio pojawiła się na półkach księgarskich nowa jego praca p. t. „Od Warszawy do Sahary” (Poznań, 1932, str. 276). Są to opisy, wrażenia i studia podróżnicze, których przedmiotem jest Francja południowa (zwłaszcza Marsylja) i Algierja. Mimo iż praca ta nie posiada charakteru studjum naukowego, zawiera mnóstwo materiału faktycznego z różnych dziedzin: historycznej, obyczajowej, gospodarczej i innych, napisana jest barwnie i interesująco, jakkolwiek nie jest wolna od pewnych braków i usterek stylistycznych. Większa naturalność i prostota stylu napewno wyszły na dobre tej, jak i innym publikacjom autora, któremu nie sposób odmówić wielkiej pracowitości i dość rozległej skalii wrażliwości w jego opisach podróżniczych.

Omawianą pracę poprzedzają przedmowy p. Edmonda Gojon, konsula Wegnerowicza i dyr. Rumbla. Wyrażają one przekonanie, iż praca ta zdoła wzbudzić większe niż dotąd zainteresowanie francuską Afryką Północną i zachęcić do penetracji naszych kół gospodarczych na ten ważny rynek. Zadanie to może ona niewątpliwie spełnić.

Dr. M. Ch.

nia importem z Anglii przywozu towarów z krajów nietraktatowych, kładąc specjalny nacisk na import artykułów angielskiego przemysłu maszynowego i towarów kolonialnych, pochodzących z dominijów Imperjum Brytyjskiego, sprowadzanych do Polski za pośrednictwem obcych portów. Uchwalono podjęcie prac, mających na celu powołanie do życia Izby Polsko-Angielskiej z siedzibą w Warszawie oraz zorganizowanie w Londynie Izby Anglo-Polskiej, w celu powierzenia tym instytucjom specjalnej opieki nad rozwijającymi się stosunkami gospodarczymi między obydwojma państwami.

POPIERAJJCIE TANIE KUCHNIE BO ONE KARMIA WSZYSTKICH GŁODNYCH!

WIADOMOŚCI POCZYNNE

Porządek nabożeństw wielkanocnych w świątyniach poznańskich

Poniżej podajemy program nabożeństw w poszczególnych kościołach:

W Katedrze rezurekcja odbędzie się w sobotę o godzinie 20 — śpiewać będzie chór archikatedralny pod dyr. ks. msgr. dr. Gieburowskiego. W pierwsze święto o godzinie 10,15 uroczystą sumę celebrować będzie ks. biskup Dymek, kazanie zaś wygłosi ks. inf. Kłos. Nieszpory o godzinie 16 w pierwsze i drugie święto. W drugie święto porządek nabożeństw będzie ten sam, co w niedzielę. W kościele św. Małgorzaty rezurekcja odprawiona zostanie w pierwsze święto o godzinie 6, zaś o 9 msza św.

W Kolegjiace farnej w pierwsze święto uroczystą rezurekcję, jutrznię i mszę św. celebrować będzie prepozyt ks. prałat Stychel. Dalszy porządek mszy św.: o 8, 9, 10 (suma) i 12. W drugie święto nabożeństwa odprawiać się będą jak w każdą niedzielę. Nieszpory o godzinie 15 w pierwsze i drugie święto.

W kościele Bożego Ciała w pierwsze święto uroczystą rezurekcję i mszę św. odprawi ks. prałat Rąkowski, który też wygłosi kazanie. Dalsze msze św. o godzinie 8, 9, 10, 30 — i 12. W drugie święto nabożeństwa jak w każdą niedzielę. W czasie rezurekcji chór miejscowy śpiewać będzie „Gloria Tibi Trinitas” ks. Surzyńskiego. Poza tym chór na sumie odśpiewa „Missae brevis” prof. Kromolickiego i t. d. Nieszpory o godzinie 15.

W kościele parafjalnym na Jeźcach odbędzie się w pierwsze święto o 6 rezurekcja z uroczystą mszą św. druga msza św. o tym samym czasie odbędzie się w kaplicy na cmentarzu. Dalsze msze św. o 8,30, 10 (w kościele i na cmentarzu), o 11 (suma) i o 12,45. W drugie święto msze święte odprawiane będą począwszy od godz. 6. Nieszpory w obydwu święta o godz. 15.

W kościele parafjalnym na Łazarzu w pierwsze święto rezurekcja o 5,30, o 6 jutrznia, poza tym porządek nabożeństw jak w każdą niedzielę. Nieszpory i godzinie 15.

W kościele św. Wojciecha uroczysta rezurekcja z asystą o 6 z ka-

zaniem. Dalsze msze święte o 8, 9, 10, 11 i 12,30. W drugie święto msze święte odprawione będą począwszy od godziny 7. Nieszpory w pierwsze i drugie święto o 3,30 po pol.

W kościele Zmartwychwstania Pańskiego na Wildzie obchodzi się święta z szczególną uroczystością, która połączona zostaje z 40-godzinnym nabożeństwem. Przez cały czas świąt aż do wtorku, kościół na Wildzie zapelniony bywa wiernymi. Rezurekcja z asystą o godzinie 6, poczem dalsze uroczyste msze św. o 7, 8, 9,30, 10,30 i o 11 suma. W drugie święto msze święte począwszy od godziny 6. Ze względu na 40-godzinne nabożeństwo, wygłoszone zostaną w pierwsze, drugie i trzecie święto kazania o 18,30, poprzedzone uroczystemi nieszporami. Na zakończenie we wtorek odprawi uroczyste nabożeństwo ks. biskup Dymek, który też udzieli błogosławieństwa.

W parafji św. Marcina rezurekcja i jutrznia o godz. 6, poczem msze św. o 7, 8, 9, 10, 11 i 12,30. Kazania o godz. 7,15, 9,15 i 11,15. W drugie święto msze św. odprawione zostaną kolejno o 6, 7, 8, 9, 10, 11 i 12,30. Kazania o 8,15, 9,15 i 11,15. Nieszpory w obydwu święta o godz. 16.

W kościele maltańskim św. Jana na Komandorji w pierwsze święto rezurekcja o godz. 6 potem msza święta. O godzinie 8 wotywa, o 10,30 suma z kazaniem i o 16 nieszpory. Msze św. i nieszpory w drugie święto, jak zwykle w niedzielę.

W kościele parafjalnym w Głównej w pierwsze święto o godzinie 6 rezurekcja poczem msza św. oraz msze św. o 8,30 z kazaniem, o 10,15 kazanie poczem suma i o 12 ostatnia msza święta. W drugie święto msze św. o 7, 8,30, 11 i 12. Nieszpory w obydwu święta o godzinie 15.

W kościele oo. Franciszkanów w sobotę o 20 rezurekcja bardzo uroczysta. W pierwsze święto msze św. o 6,30, 8, 9, 10,45 i 12,15. W drugie święto nabożeństwa w tej samej kolejności będą odbywały się, jak w pierwsze święto. Nieszpory o godzinie 17 z kazaniem. (z)

mów telefonicznych z innymi miejscowościami Polski i z zagranicą przeprowadzono 31.926; równocześnie zawieszano poznańczyków do takich rozmów 37.648 razy. Rozmów telefonicznych miejscowych było 1.191.385.

Rzeczywisty ogólny dochód poczty wynosił w lutym br. 1.309.930,74 zł. (z)

Ostrzeżenie przedświąteczne

Wobec zbliżających się świąt Wielkanocy z wyjazdami czy też wizytami wydział śledczy Policji Państwowej na miasto Poznań wydał ostrzeżenie, skierowane do obywatelstwa naszego miasta. W ostrzeżeniu tym wskazuje się na możliwość kradzieży i włamań podczas świąt i ostrzega się obywatelstwo, a szczególnie kupców naszego miasta, by w czasie przedświątecznym, jak również podczas samych świąt, nie pozostawiali bez nadzoru mieszkań i składów. Zwłaszcza należy zwrócić uwagę na miejsca, w których złożone są większe ilości towarów lub też znaczniejsze ilości gotówki, czy też papierów wartościowych i kasy ogniotrwałe. W praktyce okazało się, że zawodowi przestępcy najczęściej kradzieży mieszkaniowych i składowych dopuszczają się podczas dni świątecznych. (k)

Oszustwo żydowskie

Z Lidzbarku donosi (x):

Dnia 14 bm. „kupcy” żydowscy zajęli samochodem ciężarowym do tutaj, hurtowni soli i zakupili za poświadczaniem sołectwa większą ilość soli bydłej. Sól miała być przeznaczona dla majątku Leśniówka w województwie warszawskim. Często zakupy soli przez owych Żydów zwróciły uwagę kontroli skarbowej, dla tego przy ostatnim zakupie udano się wśladać za handelesami, aż dojechało na podwórze pewnego Żyda w Ciecha-

nowie, gdzie sól obłożono aresztem. Sprawę skierowano natychmiast do odpowiedniej władzy. Wydało się, że Żydzi mieli sól na drobny mial, a po dodatku pewnej ilości soli jadalnej sprzedają mieszankę jako sól dla domowego użytku, zarabiając w ten sposób kolosalnie.

René Claire w Poznaniu

Jeden z najzdolniejszych reżyserów filmowych, René Claire, jak się dowiadujemy, przybywa w tych dniach do Poznania. Celem wizyty jest zaangażowanie znakomitego artysty Kazimierza Junoszy - Stępkowskiego, który występuje gościnnie w Teatrze Nowym, do tytułowej roli w filmie „Paweł I”.

Poznań miał sposobność oglądać reżyserowane przez René Claire'a filmy, reprezentujące awangardę filmu francuskiego: „Pod dachami Paryża” i „Miljon”, które dały pogląd na wysoką klasę jego twórczości. (tk)

Wylowienie zwłok

Z jeziora Gopla wylowiono zwłoki robotnika Tomasza Borkiewicza. Jak wynika ze znalezionych w portfelu notatek, sp. Borkiewicz popełnił samobójstwo z powodu strat, poniesionych przy sprzedaży gospodarstwa i wynówek, czynionych mu przez rodzinę.

Borkiewicz zaginął przed kilku tygodniami wśród zagadkowych okoliczności i dopiero teraz ciało jego zostało znalezione w Goplu. (k)

KALENDARZYK

Piątek, 25 marca 1932.

Słońce: wschód 5,44; — zachód 18,14; — długość dnia 12 godzin 30 minut.

Księżyc: wschód 23,09; — zachód 6,29; — po pełni.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Piątek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska — 3 st. C., pochmurno, wiatr północno-zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 757 mm — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa — 3 st. C., najniższa — 4 st. C.

Kal. rzk.: Wielki Piątek; jutro Wielka Sobota.

Zebrania

Dzisiaj o 17 Cech Mistrzów Cukierniczych zebranie nadzwyczajne u p. Boesa pl. Świętokrzyski 2;

o 18 Polskie Tow. Krajoznawcze — wycieczka w przestworza za pośrednictwem obserw. astronomicznego (zbiórka o godz. 17,30 na końcowym przystanku tramw. przy ul. Grunwaldzkiej);

o 20 „Sokol” (Śródzka) oddz. piłki nożnej u p. Chmieli, ul. Bydgoska 8a;

ZEBRANIA, ZJAZDY

o 7 Tow. byłych żołnierzy 14 p. art. pol. Wilk. Ważne zebranie odbędzie się w świetlicy pułkowej 14 p. a. 1, przy ulicy Solnej, dnia 2 kwietnia br. o godz. 19-tej.

o Wolny Cech Krawiecki w Poznaniu urządza zebranie dnia 29 marca przy ul. Romana Szymańskiego 10 o godz. 20. Na porządku obrad referat p. Panasia.

o Z Sodalicji Marjańskiej Nauczycieli. Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, dnia 2 kwietnia w tutejszym Seminarjum Duchownym. Poprzednio od godz. 9—10 spowiedź, poczem msza św. z nauką i wspólną komunią św. — Wykład na temat: „Cześć Matki Boskiej w mszy św.” wygłosi ks. prob. dr. Bronisław Gładysz. Gości ze sfer nauczycielskich serdecznie zaprasza n-y. Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

WYKŁADY

o Wśród chaosu wyznaj religijnych, temat trzeciego wykładu z podróży po Stanach Zjednoczonych, który wygłosi ks. rektor Cieszyński w środę, 30 bm o godz. 20-tej w sali Śniadeckich (Coll. Medicum, ul. Fredry). Wykłady są bogato ilustrowane ciekawymi zdjęciami. Wstęp 25 groszy, dla młodzieży 10 gr. Bezrobotni mają wstęp wolny. Czysty dochód przeznaczają się na czytelnictwo dla dzieci bezrobotnych.

ZYCIE SOKOLE

o „Sokol” Luboń. W niedzielę, 27 bm, zbiórka na boisku o godz. 5,15 rano, poczem wymarsz do Zabikowa na mszę św. Uprasza się o przybycie gniazda żeńskiego, celem wzięcia wspólnego udziału w dniu Zmartwychwstania Pańskiego.

WYCHOWANIE, KURSY

o Poznański Okręg S. M. P. urządza w dniach 30, 31 marca i 1 kwietnia kursy dla naczelników i wicenzelników S. M.

Dla oczyszczenia krwi pijcie rano przez kilka dni z rzędu szklanke naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa”.
nw 9481

W Wielką Sobotę, 26 marca 1932 r.

wyjdzie:

Oreōownik Wielkopolski

o godzinie 11-tej

Kurjer Poznański

o godzinie 13-tej

Następne wydanie Kurjera Poznańskiego i Oreōownika Wielkopolskiego po świątach ukaże się we wtorek, dnia 29 marca r. b. po południu o zwykłym czasie.

Biura zamykamy w Wielką Sobotę:

Centralę o godzinie 13-tej
Ekspedycje gazet i filje o godz. 16-tej

P. Kurs odbędzie się w lokalach okręgu, plac Nowomiejski 5. Początek o godz. 19,30. Obowiązkiem każdego naczelnika i wicenzelnika jest brać udział w kursie.

KOMUNIKATY RÓŻNE

o Dyrekcja P. K. E. podaje do wiadomości, że w pierwsze święto Wielkanocne ruch tramwajowy zostaje wstrzymany do godz. 14, za wyjątkiem linii 1, która kursuje, jak zwykle. Ruch autobusowy rozpocznie się jak zwykle.

o Prezydium Kł Filomatia Poznańskijski ukonstytuowało się na 11 trymestr br. następująco: prezes — com Gawroński Jan, magistr — com Kędracki Stanisław, sekretarz — com Brenz Józef, baka-larz — com Sobolewski Alfons.

o Stow. b. żołnierzy 57 p. p. ma dwie stałe posady dla wykwalifikowanego krawca i szewca. Posady są do objęcia z dniem 1 kwietnia br. Spieszne zgłoszenia bezrobotnych członków należy kierować do prezesa Związku, p. kapitana rez. Józefa Maleszewskiego, Poznań, ulica Mickiewicza 29.

o Wycieczka do Gniezna. Pierwszą wycieczkę w bieżącym sezonie urządza Polski Touring Klub do Gniezna z okazji odbywających się tamże konkursów hippi-cznych w dniu 24 kwietnia br. Zgłoszenia dla biorących udział samochodami w biurze delegatory w Poznaniu, ul. Dą-browskiego 83-85, tel. 7767 i 5478; dla uczestników nie posiadających własnych samochodów uprasza się również o zgłoszenia w temże biurze do 15 kwietnia br. celem zarezerwowania miejsc w zamó-wionych autobusach. Ulgi wstępu na konkursy hippi-czne oraz pobytu w Gnie-znie są zapewnione.

o Grono Obywateli przy kościele Pa- na Jezusa. W pierwsze święto Wielkie-nocy o godz. 8 rezurekcja, w trzecie święto, 29 bm, o godz. 8 msza św. za żyjących członków i rozwój grona. O godz. 19 tradycyjne zebranie w salii radzieckiej.

KRONIKA MIEJSCOWA

o Z Konsulatu Greckiego. Dzisiaj w dniu 25 marca przypada święto greckie niepodległości. Z okazji tej powiewa na Konsulacie Greckim sztandar.

o Z targu. Dnia 25. b. m. na placu Sapieżyńskim placono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3,80—4,00 zł; masła mleczarskiego 4,00—4,20 zł; twarogu 0,60—0,80 zł; mendel jaj 1,60—1,80 zł; litr śmietany 1,60—1,80 zł; litr mleka pełnego 20—24 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 1,40 do 1,60 zł; słoniny wędzonej 2,00—2,20 zł; wieprzowiny 1,40—2,00 zł; wołowiny 1,00 do 1,80 zł; cielęciny 1,20—1,80 zł; skopowiny 1,60—2,60 zł; koziny 0,90—1,40 zł; szpinaku 1,60—2,80 zł; za drób: kura 2,50 do 4,00 zł; perlica 3,00—3,50 zł; kaczką 3,00 do 5,00 zł; gęś 7,00—11,00 zł; para gołębi 1,20 do 1,50 zł; para kuropatew 3,00 zł; królik 1,30—1,60 zł; bażant 4,50 zł; za ryby: 1 kilogram karpia 3,20 do 3,40 zł; iina 3,20—3,40 zł; okonia 1,20—1,60 zł; karasia 2,40—2,80 zł; białych ryb 0,80 do 1,60 zł; sandacza 4,00—5,00 zł; 1 kg. łe-szcza 2,40 zł; 1 kg. suma 2,40 zł; 1 kg. szczu-paka 3,20—3,60 zł; za ryby śnięte 60—80 gr; mniej. Placono za jarzyny: 1 kg ziemniaków 6—8 gr; cebuli 0,30—0,40 złotych; szpinaku 1,60—2,00 zł; 1 kg jaruzo 30—40 groszy; 1 kilogram bobu 1,20 zł; główka włoskiej kapusty 15—30 gr; białej 15—30 gr; modrej 30—50 gr; 1 kalafior 0,30—1,00 zł; 1 kg kalarepy 0,20 zł; 1 kg marchwi 20 do 30 groszy; bruwiki 20 groszy; seleru 40—50 gr; pietruszki 30—50 gr; porę 40—50 gr; brukselki 60 groszy; owoce: 1 kg. jabłek 1,00—1,60 zł; zórawin 2,00 zł; owoców suszonych 0,80—2,00 zł; grzybow suszonych 4,00—8,00 zł; 1 kg świeżych śli-dzi 0,80—0,90 zł; 1 kg rabarberu 1,60 do

Ile Poznań wysłała listów?

Wykaz statystyczny Dyrekcji Poczty i Telegrafów zawiera sporo ciekawych danych o ogólnym ruchu pocztowym, telegraficznym i telefonicznym w Poznaniu. Według powyższego źródła nadano w Poznaniu w lutym br. 10.290.860 zwykłych przesyłek listowych (listy, kartki, druki). Nadeszło ich do Poznania znacznie mniej, bo 2.252.766. Wypada więc na głowę mieszkańca 62 listy względnie karty wysłane, a około 14 nadesłanych. Niektóre przesyłki zawierały ważne dokumenty, może także pieniądze, jak to wykazuje statystyka przesyłek polecanych, wysłano bowiem listów polecanych 93.129, nadeszło natomiast 74.554. Listów wartościowych opuściło Poznań w lutym 1617, nadeszło ich tylko 988.

W paczkarniach na pocztach gromadzą się codziennie góry prawie mniejszych i większych paczek. Ogółem wysłano paczek 29.625, odebrano zaś 20.977. Co do tego działu ruchu pocztowego trzeba stwierdzić, że byłby on bardziej ożywiony, gdyby opłaty w obecnie ciężkich czasach, były niższe. Przesyłek za pobraniem pocztowym wpłynęło 9.186, wysłano 17.791. Zleceń pocztowych (rachunki i weksle) nadano 2265, nadeszło 1111. W dziale przekazowym panuje także ożywiony ruch. Na 33.192 szt. przekazów wpłacono 2.398.651,50 zł., wypłacono zaś 3.116.013,70 zł. na podstawie 49.414 blankietów. Na 34.487 przekazów P. K. O. wypłacono 10.832.703,66 zł., a wypłacono 1.469.020,72 zł. przy użyciu 15.389 blankietów.

Poznań jako ognisko ruchu umysłowego dzielnicy oraz ośrodek drukarstwa i księgarstwa wysyła poważne liczby czasopism i dzienników. W lutym br. wysłał ich 1.778.694 egzemplarzy. Równocześnie nadeszło do Poznania czasopism 130.694 egzempl.

Telegramów wysłano z Poznania w lutym 12.253, nadeszło ich 11.918. Roz-

Doroczny bieg „Kurjera Poznańskiego”

odbędzie się w niedzielę, 3 kwietnia o godz. 12. Zgłoszenia do biegu przyjmuje redakcja do dnia 31 marca włącznie

2.00 zł; 1 pęczek rzodkiewek 40 gr; główka zielonej sałaty 30—35 gr. — Ruch ożywny, dowozy duże. Wobec zbliżających się świąt ceny utrzymane, nabiał i ryby nieco droższe. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Chłopiec pod kołami samochodu.** Na Piekarach róg św. Józefa samochód ciężarowy firmy Glabisz (Wielkie Garbary 16), kierowany przez p. Ignacego Wojciechowskiego (ul. Kilińskiego 1) najechał 9-letniego Jerzego Janowskiego (ul. Półwiejska 40). Z powodu pokaleczeń przewieziono chłopca do Zakładu Sióstr Miłosierdzia pod wezwaniem św. Józefa (k.)

— **Pożar w warsztacie stolarskim.** Przy ul. Wierzbowej 1 w warsztacie stolarskim p. Marii Urbańskiej wybuchł ogień, który stłumiła miejska straż pożarna. Spłonęły skrzynie z narzędziami stolarskimi. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Kradzież w „Złotej Rybce”.** Pan Stanisław Orlikowski, właściciel lokalu „Złota Rybka” przesyła nam pismo w sprawie notatki, umieszczonej p. t. „Kradzież w „Złotej Rybce”. W piśmie tem jest zaprzeczenie, jakoby p. Konrad Witt był okradziony we wspomnianym lokalu z gotówki w sumie 3500 zł. Poza tem jest stwierdzenie, że wymieniony uregulował rachunek, a potem niszczą banknoty papierowe, rozdierając je w ten sposób, że nie można ich było nawet pozbić. — Przy wyjściu z lokalu, na zapytanie gospodarza, p. Witt oświadczył, iż nie ma

do niego żadnych pretensyj. W sprawie tej kradzieży, czy też zaginięcia pieniędzy władze śledcze prowadzą dalsze dochodzenie.

— **Złodzieje między sobą.** Na Winarach na ul. Bonin 6 dopuszczono się kradzieży z włamaniem w składzie spożywczym p. Adama Stępniewicza. Włamywacze zabrali artykuły spożywcze wartości około tysiąca złotych, ukrywając łup swój w mierzwię w pobliżu cytadeli. O ukrytym towarze dowiedzieli się dwaj mieszkańcy Winar, Kazimierz Szymański (ul. Dobrego Pasterza 5) i Franciszek Leśniewicz (ul. Dobrego Pasterza 7). Obaj udali się na miejsce ukrycia artykułów spożywczych i towar wykradli. Część rzeczy znaleziono u nich podczas rewizji domowej. Jako sprawców kradzieży ujęto trzech mieszkańców Główniej: Władysława Czapare (ul. Sucha 5), Kazimierza Berdycha (ul. Skromna 2) i Leona Leżałka (ul. Główna 95). Cała godną piątkę, rekrutującą się z Winar i Główniej, odstawiono do więzienia sądowego, a członkowie jej będą mieli czas do rozmyślenia nad prawdziwością staropolskiego przysłowia, że „kradzione nie tuczy”. (k.)

— **Czyż wózek?** W komisarjacie II Policji Państwowej znajduje się wózek czterokołowy, znaleziony na ulicy. Właściciela nie zdołano narazie stwierdzić. (k.)

— **Kradzież bukszanu z omeniarza.** Zawiadowca omentarza świętomarcińskiego przy ul. Bukowskiej, p. Michał Degorski doniósł policji o kradzieży bukszanu. Nieznani złoczyńcy wycieli kilkudziesiąt krzewów bukszanu i będą usilowali zapewne zieleni tę sprzedać na targach. (k.)

Krwawe rozruchy w Kórniku

Atak bezrobotnych na żydów jarmarcznych — 3-ch rannych, w tem dwóch policjantów

Z Kórnika donosi (wh):

W dniu 24 bm. na obszarze odbywającego się jarmarku doszło do wielkiej awantury. Tłum bezrobotnych napadł na kramarzy żydowskich i rozbił ich budy jarmarczne. Policja starała się temu przeszkodzić. Podczas utarczki jeden z najczynniejszych z tłumu został ciężko ranny. Z policjantów dwóch jest lekko rannych.

Aresztowano 22 osoby w tem 2 studentów i organistów z Kórnika. Aresztowanych przewieziono do więzienia powiatowego w Śremie.

Awantura doszła do tak groźnych rozmiarów, iż celem jej zlikwidowania posterunek P. P. z Kórnika musiał zawiązać do pomocy oddział policji śremskiej.

Z POMORZA

— **Gdynia.** (Zastępca komendanta P. P.) W charakterze zastępcy nadkomisarza Policji Państwowej p. Sozańskiego przydzielony został tutaj podkomisarz Henryk Jasiński, dotychczasowy komendant policji w Augustowie.

— **Grudziądz.** (Tragiczna śmierć w lesie.) W lesie miejskim pod Rudnikiem kilku robotników, wśród nich 19-letni Zdrojewski, zajętych było ścinaniem drzew. Zdrojewski, chcąc usunąć się przed opadającą sosną, zawadził nogą o korzeń i upadł; w tej samej chwili drzewo zwaliło się całym ciężarem na niego i przygniotło. Zdrojewski pod tym ciężarem wyzionął ducha. Ofiarę tragicznego wypadku przewieziono do szpitala miejskiego. (ski.)

— **Sępólno.** (Banknoty pod stągwią.) Pewien gospodarz z okolicy zamierzał w jednym z tutejszych banków zamienić kilka tysięcy złotych w banknotach, które już kilka lat dla większej pewności przechowywał w kuchni pod stągwią. Banknoty były zupełnie zbutwiałe, wobec czego ów bank odmówił wymiany, nawet za kwotę niższą od nominalnej. We Wieńborku podobny zaszedł wypadek; i tu bank nie przyjął pieniędzy papierowych, które, przechowane w niewłaściwym miejscu, zmurszały, że nie było można ich rozpoznać. (ski.)

Nasi korespondenci donoszą

Z WIELKOPOLSKI

— **Czarnków.** (Zajęcie towarów z Niemiec.) W dniu 19 bm. aspirant Strażnicy Granicznej p. Mille w towarzystwie st. strażnika N. Niechciała chodzili od składu do składki i szukali towarów z napisami niemieckimi, a mianowicie nożyków do golienia, brzytwy, żelazek, pióra itd. Znaleziono także towary zajęte i spisano protokoły tymczasowego zajęcia. (cn.)

— **Grabów n. P.** (Kradzież.) W nocy z 21 na 22 bm. włamali się nieznani sprawcy do kasy miejskiej i skradli 639,80 zł gotówki. Kasa ogniotrwała została rozpruta łomem. Jest, to już trzecia kradzież z włamaniem w mieście naszym. Poprzednio dwukrotnie włamano się do Hurtowni Monopolu. (Gr.)

— **Obornik.** (Z życia Tow.) W ub. niedzielę odbyło się roczne walne zebranie Tow. Opieki Polskiej nad rodakami na obczyźnie. Zebranie zagalą prezes Towarzystwa, ks. prob. Szymański, poczem zdał sprawozdanie z całorocznej działalności oddziału obornickiego. M. in. stwierdził, że jako rektor misji polskiej w Niemczech odprawił podczas ostatniego pobytu

tu w Niemczech w 17 miejscowościach misje i rekolekcje. Następnie zapoznał ks. prob. obecnych z działalnością Stow i apelował o szczerą agitację na rzecz Tow. oraz o podawanie adresów rodaków, przebywających zagranicą, celem wysyłania im gazet i książek. Zarząd oddziału na rok 1932 tworzą pp.: ks. prob. Szymański — prezes, Stanisław Ulatowski — sekretarz, Stefan Śmigiel — zast. sekretarza, ks. prefekt Frankiewicz — skarbnik, Jan Dąbrowski — zast. skarbnika, Walenty Napierała oraz Franciszek Białosik — radni. Po wyczerpaniu porządku obrad solwował ks. proboszcz zebranie. (Kko.)

— **Kępno.** (Zmiana na stanowisku komendanta P. P.) Powiatowy komendant Policji Państwowej w Kępnie p. Cieślowski został przeniesiony na takież stanowisko do Kamionki Strumiłowej. Jego stanowisko obejmie komisarz p. Kazimierz Niewiarowski, dotychczasowy komendant powiatowy w Wyrzysku.

— **Skalmierzyce.** (Nieudała impreza „imieninowa”.) Najgorliwszy na tutejszym terenie „sanator” p. Rosiak, kierownik szkoły, ma pracę niezmiernie trudną. Jakoś nie zdołał mimo gigantycznych wysiłków przekonać wielu ani

do „sanacji”, ani do siebie, jako jej przywódcy w Skalmierzycach. Z dziećmi jeszcze nie tak trudno ale za to ze społeczeństwem ani rusz. Nawet z urzędnikami, których tu wiele jest trudno p. Rosiakowi ujechać. Ostatnio wyteżył p. Rosiak wszystkie siły, poruszył wszystkie sprężyny, użył wszystkich metod i środków, aby jak najokazalej wypadły „imieniny”. W tym celu m. in. zaprosił już daleko przed 19 marca prezesów różnych towarzystw, aby powołać do życia odpowiedni komitet „imieninowy”. Ale okazało się, że z szanujących się prezesów nikt nie przybył. P. Rosiak nie dał za wygraną, i w dalszym ciągu działał, aby popisać się na „imieniny”. Wpadł w końcu na pomysł sprowadzenia „pomocy” z pobliskich Skalmierzyc. N. Sprowadził stąd orkiestrę i straż pożarną (bez sikawek) i w dniu „imienin” kazał strażakom maszerować przez wieś Skalmierzyc. Nie śmieli się bo dawno nie widzieli takiego widowiska.

P. Rosiak był jednak mało pomysłowy: trzeba było zwrócić się do „sanacji” z niedalekiego Ostrowa, niechby przysłała delegację jakiegoś „Strzelca” czy p. w., nie byłaby cała impreza tak blade i śmiesznie wypadła. A może p. Rosiak bał się, że „Strzelca” mogą jajami obzruczyć (jak to było w Ostrowie)?

Słowem nie opłacyli się przywódcy tut. „sanacji” zachody i nieprzespane noce. Społeczeństwo tutejsze kpi sobie z takich bzdurek, ma większe kłopoty, niż „imieniny”, a poza tem całe stoi twardo przy sztaandarze narodowym. (or.)

Z Gdyni

Rząd wyposaża Gdynię „na raty” — Teatr ledwie żłapie, a szkoda, bo potrzebny — Zatarg chińsko-japoński i samobójstwo Kreugera a pożyczki dla Gdyni

Gdynia, 25 marca.

W dniu 26 lutego b. roku została zawarta przez komisarza rządu umowa ze skarbem państwa, na podstawie której gmina m. Gdyni otrzymała na wyłączną własność grunty państwowe, część obszaru nadleśnictwa państw. Chylonja, t. zw. „działki chyłońskie” o powierzchni 59,8 hektarów. Wartość tych gruntów oblicza się teoretycznie na 3 miliony zł.

W dalszym ciągu gmina m. Gdyni otrzymać ma jeszcze części gruntów majątków państw. Redłowa i Witomina. W swoim czasie mówiono tutaj urzędowo o tem, że Gdynia otrzymać ma od rządu „wiano” w postaci gruntów o obszarze kilku tysięcy hektarów. „Wiano” to miało posłużyć raz jako teren parcelacyjny, a po drugie jako obiekt zastawiczny, umożliwiając zaciąganie długoterminowych pożyczek hipotecznych, potrzebnych na inwestycje miejskie. Jak wynika z podanej powyżej wiadomości, rząd wyposaża „Gdynię” na raty.

Zespół p. Czaplenskigo, który w czynie od 11 lutego do 18 marca b. roku dał w Gdyni, Gdańsku, Wejherowie, Kościerzynie, Tczewie, Starogardzie, Oksiwju, Brodnicy i Rypinie ogółem 27 przedstawień i dzięki swojemu wysokiemu poziomowi spotkał się z ogólnym poklaskiem, znajduje się obecnie w bardzo ciężkiej sytuacji. W Gdyni, gdzie brak jest sali teatralnej, muszynie jest płacić za każde jednorazowe wydzierżawianie sali kinematograficznej sumę 300 zł, którą kasa nie zawsze zdoła zebrać. W małym miasteczku Wejherowie sala kosztuje 150 zł za wieczór, a w Gdańsku aż 300 guldów. Dotychczasowy deficyt imprez oblicza się na 6.000 zł. Pomocy nie widać nigdzie, ponieważ tutejsze władze miejskie, które dotychczasową swoją gospodarką nie złożyły bynajmniej dowodów nadzwyczajnej oszczędności, w wypadku „Teatru Polskiego” nie mogą się zdobyć nawet na to, żeby teatrowi dać bezpłatnie salę, chociażby raz na tydzień.

Oprócz powyższego zaściera tutejszy rynek widowiskowy zespół pseudo-amatorski, który siły swoje rekrutuje w przeważnej mierze z urzędników i dzięki temu wprost bez większych kosztów ciągnie dochód ze swoich imprez. Zespół p. Czaplenskigo utrzymać można w Gdyni przy minimalnym nakładzie środków i niepotrzebne są bynajmniej jakieś wielkie subwencje. Minimalna w stosunku do ważności dobrego teatru w Gdyni kwota 1.000 zł. miesięcznie byłaby już dobrodziejstwem. W takim różnorodnym zbiorowisku ludzkim, jakim jest Gdynia, gdzie zła instynkty silnie się wybijają i winne być hamowane wszelkimi sposobami, teatr może spełnić poważne zadanie natury wychowawczej. O znaczeniu żywego słowa polskiego w miasteczkach północnego Pomorza, gdzie obserwuje się jeszcze wśród ludności naleciałość obcej nam kultury i mentalności niemieckiej, nie trzeba chyba już wspominać.

Od kilku miesięcy Gdynia ma obiecaną pożyczkę zagraniczną na budowę ulic w sumie ponoć 10 milionów dolarów. W sprawie tej pożyczki, mającej pochodzić ze źródeł szwajcarsko-holenderskich, podróżował komisarz rządu p. Zabierowski, jeszcze w grudniu ubiegłego roku do Zurichu i Bazylei. Pożyczka była wówczas tóż, tóż, ale... przeszkodził rzekomo zatarg japońsko-chiński w Mandzurji. Po pewnym czasie rokowania rozpoczęto na nowo. Znowu pożyczka była tak, jak w kieszeni, gdy nagle bankierzy wstrzymali się ze względu na niespodzianki, mogące wyniknąć z wyborów na stanowisko prezydenta Rzeczy Niemieckiej. Gdy i tutaj dzień 13 marca wykazał, że Hitlera nie potrzeba się obawiać, przyszło samobójstwo Kreugera. Ten ostatni wypadek zdaje się być ostatnim gwoździem do trumny pożyczki zagranicznej, której otrzymaniem narkotyzowano Gdynię przez szereg miesięcy.

S. B.

Pocztowcy bydgoscy

gremjalnie wystąpili z B. B.

Dość mają „sanacji” — Nie stać urzędników na 20-groszówki ściągane „dobrowolnie” — Znosi się na dalsze masowe wystąpienia

Bydgoszcz, 24. marca.

Jak się dowiadujemy, na ostatnim zebraniu koła bydgoskiego Związku Niższych Funkcjonariuszy Poczty i Telegrafów zapadła jednomyślna uchwała o gremjalnym wystąpieniu całej organizacji z B. B.

Do „sanacji”, jak wiadomo, rzesze urzędnicze przed wyborami do Sejmu zostały wciągnięte „dobrowolnie pod przymusem”. Choć z ciężkim sercem, pracownicy państwowi złożyli swój podpis na przedłożonym im cyrografie, aby nie popaść w nielaskę swoich przełożonych i nie znaleźć się pewnego dnia na „zielonej trawce”. Jedynie wzgląd na żonę i dzieci i obawa przed utratą posady kierowały olbrzymią większością urzędników — z wyjątkiem nielicznych karierowiczów — przy podpisywaniu sanacyjnych blankietów członkowskich. Byli i tacy naiwni, którzy sądzili, że gdy w Sejmie większość będzie miała „jednynkę”, wtedy naprawdę na stole każdego urzędnika znajdzie się kielbasa i szynka. Tak głosili wtedy jeżdżący po kraju dobrze płatni prezesi i sekretarze związków urzędniczych.

Przyszyły po wyborach inne czasy. Lata „radosnej twórczości” musiały w konsekwencji doprowadzić gospodarkę państwową do stanu fatalnego. Wtedy na głowy społeczeństwa spadł deszcz nowych podatków, zaczęły się redakcje pensyj urzędniczych. Obcię-

to im 15 proc. poborów, składkę emerytalną podwyższono z 3 do 8 proc. z równoczesnym znacznym pogorszeniem praw emerytalnych. Inne jeszcze cięższe spadły na tych, którym B. B. głównie zawdzięcza swą większość. Posłowie - urzędnicy B. B. w Sejmie milczeli „na rozkaz” z podziwu godną solidarnością.

Bydgoscy pracownicy pocztowi, powziawszy powyższą uchwałę, przestali być sługami „sanacji” i wyrzekli się — choć późno — roli murzynów B. B. Za to należy im się uznanie. W dzisiejszych czasach i do takiej uchwały potrzeba było męskiej odwagi.

O swojej uchwale donieśli pocztowcy władzom B. B., zaś od władz swoich przełożonych domagają się, aby z dniem 1 kwietnia rb. zaniechały potrąceń 20-groszowej składki członkowskich na rzecz B. B., bowiem, jak głoszą motywy pisma, dla urzędników nastąpiły takie czasy, że i z 20 groszami liczyć się muszą.

Śluszne oburzenie wywołuje wśród niższych urzędników państwowych inna jeszcze okoliczność: że składka członkowska do B. B. jest również wysoka, dla wszystkich — i dla tych, którzy pobierają grube setki, i dla tych, którym niewiele złotych dostaje się do rąk.

Jak słyhać, w ślad pocztowców bydgoskich zamierzają wstąpić również inne organizacje urzędnicze. (m.)

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

POZNAŃSKIE DRAMATY ODKRYTE W SZWECJI

Zawdzięczamy ich odkrycie Duńczykowi, prof. Stender-Petersenowi, który do niedawnego czasu był profesorem Uniwersytetu w Tartu (dawnej Dorpat) obecnie zaś wyklada w Danii w Aarhus, jest wybitnym znawcą teatru jezuickiego i polonistą. Jeszcze w r. 1923 ukazało się w Heidelbergu jego studium o Bohomolcu, teraz zaś zajął się dziejami teatru jezuickiego w Polsce, — dziejami, które niezbyt pociągły naszym badaczy, chociaż interesowali się nimi np. Niemcy i Rosjanie.

U nas, od monografisty starego teatru polskiego, Wiktora Hahna wiedzieliśmy tylko, że teatr jezuicki, stworzony w wieku XVI., rozwinął się u nas niepoślednio, że opracowywał tematy biblijne, mitologiczne, historyczne, że celem jego było moralizowanie młodzieży wychowywanej po kolegach i konwiktach jezuickich, że kobiety były ze sztuk usuwane zawsze a miłość stanowiąca osnowę teatru klasycznego wszystkich narodów nie grała żadnej roli. Głośny erudyt krakowski Winda-kiewicz, zajmując się dawnym teatrem polskim, nie mógł pominąć jezuickiego, który rozwijał się u nas od r. 1571 do 1773, opierał się o 29 scen i rozwijał szczególnie w Wilnie, Grodnie, Kaliszu, Lublinie, Warszawie i Poznaniu. Miał swą teorię, którą opracował słynny poeta Sarbiewski, miał i swe urządzenia sceniczne. Jeśli więc teatr ten nadawał ton publiczności wychowania (został potem przejęty przez zakon Pijarów) i przechodzili przez niego ulegający wpływowi francuskiemu twórcy komedji i tragedji, to nie dziwnego, że z temi tradycjami szkolnymi zerwać nie mogli, czy chodzi o Książ-ninę, Naruszewicza, czy Bohomolca. Banałna retoryka polskich dramaturgów pseudoklasyków jak Rzewuski, Karpiński, Niemcewicz, Wybicki, mogła również czerpać pobudkę z mocno retorycznego teatru jezuickiego. Pijarzy uprawiali tragedję, Jezuiti skłaniali się do komedji w latach, które poprzedziły kasatę drugich, a rozwój pierwszych. Nasi uczeni nie pokazali dotychczas w jaki sposób teatr jezuicki stał się teatrem świeckim. Winda-kiewicz zajmuje się tylko jezuickim teatrem polskim, Szyjkowski rozprawy tylko o tragedji i komedji w duchu francuskim.

Otóż prof. Stender-Petersen już przed laty wykazał we wspomnianym na wstępie studjum, że teatr Bohomolca był ostatnią odróżlona teatru jezuickiego i zarazem pierwszym etapem świeckiej komedji polskiej. Obecnie zajął się w swem świeżo wydanym dziele*) początkami jezuickiego teatru polskiego, a opiera się przy tem o nieznaną u nas pracę o teatrze jezuickim wogóle: Boyssego, Müllera, Behlman-na, o materiały Riezanowa i opracowania dzieł zakonu O. O. Jezuitów Załęskiego a zwłaszcza o nieznaną kodeks biblioteki w Upsali, którego delegacja polska, wysłana do Szwecji w r. 1914, nie zauważyła. Pochodzi on ze zrabowanej biblioteki jezuitów poznańskich w r. 1655, gdy Szwedzi opanowali miasto i dokonali w niem mnóstwo rabunków w bibliotece jezuickiej, dominikańskiej, bernardyńskiej.

Kodeks poznański obejmuje osiem sztuk, które figurują raz jako tragedje, raz jako dramaty. Autorem ich jest najprawdopodobniej znany leksykograf Cnapius; co do innych, autorów wyszukać trudno. Jako datę ich powstania podaje Petersen lata od 1597 do 1624, proponując też wydanie drukiem tych cennych dla literatury zabytków. Stoi bowiem na stanowisku, że Winda-kiewicz nie docenił wartości dramatu jezuickiego, choć nie przeczy, że teatr ten miał głównie cel moralny, jak dowodzi choćby polski prolog do dramatu „Philopater”. Charakteru artystycznego broni on wskazaniem na zręcznie przeprowadzony kontrast dobra i zła, na pogłębienie psychologii bohaterów, żywy dialog i piękne chóry, które wygłaszają szereg mądrych myśli.

Petersen rozróżnia dramaty moralizatorski, martylogiczny, historyczny, wręcz poetycki, który zwraca się przeciw inowiercom i stawia Poznań jako twierdzą katolicyzmu mogącą innym służyć za wzór:

Szczęśliwe miasto! miasto ulubione, W którym są na to prace obrócone, Zebry rozbójstwa dusz niewinnych jawnie Zniszzone były i zniszczone prawnie.

Jezuicki poeta wieści, że Bóg wzmocni bramy tego miasta i nie dopuści do niego heretyków.

Wyróżnia Petersen jeszcze dramaty demonologiczne, w którym szczególnie chórom nie brak poetyckich piękności a przebija też pewna rodzimność typów, taki np. Antithemius ma rysy pana polskiego i obaj wraz z Ireneuszem są jakby dalek. poprzednikami Zegoty i Guronosa Zabolockiego, oraz Rejenta i Cześnika Fredry. Nawet i „spór graniczny” zajmuje tu dużo miejsca, tak jakby życie polskie dostarczało zawsze tych samych motywów polskim dramaturgom. Cnapius życie to znał i przysłowią polskie zbierał, jak po nim statysta Fredro, z którego znów genialny jego potomek, komedjopisarz, korzystał. Cały trzeci akt sztuki „Antithemius” jest obrazem polskiego życia ziemiankiego, w którym występują panowie i chłopci. Odkrywają się w ten sposób nowe obrazy polskiej kultury, tam, gdzie nauka polska widziała dotąd tylko obcość, surogat, międzynarodowość. W sztuce tej — warto zaznaczyć — występują chłopcy lamentujący na panów, a nazywają się: Gawel, Kopera, Nawłok, Marchewka, Kuropot, Łaguza, Dźwigoń, Strączek, Badura, Mikuta, Dyrda, Włodarz.

Technika, środki, efekty, akcja, charakterystyka stoją, zdaniem Petersena, w dramatach kodeksu poznańskiego na wysokim poziomie. Jezuita dramaturgowie tkwią w kulcie dla Seneki. Można napisać całe studjum o stosunku Seneki do Cnapiusa; na każdym kroku spotykamy reminiscencje, a nie brak i podzwieków Horacego, Wergiliusza, Owidjusza. Retoryka zawiera też mnóstwo właściwości stylu Seneki. Jednym słowem, dramaty jezuicki wyszli z ducha Seneki a sztuki odkryte przez Petersena potwierdzają to w pełni. Pisarze jezuitcy jedynie ożywiłi naśladowanie niekiedy scenami zapożyczonymi z życia, np. satyrą zwróconą przeciw protestantom.

Można teraz zapytać: czemu w epoce baroku ta skłonność do realizmu nie wydała rzeczy na prawdę rodzimych? Trzeba zbadać rozległy materiał, który dotąd zbyt lekceważono, trzeba wogóle napisać historję teatru jezuickiego w Polsce i wyśledzić, jak doszło do tego, że jezuita Bohomolec stał się inicjatorem przy stwarzaniu polskiej komedji.

Na razie Petersen dokonał odkrycia tem cenniejszego, że sprawa uchwyciła uwagę polskich erudyków. Wizerunek literacki Cnapiusa czyli Grzegorza Knapa doznał znacznego uzupełnienia i pogłębienia. Zmienił się pogląd na teatr jezuicki. Ze zmianą poglądu przybyła historja literatury kar-ta, którą jeszcze dokładniej i szerzej zapisać wypada.

Dr. Tadeusz Grabowski.
Poznań.

Pisma nadesłane

„Ruch Literacki”, Nr. 2. Treść: S. Estreicher: „Trzy powiastki spisane po polsku w trzecim dziesiątku XVI wieku” — M. Giergielewicz: „Sporne problemy III. Części „Dziadów”. — J. Hendrichowa: „Ceznane listy i testament Konstantego Gasyńskiego”. — A. Czartkowski: „Ze szambucha Kazimierza Wołoskiej”. — Z badań nad pozytywizmem. — Z badań nad Szymonowiczem — Recenzje. — Bibliografja. — Notatki — Kronika. — Adres Red. Warszawa Zgoda 12.

„Polska Gazeta Introligatorska”, Nr. 3. Treść: W. Grabowski: „Od papyrusów do książki drukowanej”. — Alfa: „Technika złoceńa ręcznego”. — I. Kozłowski: „Mia-ra, jak introligator ma obrzynać”. — Alfa: „Introligatorstwo we Francji”. — B. Kozłowski: „Książka”. — L. Musielak: „Słów kilka na temat zaokrąglania grzbietu”. — H. Majkowski: „Grafik Jan Wronecki”. — Ankieta. — Młody introligator — Biblioteki — Z życia organizacji introligatorskich. — Wesoly kącik. — Adr. Red. Poznań, Piekary 8a.

„Nowiny Lekarskie”. Zesz. 6. Treść: K. Michejda: „Powikłania ostrego zapalenia wyrostka robaczkowego i ich leczenie”. — W. Wróblewski i H. Makarczykówna: „Meinickego odczyn wyjaśnienia”. — A. Czyżewicz: „Lekarz praktyk wobec nowych kierunków postępowania w polonitwie”. — Przegląd piśmiennictwa lekarskiego — Sprawozdania ze zjazdów i towarzystw naukowych. — Wiadomości różne. — Izby le-karskie. Adr. Red. Poznań. Wrocławka 3.

ŻYCIE KULTURALNE

„PATRZ, MARJACKA WIEŻA STOI...”

Z Krakowa donoszą nam:
Ze kościół Marjacki jest okiem w głowie dla miłośników piękności Krakowa, to rzecz nie nowa, równie jak to, że ze wszystkich polskich świątyń jest on z pewnością najszerszy w całej Polsce. Nieznanym to też sprawozdanie z prac konserwatorskich. Jakie nad niem obecnie prowadzi tyle zasłużony dla piękna Krakowa architekt Franciszek Maczyński znajduje z pewnością echo w całej Polsce. Komitet odnowienia wydał je teraz drukiem, przedstawiając prace za rok ubiegły.

Kryzys, wiadomo Trudności finansowe są wielkie, lecz mimo to, dzięki ofiarności społeczeństwa, wykonano znaczną część projektowanych robót. Posunęły się znacznie i prawie dobiegają końca prace nad oszkleniem trzech okien w absydzie presbiterjum. Z okazji rozpoczęcia tych prac podawałem w Dziale Kultury i Sztuki dokładny opis tych cennych czternasto-wiecznych witraży. W r. 1885 zostały one zrestaurowane, ale bardzo niefortunnie pod względem kolorystyki i, jak się okazało, trwałości. Stan ich w roku ubiegłym był tak zły, że deszcz i śnieg przedostawały się szczelinami do wnętrza. Obecna restauracja przeprowadzana pod okiem prof. Mehoffera przez firmę witrażową Zeleńskich, zadowala pod względem artystycznym, a będzie też trwała. Odrestaurowano już 120 pól na ogólną liczbę 126. Poza tem odnowiono także cztery okna presbiterjum, odrestaurowano skarbiec odrestaurowano też 16 „pacholków” kościelnych otaczających kościół. Układanie chodnika i inne prace ziemne rozpoczyna się teraz, z wiosną, po zimowej przerwie.

Mówiłem o ofiarności społeczeństwa. Jest ona znaczna, lecz wskutek kryzysu uległa zmniejszeniu prawie o sto tysięcy w stosunku do roku 1930. Wpłynęło z darów, poza subwencja państwową, około 85 tysięcy, w tem zarówno większe dary instytucyj, jak drobne, najbardziej cenne i wzruszające, od osób prywatnych. Co będzie dalej? Dużo jeszcze jest do zrobienia. Sciary i polichromja pod chórem są już bardzo przez wilgoć zniszczone; posadzka wymaga gruntownej niwelacji. A już przede wszystkim domagają się rewizji konserwatorskiej najcenniejsze zabytki świątyni: Wielki Oltarz, z mistrzowskimi rzeźbami Wita Stwosza i polichromja Matejkowska na ścianach. Na ich zabezpieczenie powinny się znaleźć fundusze. To też Komitet apeluje do społeczeństwa, nawołując do ofiarności na ten cel. Apel ten nie powinien przebrzmieć bez echa. (kt)

Polowanie przed wiekami. Dzisiaj myślistwo ma przeważnie charakter sportu i jego znaczenie gospodarcze jest niewielkie. Ale w dawnych wiekach miało ono podstawowe znaczenie dla utrzymania życia i rozwoju kultury. Mięso upolowanych zwierząt było głównym pokarmem człowieka, skóra i futro stanowiły materiał na ubranie, a kości, rogi i kły używane były do wyrobu narzędzi, ozdób i broni. Dzięki wykopaliskom dowiadujemy się, jak polował człowiek przedhistoryczny, jaką broń się posługiwał i jakie zwierzęta były przedmiotem łowów. Bardzo ciekawy na ten temat artykuł pt.: „Jak polowano w Polsce przed 25 wiekami” zamieszcza prof. dr Józef Kostrzewski w ostatnim zeszytach „Ilustracji Polskiej”. Artykuł zdoła rysunki przedhistoryczne oraz szczerki wykopaliskowe broni z najdawniejszych epok. (tk)

LITERATURA

Pisma zbiorowe Bronisławy Ostrowskiej zaczęły ukazywać się w redakcji Leona Pawińskiego, nakładem Towarzystwa Wydawniczego w Warszawie. Dotychczas wyszły dwa tomy: „Opale” i „Chusty ofiarne — Aniolor Dźwięku”, poprzedzone przedmową Jana Lechonia. Przed laty trzydziestu ukazał się pierwszy tom poezyj Ostrowskiej, która była najwybitniejszą poetką Młodej Polski. Utwory jej, szlachetnie dźwięczące i dojrzałe artystycznie, zyskały sobie wówczas wielki rozgłos. Po wojnie zaczęła Ostrowska pisać książki dla dzieci, wiele wartościowe i szlachetne, poezyj natomiast ani utworów literackich wogóle nie ogłaszała. To, co wyszło wtedy z pod jej pióra pozostało w tece i ukazało się w druku dopiero po zgone poetki: zarówno wiersze, jak proza. Trzy tomiki te stały się rewelacją, ukazują bowiem zupełnie inne oblicze Ostrowskiej i zupełnie inne mistrzostwo. Wydanie obecne zaczyna się od poezyj dawniejszych i stopniowo obejmuje całą spuściznę po Ostrowskiej. Muzyczność jej wiersza uległa kompozytorom Tyle popularne „Otwórz Janku! Niewiadomskiego znajduje się właśnie w tomie „Opale”. Może jeden z nucących tę chętnie śpiewaną piosenkę nie wie, że autorką tekstu jest Ostrowska. Pierwszy tom ma na wstępie fotografje poetki, drugi — fotografje biustu portretowego, jaki wykonał mąż Ostrowskiej, wybitny rzeźbiarz. Do cennego tego wydawnictwa przyjdzie powrócić obszerniej. (ln)

MUZYKA

Zaleski inscenizował „Fidelję” w Bukareszcie. Po raz pierwszy w języku rumuńskim ukazał się Beethovena „Fideljo” na scenie opery w Bukareszcie. Insce-nizował dzieło naczelny reżyser Zygmunt Zaleski, dyrygował słynny George Geor-gescu. (z)

„Borys” i „Igor”. Z Berlina donoszą nam: Przeczytana przezemnie w Dziale Kultury i Sztuki wiadomość o odnalezieniu w Leningradzie dwóch aktów oryginalnego „Księcia Igora” Borodina jest jakby powtórką dzieł „Borysa Godunowa”. Bo chociaż Mussorgskij operę swoją wykończył w przeciwieństwie do Borodina to jednak oryginalnej wersji na scenę nie dopuszczono. Wydawała się za „barbarzyńska” i Rimskij-Korsakow partyturę przejrzał, przetransponował, poskracał a nawet dokomponował to i owo. Sam Mussorgskij zostawił trzy wersje „Borysa” a żadna z nich na scenach zachodniej Europy jeszcze się nie pojawiła. Temi dniami wszakże można jedną z nich było usłyszeć na całym świecie gdyż została nadana w berlińskiej radjo-stacji i rozesłana przez wielką stację niemiecką Koenigswusterhausen. Sluchając tego wykonania, nie miało się wrażenia aby wtręty Rimskiego-Korsakowa zmieniły były tak bardzo charakter muzyki. Co do struktury scenicznej to obrazów jest więcej i na zakończenie pojawia się „jurodiwyj” (obłąkaniec) który śpiewa arioso o nieszczęśliwych czekających Rosję. Może przez radio instrumentalnej nie słyszy się tak dobrze, aby od razu stwierdzić, gdzie Rimskij-Korsakow coś „zlagodził” czy „odbarbarzywał” w każdym razie powinno się już teraz wrócić na scenach do wersji autentycznej. (bm)

SLAWISTYKA

Z życia prawników słowiańskich. Z okazji zapowiedzianego piątego zjazdu prawników jugosłowiańskich w Dubrowniku wydany zostanie słownik porównawczy terminów prawnych. Na zjeździe ma być omówiony projekt wydawania czasopisma: „Międzynarodowe wiadomości prawnicze państw słowiańskich”. Pismo to byłoby organem stałych zjazdów prawniczych a informowałoby prawników państw słowiańskich o międzynarodowym ruchu, a prawników innych państw o ruchu prawniczym w państwach słowiańskich. Artykuły drukowane będą w języku ich autora ze streszczeniem we wszystkich językach słowiańskich oraz francuskim. (nz)

SZKOLNICTWO

Nowa mapa Romera. Nakładem Książ-nicy-Atlas ukazała się nowa mapa ścienna, obrazująca stosunki polityczne i komunikacyjne świata. Zwrócono w niej uwagę na potęgę kolonialną oznaczając ich posiadłość różnymi barwami; państwa nieposiadające kolonij przedstawiono jedną barwą. Uwzględniono też sfery wpływów kolonialnych w państwach pseudoniezależnych i zaznaczono mandaty Ligii Narodów. Mapa daje również obraz komunikacji lądowej i morskiej. Osobne kartony dotyczą: dwa — polarnych problemów politycznych, dwa — rozmieszczenia złóż węgla i ropy naftowej i jeden — przedstawia rozmieszczenie Polaków na kuli ziemskiej. (sz)

OCHRONA PRZYRODY

„Puszcza Żeromska”. Z Warszawy donoszą nam: Ochroną puszczy jodłowej w górach Świętokrzyskich, opiewanej przez Żeromskiego zajął się osobny komitet, do którego należą prof. uniwersytetu Warsz. Bolesław Hryniewicz, prof. Szkoły gospodarstwa wiejskiego Sew Dziuwałowski, oraz dr Jan Czarnocki z państw Instytutu geologicznego. Komitet ten odbył konferencję z dyrektorem lasów państwowych A. Loretem. Zastanawiano się, jak zagospodarować puszczy jodłową i utworzyć w górach Świętokrzyskich park narodowy im Żeromskiego. Poruszano także kwestję jak zinwentaryzować i ustalić rezerwat w lasach państwowych. Zakład doświadczalny lasów państwowych postanowił współpracować na tem polu z wybitnymi przyrodnikami polskimi i towarzystwami, mającymi na celu ochronę i zachowanie cenniejszych pamiątek przyrody. Towarzystwami temi są — jak wiadomo — państwową radą ochrony przyrody, Liga ochrony przyrody i Komitet ochrony puszczy jodłowej. (tw)

Książki nadesłane

Marja Dąbrowska: „Noce i dnie” Powieść. II. „Wieczne Zmartwienie” Warszawa 1932. Kraków. Wydawnictwo J. Mortkowskiego. Towarzystwo Wydawnicze w Warszawie.
M. Romaniński: „Czarny trójkiat” Powieść sensacyjna. Warszawa 1932. Towarzystwo Wydawnicze „Rój”.
Faith Baldwin i Achmed Abdullah: „Ludzie Broadwayu”. Przekład autoryzowany z angielskiego Janiny Sujkowskiej. Warszawa 1932. Towarzystwo Wydawnicze „Rój”.

*) Tragoediae sacrae. Materialien und Beiträge zur Geschichte der polnischlateinischen Jesuitendrama, Tartu (Dorpat) 1931.

Rok założenia 1848

'Wielkopolanin', gazeta dla wszystkich na wsi zamieszkałych założony został w roku 1848 przez ks. Prusnowskiego. Pod 'troskliwą' opieką zaborcy przechodził różne koleje. Zajęliśmy się nim przed niedawnym czasem a poznawszy, jak gazeta taka wsi bardzo jest potrzebna, rozszerzyliśmy go odpowiednio. Wieś uznała ten nasz wysiłek, tem cięższy, bo dokonany w dobie ogólnej biedy; 'Wielkopolanin' posiada już przeszło 10 000 abonentów. Zw 13 831/2 Dotychczasowe 2 numery w tygodniu nie zaspakajały wymagań czytelników. Z licznych stron domagano się częstszych odwiedzin milego gościa. Życzeń tych wysłuchaliśmy bo oto już od 1 kwietnia wydawać będziemy 'Wielkopolanina' 3 razy w tygodniu zamiast dotychczasowych 2 wydań. Co wtorek, czwartek i sobotę dochodzić będzie zatem do rąk abonentów 'Wielkopolanin' na 8 powiększonych stronach z bardzo ciekawym, wiele urozmaiconym i ilustrowanym materiałem, a to wszystko za 1 złoty na cały miesiąc z dostawą przez listowego do domu. Wierzymy przyrzeczeniu, że każdy dotychczasowy abonent zjedną w kole swych sąsiadów i znajomych drugiego i trzeciego, choćby tylko w celu odwzajemnienia się za nasz wysiłek, bo tylko wysoki nakład umożliwi nasze zamierzenia.

44005 47 83 90 182 252 61 97 316 43 93 508 60
631 870 995 45058 108 14 18 432 43 551 79 80
98 803 81 983 46050 102 32 83 255 26 67 96 300
404 96 503 50 87 628 54 724 67 808 14 957 47182
492 564 722 844 58 70 931 48088 92 154 214 327
40 82 96 461 92 574 614 73 709 891 937 61 67
73 49131 39 337 401 569 601 761 93 986 97
50045 51 256 59 97 379 414 59 82 502 38 603 10
42 43 759 97 892 51035 45 180 83 395 425 33 531
91 622 92 802 30 45 975 52059 68 126 457 60
502 603 63 730 61 53097 263 85 385 546 825 35
87 978 54069 86 245 332 83 517 73 642 46 746
67 935 67 55117 244 05 86 451 545 611 982
56137 54 559 693 757 58 891 99 989 57008 25 130
32 235 304 506 694 824 43 67 85 960 58030 32
80 93 140 330 37 432 48 550 831 59018 176 228
68 92 389 492 502 45 79 722 980.
60088 202 95 431 61 514 56 665 811 937 65
77 61041 147 66 216 53 309 17 81 505 25 627
790 95 62199 208 322 84 525 38 90 665 87 777
84 940 46 63080 137 45 291 32 48 68 439 542 47
725 58 370 94 964 70 64014 126 36 235 59 371
77 81 83 466 539 66 614 739 41 838 901 20 2 63
77 65027 50 123 26 67 364 453 70 527 634 50 51
752 66045 297 310 58 474 81 96 516 650 63 90 97
839 91 944 73 95 67093 109 24 204 23 69 70 349
679 774 303 68026 127 56 271 323 405 66 537 60
93 663 64 773 74 923 92 69040 118 49 71 222
305 15 70 487 98 520 53 632 90 741 338 939 59
88 39 70024 41 57 147 238 391 92 401 76 87 607
11 17 22 75 81 734 68 83 308 32 47 80 914 70
82 71046 51 52 220 481 521 624 38 62 71: 33
349 916 72013 21 100 211 304 12 15 25 435 97
502 8 26 616 715 825 47 72 73010 54 99 107 27
244 48 322 402 64 741 841 48 57 963 66 74009
114 204 64 323 36 450 88 769 75023 222 390 404
49 63 77 97 592 602 15 76 996 76045 49 87 109
44 88 232 59 306 25 83 412 14 543 62 71 647 51
81 98 720 921 77207 90 402 63 505 15 62 75 690
740 890 78001 4 49 239 742 92 820 74 87 924 45
79034 163 213 87 303 34 461 80 569 642 82 763
366 87 901 80053 113 276 78 469 928 89 39
81047 68 118 93 254 306 67 404 67 512 66 645
987 82027 128 80 309 50 56 65 71 442 58 94 575
710 74 98 889 927, 97 83097 101 17 32 244 371
411 562 612 825 952 75 84021 74 148 71 290 363
523 36 757 77 964 85034 59 480 442 92 543 52
64 74 616 34 72 86 796 97 804 43 99 86014 94
226 67 89 312 612 14 26 37 44 76 94 709 88 906
87159 254 370 614 35 49 55 713 908 88140 216
314 437 38 517 63 803 21 89043 143 273 303 72
440 60 65 751 841 47 938.
90010 376 90 411 93 512 664 710 922 63 86
91040 67 132 77 377 419 802 73 942 92121 280
382 433 540 604 27 766 868 87 93159 246 372 76
82 478 739 883 946 55 94024 120 61 221 42 51
68 428 641 44 719 92 95026 50 52 174 219 345
441 60 84 564 627 736 86 983 96179 256 78 347
485 502 625 706 24 65 804 939 49 54 97096 213
72 335 74 590 650 718 839 949 77 94 98104 19
225 70 328 446 528 65 615 17 758 856 972 99036
74 204 348 67 76 471 519 51 53 603 38 48 59 714
911 32 100146 68 301 34 65 471 516 39 60 719
38 915 101071 108 25 264 411 59 560 613 38 733
69 78 870 901 53 102031 37 99 203 82 376 493
538 602 725 45 321 61 92 994 103094 550 543
64 642 55 978 104017 174 207 48 60 380 419 86
601 16 20 708 91 842 76 97 105043 32 97 147 56
401 594 618 87 752 73 90 845 60 907 52 74 75
106072 76 134 64 279 31 518 75 603 33 849 731
868 962 93 197028 81 259 60 77 213 69 643 90
726 90 97 942 108091 136 81 241 458 536 639 46
48 815 27 904 50 109070 328 86 583 691 719 70
79 871 927 99 110081 128 49 50 86 261 374 413
71 89 94 509 38 745 63 88 841 63 910 32 93 97
11047 152 257 75 81 96 574 610 63 67 73 778
801 947 112008 64 177 210 351 68 86 477 513 95
749 818 113113 53 55 61 224 25 28 71 410 14 81
748 114046 137 65 232 35 311 82 99 584 73 77
902 51 62 115044 104 93 325 79 592 661 75 767
97 866 67 73 943 68 116000 25 241 300 01 564
79 85 87 90 608 52 117061 221 58 64 388 410 41
70 84 577 638 80 756 66 848 64 990 118001 38
51 55 215 96 352 414 535 624 83 703 32 43 809
119135 265 89 91 318 465 72 716 97 870.

Zebranie pracowników umysłowych

W sali Domu Królowej Jadwigi z inicjatywy Zw. Pracowników Kupieckich odbyło się zebranie pracowników kupieckich, bankowych i przemysłowych w sprawie zamierzonej „reorganizacji” kas chorych kosztem funduszów Państw. Zakładu Pracowników Umysłowych. Przy bardzo licznym udziale zebranych zagali obrady prezesa oddziału poznańskiego Zw. Pracowników Kupieckich p. Kamassa. Referat o projektowanym połączeniu instytucji ubezpieczeniowych wygłosił p. Gregorowicz, a referat organizacyjny, prezes Związku p. Cofta.

W dyskusji nad referatami przemówił p. poseł R. Piętrzyński, odnosząc się z wielkim krytycyzmem do zamierzonego ratowania instytucji Kas chorych kosztem zakładów ubezpieczeniowych pracowników umysłowych. Podkreślił też znamieny fakt, że projektowana ustawa wywołuje niezadowolone nie tylko w świecie pracowniczym, ale także u pracodawców zorganizowanych.

Zw. Pracown. Kup. w Poznaniu jest, jak się okazuje, członkiem Centralnej Organizacji pracowników umysłowych w Warszawie, z ramienia której są wybrani do Sejmu prezesa Centr. Organizacji Dabulewicz i posłanka Waśniewska. Oboje należą do BB. W rezultacie więc uchwalili zebrani rezolucję, zwracającą się nietylko przeciwko zamierzonym projektom ustaw, ale domagającą się także ustąpienia z Centralnej Organizacji wspomnianych posłów BB.

Ruch przeciwalkoholowy

Jak uratować dla rodziny i społeczeństwa dość liczne rzesze znacznych skądinąd i utalentowanych alkoholików — oto problem, nad którym głowią się nieszczęśliwie rodziny, kapłani, lekarze i społecznicy, członkowie organizacyj dobroczynnych, sędziowie i opiekunowie społeczni, pracodawcy, władze komunalne i państwowe, policja, dozorczy więzień i wielu innych. Odpowiedź na to nielatawa, a tak pilnie zagadnienie przedstawi nam kurs opieki nad alkoholikami, który staraniem Polskiej Ligi Przeciwalkoholowej odbędzie się w środę 30. 3. od godz. 9 do 13 w sali Księgarni św. Wojciecha. Przemawiać będą fachowcy-lekarze (prof. dr. Gantkowski, dr. Zajęczkowski, dyrektor zakładu w Gościewie, em. lekarz-pułkownik Zagłoba-Zyglar, ks. Galdyński oraz opiekun zawodowy p. Tomaszewski i praktycy społeczni, aby zagadnienie przedstawić jak najwłaściwiej) Kurs jest bezpłatny.

Rola lekarza w walce z alkoholizmem. Na temat powyższy przemówi na zjeździe delegatów Polskiej Ligi Przeciwalkoholowej we wtorek 29. 3. o godz. 19.30 p. dr. Lubiński, neurolog i psychiatra. Osoba prelegenta i temat zawsze aktualny, a jeszcze nigdy nie omawiany na zjazdach Ligi. Ściągnie niewątpliwie panie lekarki i panów lekarzy zwłaszcza z m. Poznania, którzy tak często w praktyce codziennej spotykają się z objawami lub następstwami alkoholizmu

Rekolacje zamknięte — oto temat, który omówi na zjeździe delegatów Katolickiego Związku Abstynentów (29. 3. godz. 15) p. Leon Sokolowski, prezes Kat. Koła Abstynentów w Ostrowie. Jest to zagadnienie ze wszech miar aktualne i spotyka

się z coraz żywszem zainteresowaniem zwłaszcza w kołach inteligencji Omawiać go będą także księża abstynenci w środę 30. 3. o godz. 14.30 w czasie Sejmiku przeciwalkoholowego.

Dr. A. Wojtkowski, nowy prezes Katolickiego Związku Abstynentów, wygłosi ciekawy wykład na zjeździe delegatów tegoż Związku (29. 3. o godz. 15) i to na temat: Program pracy na przyszłość najbliższą.

Zniżka kolejowa na IV Sejmik przeciwalkoholowy jest przyznana w wysokości 50 proc. w drodze powrotnej z Poznania. Jak wiadomo, Sejmik obraduje zaraz po świętach we wtorek i środę 29 i 30 marca. Otwarcia Sejmiku dokona o godz. 14 prezes Polskiej Ligi Przeciwalkoholowej: p. prof. dr. Piasecki i to w sali Księgarni św. Wojciecha przy Al. Marcinkowskiego 22.

Z życia towarzystw

Tow. Przemysłowców w Główniej. W poniedziałek 21 bm. odbyło się nadzwyczajne walne zebranie Tow. celem wyboru delegatów do Związku. Zagali zebranie długoletni prezes p. Antoni Małcki, oddając dalsze przewodnictwo zebrania patronowi Tow. ks. prob. Chilomerowi. Na członka Tow. przyjęto p. inż. Górnickiego.

Zkolei sekretarz Tow. odczytał referat p. syndyka Piotrowskiego pt. „Nasz program”. W dyskusji jaka się wywijała nad referatem przemówił pierwszy p. Rogaliński, wyrażając życzenie by podobne pod względem treści i formy referaty, częściej powtarzano na zebraniach. Innego jednak zdania był p. Roszak uważając, że cały referat dyktowany jest tylko z pobudek partyjnych (!!) Rzeczowej odpowiedzi p. Roszakowi udzielił ks. proboszcz Chilomer, który wskazuje, że śmieszne jest, by od dziesiątek lat istniejący Związek Tow. Przem. i Rzem., pozwolił się rozbić przez nowe „Związki” rzekomo „rzemieślnicze”.

W dyskusji zabierali jeszcze głos pp. inż. Górnicki, Stelmaszyk, Duszczyk i Jarczyński. P. Jarczyński dziwi się, że z półtora do stu blisko członków Tow. jeden tylko p. Roszak, stale zaczepia każdy referat, ze strony — politycznej. Poza tem zapytuje się p. J. p. R. dlaczego on zakładając w Główniej swego kierunku politycznego nową „organizację rzemieślniczą”, w dalszym ciągu pozostaje członkiem Kat. Tow. Przem., które jego zdaniem jest kierowane przez „partyjników” politycznych.

Po komunikatach zarządu przystąpiono do wyboru delegatów do Związku. Delegatami wybrano pp. Wytyka i B. Stelmaszyka. (jar.)

Zapisz się na członka wspierającego T. C. L., roczna składka 12 zł, kwartalna 3 zł.

24-ta Loterja Państwowa (Neurzędowa).

W trzynastym dniu ciągnięcia 5 klasy wylosowano następujące wygrane:
Po 5000 zł. na nr. nr.: 30095 117725.
Po 3.000 zł. na nr. nr.: 8441 23134 67643 146532.
Po 2.000 zł. na nr. nr.: 5320 9577 21274 21559 39430 78755 84001 90365 93490 103610 121995 122272 132950 148961.
Po 1.000 zł. na nr. nr.: 5228 6859 18936

25130 26012 26272 28704 30630 31964 37867 47223 52601 52737 70350 78178 81453 84063 84464 86956 98576 101344 102049 108597 114444 118207 119789 123284 128009 137398 139809 140999 141671 142685 145064.

500 zł. na nr. nr.: 504 584 1979 2530 1719 4092 4643 5027 5270 5599 5735 7564 7746 10444 10704 11610 11949 11997 12409 13274 14439 14793 15061 16603 16726 17055 17132 18231 19165 19668 20072 22860 22963 23563 23040 25981 27236 28568 28591 28764 29240 29322 29914 30348 31140 31328 32299 32383 33339 33400 37269 40556 41356 42052 42290 42841 44551 45610 46189 46656 47663 48122 48753 48818 49258 51316 51613 53586 54348 55134 55136 55257 57224 57823 58698 59058 59009 59173 59442 60600 66296 66249 66308 67534 68167 69649 69812 71203 71739 73089 73514 74137 76452 76708 77561 78915 79469 80252 80571 81250 81393 81944 82845 84424 84877 85964 86017 88397 88699 88746 89649 90101 90570 91165 92877 94075 94540 94589 94922 95636 96783 97257 98011 101509 102498 103007 104009 105126 105339 105509 107641 109121 109721 110502 110857 112899 113235 114195 114487 114913 115104 115128 115058 119247 119371 119570 121513 121813 122074 122765 123200 125183 126876 127541 127813 128242 128461 128807 129753 130976 131144 132177 132310 132571 133983 134147 134732 136112 139214 139321 140588 142088 142430 143371 144174 144547 145297 145623 145783 148237 148712 149319 151128 152067 152405 155188 156649 158414 158832 159060 159413 159840.

Po 250 zł. wygrali numery następujące:

62 120 234 363 447 518 58 715 812 36 95 915 76 1045 67 103 15 46 281 346 67 487 542 75 639 49 711 19 25 810 930 2119 99 246 353 66 68 507 29 632 79 740 840 55 926 71 3067 92 126 208 305 39 567 689 735 825 965 4125 68 99 204 43 79 320 38 65 472 704 68 801 35 935 5049 285 368 418 46 97 551 65 92 753 78 944 67 6005 7 78 117 45 248 300 66 416 68 569 81 737 90 809 24 938 7064 164 253 378 584 91 627 77 83 91 780 89 931 71 8045 88 174 203 331 34 42 415 622 45 724 62 80 803 15 42 996 0105 232 61 92 387 91 497 527 37 54 66 601 739 59 824 86 920 10036 66 78 92 96 98 178 285 94 380 401 2 8 62 64 79 566 611 35 845 984 11016 28 60 103 62 82 395 528 618 42 57 719 66 95 814 86 932 12007 267 77 311 80 542 85 646 59 65 96 722 805 12 67 13046 41 66 219 81 359 93 402 16 50 52 604 714 855 913 14176 497 514 56 653 904 17 30 57 99 15054 127 44 80 275 336 613 771 54 99 983 16065 116 26 55 66 85 216 303 510 98 667 855 941 50 17219 77 422 79 574 676 734 810 65 88 920 22 18044 124 221 419 83 99 504 46 808 22 91 916 33 82-19021 40 157 302 685 763 20049 199 330 46 579 602 45 85 701 68 840 49 51 58 2018 22 83 138 48 203 83 354 403 10 21 71 86 503 740 870 97 22004 08 254 60 314 421 27 518 25 48 688 837 918 23052 168 82 229 324 72 414 93 655 577 809 15 31 912 97 24071 110 12 39 46 202 50 55 342 434 519 83 695 738 59 811 912 49 25021 57 143 47 208 79 457 58 542 50 83 615 804 60 65 983 26071 163 94 212 29 301 7 97 446 502 15 61 927 790 828 36 915 95 27051 116 203 86 317 31 42 46 87 411 91 527 615 780 883 917 68 28047 170 337 542 67 623 723 73 929 58 29060 209 315 57 69 443 59 603 79 887 94 916 18 60 78.

30105 251 96 315 654 95 842 79 83 84 905 12 13 41 31042 144 73 322 408 51 521 37 55 89 695 792 911 23 47 32120 75 266 74 91 329 93 97 419 504 55 637 917 33081 174 98 264 844 501 18 724 43 868 34101 68 267 77 354 66 92 437 52 616 51 75 99 774 946 35573 76 628 904 39 36077 120 93 488 545 718 31 48 923 65 72 37057 172 276 94 392 432 75 530 46 88 708 93 858 922 38013 59 67 83 103 66 88 213 50 54 365 68 414 52 62 516 63 68 655 812 987 39021 129 52 218 386 497 555 736 898 923 38 40100 83 262 615 746 819 41003 4 118 35 234 424 508 29 758 78 889 909 49 70 42062 69 131 76 78 338 95 428 531 79 627 31 743 43000 11 164 87 384 564 715 841 85 924

90010 376 90 411 93 512 664 710 922 63 86 91040 67 132 77 377 419 802 73 942 92121 280 382 433 540 604 27 766 868 87 93159 246 372 76 82 478 739 883 946 55 94024 120 61 221 42 51 68 428 641 44 719 92 95026 50 52 174 219 345 441 60 84 564 627 736 86 983 96179 256 78 347 485 502 625 706 24 65 804 939 49 54 97096 213 72 335 74 590 650 718 839 949 77 94 98104 19 225 70 328 446 528 65 615 17 758 856 972 99036 74 204 348 67 76 471 519 51 53 603 38 48 59 714 911 32 100146 68 301 34 65 471 516 39 60 719 38 915 101071 108 25 264 411 59 560 613 38 733 69 78 870 901 53 102031 37 99 203 82 376 493 538 602 725 45 321 61 92 994 103094 550 543 64 642 55 978 104017 174 207 48 60 380 419 86 601 16 20 708 91 842 76 97 105043 32 97 147 56 401 594 618 87 752 73 90 845 60 907 52 74 75 106072 76 134 64 279 31 518 75 603 33 849 731 868 962 93 197028 81 259 60 77 213 69 643 90 726 90 97 942 108091 136 81 241 458 536 639 46 48 815 27 904 50 109070 328 86 583 691 719 70 79 871 927 99 110081 128 49 50 86 261 374 413 71 89 94 509 38 745 63 88 841 63 910 32 93 97 11047 152 257 75 81 96 574 610 63 67 73 778 801 947 112008 64 177 210 351 68 86 477 513 95 749 818 113113 53 55 61 224 25 28 71 410 14 81 748 114046 137 65 232 35 311 82 99 584 73 77 902 51 62 115044 104 93 325 79 592 661 75 767 97 866 67 73 943 68 116000 25 241 300 01 564 79 85 87 90 608 52 117061 221 58 64 388 410 41 70 84 577 638 80 756 66 848 64 990 118001

Zęby — utrapienie ludzkości

Stara sztuka — Papyrus Ebertowski — Thais i Lecania — Niefortunna operacja

Wbrew utartemu mniemaniu, że sztuka dentystyczna jest zdobyczą nowszych czasów, badania archeologiczne wykazały, że „ars dentaria” istniała już na wiele tysięcy lat przed nar. Chr. Oto w ustach mumii egipskich z przed 4000 lat przed erą Chrystusową, znaleziono plomby ze złota lub złoconego cedru, a także sztuczne zęby rzeźbione z masywnych bloków kości słoniowej, zaś w grobowcach notablów nie rzadko napotymano różne przyrządy dla zabiegów dentystycznych, jak: sondy, lancety itp. a nawet wydobywano na światło dzienne różne „protezy” zębów w rodzaju naszych popularnych — mostków.

W najstarszym, jak się zdaje, podręczniku medycznym, t. zw. „Papyrusie Ebertowskim”, znalezionym w Luksorze w 1873 roku, znajduje się cały szereg przepisów lekarskich, stosowanych w Egipcie w latach od 3500 — 1500 przed n. Chr. Są tam podane również środki leczenia „luźnych” i spróchniałych zębów oraz różnych chorób dziąseł. Te ostatnie, sądząc z wielkiej ilości zawartych w papyrusie recept, zdaje się dokuczają ówczesnej ludzkości szczególnie silnie.

U Greków sztuka dentystyczna była już bardzo rozwinięta, na co wskazują liczne przemysłne przyrządy zębolecnicze, ujawnione przy pracach wykopaliskowych w dzierzawach starożytnej Hellady. W tym kraju szlacheckiego kultu ciała, pisarze tej miary jak: Hippokrates (ur. 460 przed n. Chr.) oraz Arystoteles (ur. 384 przed n. Chr.), poświęcili swą uwagę higienie ust i zębów, podając w swych pracach szczegóły anatomii zębów oraz sposoby zapobiegania ich chorobom. Kiedy w r. 331 przed nar. Chr., założoną została słynna Akademia Medyczna w Aleksandrii, wielu Greków ściągnięto do Egiptu, dla skompletowania ciała profesorskiego. To ostatnie posiadało wielu osobistych specjalistów, a wśród nich byli także medycy - dentyci. Niestety bliższe szczegóły o działalności tej wysokiej uczelni, nie są dostatecznie znane, gdyż beczenne archiwum tego wielkiego ośrodka nauki zniszczone zostało przez pożar w r. 661.

Jeden z najwybitniejszych uczniów akademii aleksandryjskiej był Grek Claudius Galen (ur. 130 r.), który później osiadł się w Rzymie; był on zwany „reformatorem antycznej medycyny” a jego sposoby leczenia, przetrwały wieki. Galen, jako najlepszą substancję do plombowania zębów zalecał: ołów i pewną kompozycję żywiczną. Inny rzymianin, Martial (40 — 101 r) kilkakrotnie wspomina o zębach sztucznych, z czego wynika, że były one wówczas już dość częste w użyciu. Pisarz ten lubiący widocznie krytycznie oceniać kobiety, robi taką niedyskretną aluzję: „Thais ma czarne zęby, natomiast Lecania ma białe. Dlaczego? Ponieważ ta ostatnia ma swoje naturalne zęby, zaś tamta — kupione”. Przypuszczalnie objaw daje się tłumaczyć, że ówczesne zęby sztuczne, wyrabiane z kości słoniowej, po kilku latach „noszenia” zazwyczaj — czerniały.

Zabiegi dentystyczne jak wiadomo nie cieszą się na ogół popularnością. Tak jest dzisiaj i tak, zdaje się, było i w zamierzchłych wiekach. Różnica jest jednak ta, że gdy w naszych czasach operator dentystryczny — w większości wypadków — nie potrzebuje drzeć o swoje życie, nawet wówczas, gdy zabieg mu się nie zupełnie udał, to ongiś niefortunny wynik operacji zębowej mógł mieć dla medyka wręcz opłakane skutki: Oto król assyryjski Aannapper, panujący około r. 660 przed Chr., zachorowawszy na febrę kazał przywołać swego nadwornego eskulapa, Arada Nana; ten, zbadawszy chorego, orzekł, że chorobę spowodowało zatrucie organizmu, którego źródłem — kilka nadpsutych zębów; zęby te należały natychmiast usunąć. Król poddał się operacji i pierwsze dwa zęby zostały mu szczęśliwie wyrwane — jednakże w chwili gdy medyk przykładał cęgi do trzeciego, trzonowego zęba, władca wpadł w taką wściekłość, że niefortunnego „wrzęba” z miejsca oddał w ręce kata. Smutne to zdarzenie uwiecznione zostało na tabliczkach, które niedawno temu wydobyto z ruin miasta Ninive. Kr.

Z życia twórcy „kodaka”

Nazwisko niedawno zmarłego Jerzego Eastmana znają miliony ludzi w jego amerykańskiej ojczyźnie. Ale osobie nie znano go i znało niewiele. Nie można jednak powiedzieć o nim, aby był dziwakiem lub odludkiem. Urządził sobie życie według własnego widzimisię, a raczej według własnej filozofii, żył w szczupłym gronie swych przyjaciół i między nimi czuł się doskonale. Nie lubił, by nazwiskiem jego zajmowano się publicznie, był wrogiem wywiadów. Nie rozmawiał z obcymi o polityce, religii i kwestiach społecznych. Nie chciał by wiedziano o jego czynach dobroczynnych i bronił się — co właściwie brzmi paradoksalnie — przed najlepszym środkiem reklamy, przed fotografowaniem.

Trzymał się świetnie. Szczupły, elegancki o twarzy dobrej i mądrej, wyglądał młodo, i ujmująco. Widocznie zakonserwowało go dobrze bogactwo, a może i ta okoliczność że unikał miłości i przygód romantycznych z podziwu godnym opanowaniem. Pozostał kawalerem i żył beznagannie, a nie ożenił się dlatego, że nie natrafił na kobietę, którą choć w przybliżeniu podobną była do jego ideału, do jego ubóstwianej matki. W jego wspaniałym, z największym przepychem urządzonej pałacu było siedem portretów jego matki. W życiu prywatnym był prosty i miły. Lubował się w kwiatkach i muzyce. Muzykę kochał do tego stopnia, że sprawił sobie organy, które budziły go wczesnym rankiem ze snu.

Od wielu już lat Jerzy Eastman wycał się z życia publicznego i żył zdala od interesów. Zatrzymał tylko urząd przewodniczącego rady nadzorczej. Był kochany i szanowany przez wszystkich i służył za wzór w każdym kierunku. Jego współpracownicy czcili go nie tylko jako wielkiego wynalazcę, ale uważali go również za swego nieocenionego opiekuna, dbającego o ich dobro z troskliwością ojca. Przyjmował ich oszczędności do przedsięwzięć własnych i pozwalał w ten sposób uczestniczyć w zyskach i dorabiać się na równi z drugim. Nie wielu jest ludzi tego pokroju co on, zwłaszcza w obecnych zmaterializowanych czasach. (wuk)

500 lat pożaru pod ziemią

W pobliżu miejscowości Kufstein, na pograniczu bawarsko-tyrolskim leży na stoku górskim tyrolska miejscowość górnicza Haring, stanowiąca jedyne osiedle górnicze w Tyrolu. Tamże znajdują się niezwykle potężne złoża węgla brunatnego, sięgające w głąb ziemi na wiele setek metrów. Niestety eksploatacja tych pokładów jest możliwa tylko częściowo, gdyż w głąb góry może tam, gdzie złoża są najpotężniejsze, szaleje pożar. Nie dzisiaj o powstaniu, ani nie przed 10 lub 20 laty, lecz początki jego sięgają przeszło 500 lat wstecz. Już w roku 1553 opisuje pożar ten jako od dawna szalejący poeta tyrolski Georg Rösch. Wówczas pożar ogarniał zaledwie górne warstwy złoża i ogrzewał tak silnie ziemię, że w okolicy tej nigdy śnieg się nie utrzymał i że nawet w najzimniejszej porze roku hodowano tam wa-

rzywa. Dzisiaj ogień wżarł się już tak głęboko w pokłady węgla, że na powierzchni ziemi nie odczuwa się już prawie wcale jego wpływu. Za ledwie co kilka lat pożar w wnętrzu góry Pölfen daje o sobie znak istnienia.

Czynna dzisiaj kopalnia węgla odcięta jest od objętych pożarem złożym systemem potężnych murów. Mimo to od czasu do czasu przedostają się płomienie albo gazy trujące przez powstałą szczelinę lub wylot w murze kopalni. Takie wydarzenia miało miejsce w roku 1905, wywołując tak groźną sytuację, że część kopalni trzeba było zalać wodą, ażeby położyć tamę ogniom. Wypad pożaru do kopalni powtórzył się w roku 1926 przez otwór w górze na szerokości kilku metrów. Mimo odcięcia głównego szybu zapomocą zamulenia go, kopalnia zagrożona była przez czas dłuższy.

Pokłady węgla w Haring znajdują się pod warstwą wapienia, obfitującego w głębokie szczeliny, które dochodzą powietrze w głąb góry i zasilają pożar. W dodatku pokłady obfitują w siarkę, przyczyniającą się do podsycania i szerzenia się ognia.

Jakie rozmiary olbrzymi ten pożar posiada, nie da się stwierdzić, pewnym wszakże jest, że wżarł się on głęboko w trzewia góry i że wżera się w nią coraz głębiej. Wip.

Bankructwo nadwornego krawca królów

Znana firma krawiecka Karol-Moryc Franck w Wiedniu, założona w 1833 r. — zbankrutowała. W roku przyszłym firma powyższa obchodziłaby 100-lecie swego istnienia.

Karol-Moryc Franck był nadwornym krawcem wszystkich niemal dworów królewskich w Europie. Wszyscy trzej poprzedni królowie angielscy byli klientami tej firmy. Również ubierali się u Francka: Napoleon III, Wiktor-Emanuel, Gustaw V, Alfons XIII, królowie bawarski, grecki, rumuński i inni.

W pierwszych dniach stycznia 1889 roku, Franck, syn założyciela firmy, mierzył ubranie myśliwskie na arcyksięcia Rudolfa. Podczas miary ukłuli niechcący następcę tronu.

— Nic nie szkodzi — roześmiał się arcyksiążę Rudolf, proszę mierzyć dalej.

— Wasza książęca mość wybacz — odrzekł na to mistrz krawiecki — lecz garnitur ten pozostanie u mnie.

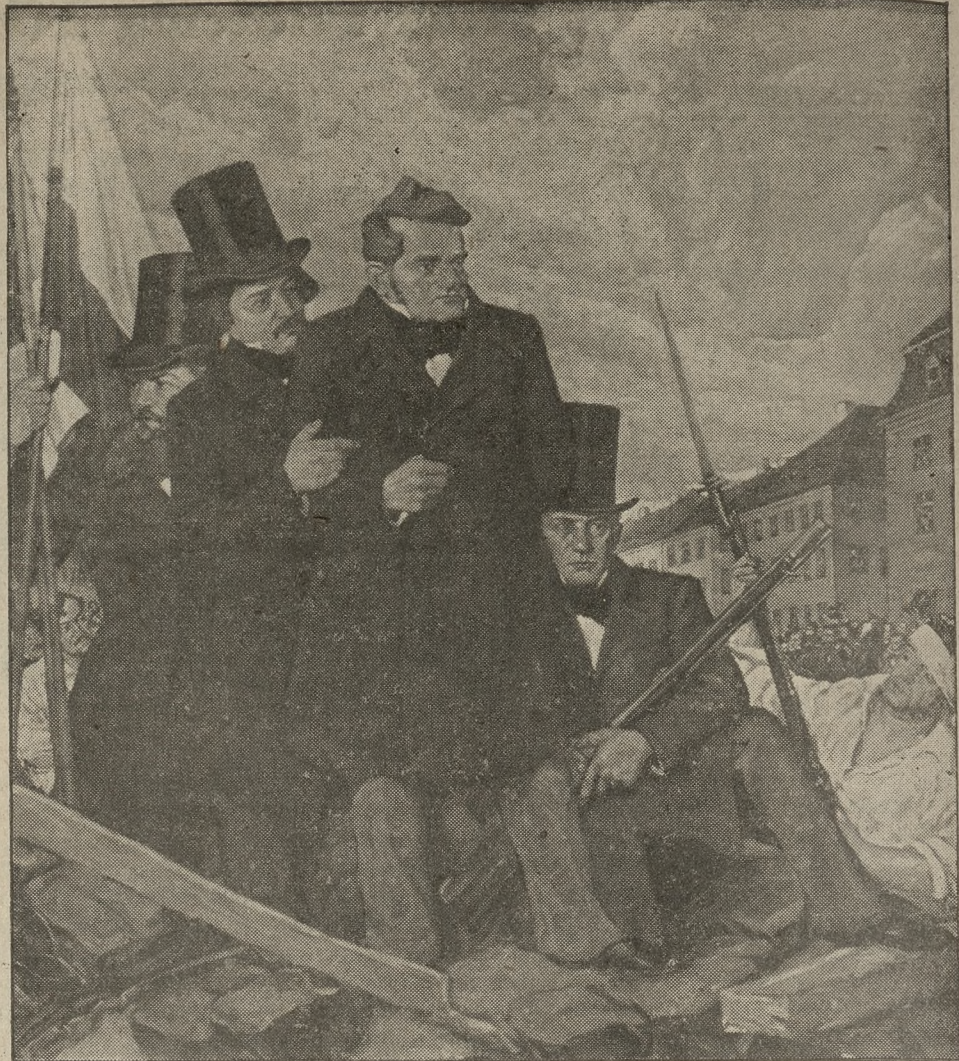
A widząc zdziwioną twarz arcyksięcia, pospieszył wyjaśnić przyczynę.

— Przez całe moje życie ukłułem tylko trzy osoby. Wszystkie one w krótkim czasie zginęły tragiczną śmiercią.

— Co za głupstwa! — wykrzyknął wesoło arcyksiążę, nie godząc się pod żadnym pozorem na zmianę garnituru.

W dwa tygodnie potem, jak wiadomo zginął tragiczną śmiercią w zamku Meyerling.

KTO KUPUJE TOWARY ZAGRANICZNE, ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIM!

Obraz historyczny p. t. „Rok 1848”, dzieło znanego artysty malarza poznańskiego Tadeusza Walkowskiego, które wzbudza obecnie wielkie zainteresowanie w salonie Tow. Przyjaciół Sztuk Pięknych, pl. Wolności 18.

IV koncert

na rzecz zwiększenia funduszu dla bezrobotnych

Zdawaloby się, że zbliżająca się wiosna zmniejszy i zlagodzi kryzys bezrobocia, jednakże tak nie jest i z dnia na dzień bezrobocie wciąż rośnie a z nim nędza i bieda. Jednakowoż wysiłki i troska całego społeczeństwa, które jeszcze ma zapewniony kawałek chleba na dzień jutrzejszy, nie maleje, czego dowodem są, urządzone koncerty na rzecz zwiększenia funduszu dla bezrobotnych. Komitet Orkiestr Piórkowych nie zaniedbał swej bezinteresownej pracy i 3 kwietnia o godz. 12 w sali Domu Rzemieślniczego przy ulicy Fr. Ratajczaka urządza IV. z kolei koncert na rzecz zwiększenia funduszu dla bezrobotnych.

Repertuar koncertu składać się będzie z zupełnie nowych utworów, które odegrane będą przez znane społeczeństwu z poprzednich koncertów orkiestry: „Tempre-Vivo”, Związku Drukarzy, Koła „Echo”, Pierwszą Żeńską, Konkordia, Pierwszą Polską Orkiestrę Bałajajek i Pierwszą Banżyistów H. C. P. Cena biletu: parter 50 groszy, balkon i łoże 1 zł. Uczestnicy będą mogli posłuchać pięknie wykonanej salonowej muzyki i równocześnie spełnić swój obowiązek względem znajdujących się w biedzie i nędzy swych braci bezrobotnych. Dnia 3 kwietnia o godz. 12 nie powinno nikogo zabraknąć z ofiarnych obywateli na sali Domu Rzemieślniczego.

RADJO

Programy radiofoniczne:

Wielka Sobota, dnia 26 marca 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 11.45 (Warszawa) godz. 13.05 koncert gram.; godz. 14.00 notowania giełdy; godz. 16.05 (W); godz. 16.30 odczyt z cyklu o dziennikarstwie; godzina 16.45 gawęda reporterska; godz. 17.00 płyty gramofonowe; godz. 17.10 (W); godzina 17.35 płyty gram.; godz. 17.45 (W); godzina 18.00 (W); godz. 18.45 płyty gram.; godzina 18.50 (W); godz. 20.15 koncert wieczorny; wyk.: Chór męski „Arion” pod bat. p. Aleksandra Klichowskiego, Włodzimierz Jarochowska (mezzosopran), prof. Feliks Nowowiejski (organy); godz. 21.55 (W); godz. 22.10 (W); godz. 22.45 sygnał czasu, komunikaty.

Warszawa (1412 m) godz. 11.45 codzienny przegląd prasy polskiej; godz. 12.10 płyty; godz. 15.45 giełda pieniężna; godz. 15.50 płyty gram.; godz. 16.05 program dla dzieci: „Stuchowisko” pt. „Quo vadis Domine” radiofonizowane wg H. Sienkiewicza przez B. Hartzę; godz. 16.30 płyty; godz. 17.10 „Wielkanoc wśród ludu”; godz. 17.35 płyty; godz. 17.45 odczyt o „Zygmuncie” — tr. z Krakowa; godz. 18.00 rezurekcja z kościoła na Wawelu; godz. 18.50 sluchowisko Z. Krasieńskiego „Irydjon”; godz. 20.00 feljton „Wielkanoc w zwyczajach hiszpań-

skich”; godz. 20.15 koncert; godz. 21.55 kwadrans literacki: „Wesoły dzień” Władysława Orkana; godz. 22.10 koncert Chopinowski w wyk. Eustachego Horodyskiego; godzina 22.50 wiadomości sportowe.

Programy zagraniczne. Huizen (1875 m) 20.40 muzyka lekka; Koenigswusterhausen (1635 m) 20.00 koncert z Monachjum; Davenport (1554 m) 20.30 koncert; Kalundborg (1154 m) 20.00 muzyka operetkowa; Budapeszt (550 m) 20.00 koncert ork. operowej; Beromuenster (459 m) 20.00 wieczer ludowy; Rzym (441 m) 20.45 tr. z opery.

Niedziela, dnia 27 marca 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 10.15 nabożeństwo z katedry poznańskiej; sumę celebryje ks. kardynał prymas dr. August Hlond; kazanie wygł. ks. prałat Kłos; chór katedralny śpiewa pod dyr. ks. dr. Gieburowskiego; godz. 12.05 koncert gramofonowy; godzina 16.35 sluchowisko SMP; godz. 17.00 koncert popołudniowy; wyk.: Gabriela Krygier-Bernacka (sopran), Karol Urbanowicz art. op. (bas); godz. 18.00 (W); godz. 18.30 (W); godz. 19.00 (W); godz. 20.30 (W); godz. 21.45 (W); godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty; godz. 22.15 muzyka taneczna z płyt gram.

Warszawa (1412 m) godz. 11.00 tr. nabożeństwa z Ostrze Brazy w Wilnie; godz. 12.40 audycja żołnierska; godz. 16.00 sluchowisko dla rolników i koncert; godz. 17.00 płyty; godz. 18.00 program dla dzieci; godz. 18.30 piosenki w wyk. chóru Dana: 1. Raggi: Romans hiszpański (sl. Oldelm), 2. N. H. Brown: Jesienny liść (sl. Olden), 3. W. Donaldson: Miła (sl. Olden), 4. Miś: Wszystkie albo nie (sl. Stacha), 5. King: Pieśń włoścogów (sl. Olden), 6. A. Gold: Chciałbym kogoś pokochać, 7. W. Dan: Tango (sl. Stacha), 8. W. Dan: Ułani, marsz; godz. 19.00 muzyka lekka ze Lwowa; godz. 20.15 feljton dr. Marjana Henzla pt. „O dwóch obliczach Paryża”; godz. 20.30 popularny koncert solistów; wyk.: Ewa Bandrowska-Turska (sopran), I. Dubiska (skrzypce); godzina 21.45 kwadrans literacki — Klekda Artura Górskiego pt. „Pomsta”; godz. 22.00 muzyka taneczna (płyty).

Programy zagraniczne. Huizen (1875 m) 20.50 koncert; Koenigswusterhausen (1635 m) 16.00 muzyka lekka, 19.00 koncert z Nowego Jorku, 19.30 „Bajadera” opt. Kalmanna tr. z Wiednia; Davenport (1554 m) 22.05 koncert; Motala (1348 m) i Sztokholm (435 m) 19.25 koncert solistów, 20.00 sluchowisko, 22.25 koncert; Oslo (1083 m) 19.00 koncert; Budapeszt (550 m) 20.00 tr. rewji; Wiedeń (516 m) 19.30 „Bajadera” opt. Kalmanna, 22.00 koncert, 22.30 wyjątki z filmów dźwiękowych; Praga (488 m) 19.30 „Fryderyka” Rzym (441 m) 20.45 „Bufere estive” op. Gentilego.

KAPELUSZE

oraz wszelkie artykuły
DAMSKIE i MĘSKIE
w wielkim wyborze po
cenach najniższych poleca

Švenda i Drnek
teraz Stary Rynek 65.

Jak winiak t. KANTOROWICZA - Jak koniak t. SAUMON!

P. W. 11 267-51 40

Wielki tydzień w życiu Kościoła

Wielki Piątek jest poświęcony wspomnieniem śmierci Chrystusa Pana, dlatego wszystkie nabożeństwa tego dnia są bardzo smutne. Kościół, a szczególnie wielki ołtarz, pozbawiony ozdób już od siedmiu tygodni, w dniu tym jest jeszcze bardziej opuszczony. Niebieski gość opuścił swój ziemski przybytek. Wskazują na to otwarte i puste tabernakulum, zasłonięty krzyż ołtarza, czarne barwy szat liturgicznych i żałobna cisza w kościele. W dniu tym najsurowiej poszczono, często nie przyjmując wcale pokarmów. Msza św., jako powtórzenie śmierci Chrystusa na krzyżu, nie odprawia się w dniu, w którym śmierć ta nastąpiła. Nabożeństwo Wielkiego Piątku zawiera: 1. odczytanie dwóch lekcji Starego Testamentu i pasji według św. Jana, 2. uroczyste modły błagalne, 3. adorację Krzyża i 4. Komunię św. kapłana, t. zw. mszę św. uprzednio poświęconych darów.

Kapłan, przyodziany w czarny ornat, po wyjściu z zakrystji z ministrantami podchodzi do obnażonego i pozbawionego światła ołtarza. Pada przed nim na twarz i leży tak przez chwilę. W tym czasie ministranci nakrywają ołtarz obrusem. Kapłan powstaje, zbliża się do ołtarza i odczytuje dwie lekcje. Mówią one o powołaniu pogan, o ich zmartwychwstaniu z Chrystusem, o niestałości Żydów i o warunkach, którym powinni odpowiadać baranek paschalny, jako figura zabitego w dniu tym niepokalanego Baranka, gdyż ma on stać się pokarmem i opieką dla wiernych. Potem odczytuje się pasję według św. Jana, świadka męki, który oddaje jej szczegóły z wielkim uczuciem. Człotania te żywo stawiają nam przed oczyma ofiarę, którą spełnił dla nas dnia tego Chrystus.

Po modlitwach błagalnych kapłan bierze z ołtarza osłonięty krzyż, obraca się z nim do ludu i, odkrywając go powoli, trzy razy śpiewa coraz wyższym głosem: Oto drzewo Krzyża (Ecce lignum Crucis) Śpiewający dodają: Na którym zbawienie świata zawisło, wszyscy zaś razem kończą: Pójdźmy, pokłóńmy się. Wszyscy upadają na kolana, a kapłan niesie krzyż, obrócony figurą P. Jezusa do ludu, i kładzie na przygotowane na podłodze miejsce; zdejmując obuwie, trzy razy przykłada, a następnie całuje krzyż. Podobnie czynią inni duchowni, a następnie odbywa adorację lud. W czasie adoracji śpiewający, podzieleni na dwa chóry, śpiewają t. zw. wyrzuty, wyrażające słowami proroków ubolewanie Zbawiciela nad niewdzięcznością Żydów: „Ludu mój, cóżem ci uczynił, albo w czym zasmucił?”

Gdy kończy się adoracja krzyża, zapalają świece na ołtarzu, kapłan zaś idzie w milczeniu do ciemnicy, zabiera Hostje św i przenosi procesjonalnie do ołtarza przy śpiewie hymnu „Vexilla Regis” Kapłan kładzie Przen. Sakrament na ołtarzu, wlewa do kielicha wino i wodę, umywa palce, mówi „Orate fratres” i natychmiast rozpoczyna Komunię św., mówi więc „Pater noster”, podnosi prawą ręką Hostję nad łatem, by ludzie widzieli; potem ją dzieli, jak zwykle na trzy części, średnią opuszcza do kielicha z niekonsekrwanym winem, mówi jedną tylko ostatnią modlitwę przed Komunią św. „Domine, non sum dignus” i uderza się w pierś. Następnie spóżywa Przen. Sakrament pod postacią chleba i wypija wino, omywa kielich i palce, nie mówi komunii i nie kończy modlitw mszalnych. Wkłada pozostałą Hostję do monstrancji, okrywa ją przejrzystym białym welonem i ze śpiewem „Odszedł Pasterz” procesyjnie udaje się do przygotowanego Grobu. Tam na przygotowanym tronie wystawia Przen. Sakrament na widok publiczny, odprawia ciche nieszpory i odchodzi w milczeniu.

Gdy Światłość świata zgasła, milczenie taletę świątyni, tylko przed Grobem płoną świece, a wierni w ciszy i skupieniu przychodzą do kościoła, by w adoracji uczcić Zbawiciela. (KAP.)

SPORT

Na miejsca... gotowi...

Ku uwadze zawodników, startujących w biegu „Kurjera Poznańskiego”

Niebawem rozlegną się te tak znane i charakterystyczne słowa komendy lekkoatletycznej, po których nastąpi suchy trzask wystrzału pistoletowego i cała stawka barw

na falangą ruszy w dystans. Trasa będzie typowo przełajowa, długości około 4000 m, niezbyt ciężka, ale też i nie specjalnie łatwa. Znajdą się na tej przestrzeni nawet dosyć uciążliwe kawałki, a z drugiej znowu strony część jej początkowa, oraz końcowa pójdzie po biegni tak że publiczność będzie mogła obserwować dwa najciekawsze fragmenty biegu.

Przypominamy, że start i meta jest na boisku „Sokoła” gdzie wszyscy zawodnicy winni się stawić w niedzielę 3 kwietnia najpóźniej o godz. 11 do badania lekarskiego, a po zakwalifikowaniu ich dostaną numery startowe. Zwracamy również uwagę, iż już tylko parę dni pozostało do końcowego terminu przyjmowania zgłoszeń t. j. do 31 bm. należy zatem pośpieszyć się, aby później nie żałować ponieważ, że z własnego niedbalstwa nie brało się udziału w tym atrakcyjnym biegu. Zgłoszenia przyjmuje redakcja w sobotę do godz. 12, a w inne dni — do 15 g.

Gry sportowe

W „pierwszym kroku” w koszykówkę walczą w drugie święto t. j. 28 bm. o godz. 15: „osrodek” i „16 harc. druż.”; „27 druż. harc.” i „HKS”; o godz. 15.45: „SMP” i „21 druż. harc.”; godz. 16.15: „K. S. Lipno” i „Koło Mił. Gier Sp.”.

Hokej

Oddział Hokejowy K. S. „Ostrowia” w Ostrowie (Wlkp) organizuje w hokeju na trawie na otwarcie sezonu wielkanocny turniej w dniach 27 i 28 bm. W turnieju biorą udział 4 drużyny: „AZS” - Poznań, „K. S. Czarni” — Poznań, „Venetia” Ostrów i K. S. „Ostrowia”. Rozgrywki odbędą się na stadionie miejskim.

Lekka atletyka

Do ogólnopolskiego biegu na przełaj T. G. „Sokół” dotąd zgłosiło się 41 zawodników, co wskazuje na wielką popularność tego biegu. Odbywa się on w drugie święto Wielkanocy o godz. 12. Zawodnicy poza boiskiem przebiegną tylko około 1000 m, a resztę trasy prowadzą na terenie samego boiska. Udział swój zgłosili czolowi długodystansowcy miejscowi jak: Miłkasz, Janowski, Jakubowski, Robiński, Płotkowski, Kluge, Bartoliak (maratończyk), Nogaj, Muszyński i inni. Poza tem zgłosili się biegacze z Gdyni, Wejherowa, Grodziska i Bydgoszczy, oraz prowincji. Organizatorzy poza nagrodą przechodnią, uzyskali śliczne upominki, jak srebrny puhanek, papierośnica, postument biegacza, wspaniałe album. Dalsi przybywający do mety dostaną zetonny lub dyplomy. Przed i po biegu publiczność będzie miała możność obserwować od godz. 11 ciekawy mecz piłki nożnej o mistrzostwo kl. B pomiędzy K. S. „Polonia” a „K. S. Pogoń”. Zawodnicy zgłaszają się o godz. 10.45 w hali Sokoła do badania lekarskiego, wejście tylko przez drugą furtkę, od Drogi Dębińskiej.

Piłka nożna

Międzynarodowe zawody w Poznaniu. W związku z meczem na stadionie miejskim pomiędzy „V. f. B.” Berlin - Pankow a ligową drużyną „Warty”, kierownictwo berlińskiej drużyny zakomunikowało, że wystąpi w najsilniejszym następującym składzie: Jentsch — Johow, Fleischer — Hajja, Haase Krüger — Kummer, Pappmann, Dreyer, Nevi; rezerwowi: Biesike, Bugge. Dla informacji dodajemy, że w drużynie jest kilku zawodników którzy wielokrotnie grywali w reprezentacji Berlina oraz swego okręgu. Są to Haase, Pappmann, Krüger i Nevi. Zawody odbędą się na stadionie miejskim przy Błoniach Wldeckich w oba dni o godz. 16. Przeprowadzają bilety codziennie od godz. 9 do 14 i od 16 do 19 w sekretariacie klubu (Al. Marcinkowskiego 26).

Tennis

Holandja przygotowuje się do rozgrywek o puchar Davisa bardzo starannie i postanowiła wystawić przeciwko Polsce możliwe najlepszy zespół. W tym celu stworzono specjalny obóz, do którego wchodzi następujący zawodnicy: Diemer - Kool, Hughan, Kaufmann, Knottenbelt, Koopman, Timmer, Van der Heide, Van Eek i Van Ufferd. Tennisści pilnie trenują. W dniach 16 i 17 kwietnia spotkają się prawdopodobnie z reprezentacją Belgji, a w początkach maja ma być zorganizowany turniej w Amsterdamie z udziałem szeregu zawodników francuskich m. in. doskonalego

go Bernarda. Dopiero po tym turnieju ma związek holenderski ustalić drużynę puhanrowa do walki z Polską w dniach 14, 15 i 16 maja w Warszawie.

Udaremniony „zamach” na Borotrę. W czasie gry podwójnej meczu Francja i Ameryka pomiędzy parą Borotra i Gentien oraz parą Lothi Van Ryn — jedna z obecnych na widowni kobiet wyciągnęła nagle nóż z torebki i korzystając z tego, że Borotra, znalazł się w pobliżu, usiłowała rzucić się na niego. Jeden z widzów zauważył niebezpieczny atak i po gwałtownym oporze rozbroił nieznajomą. Poddano ją obserwacji psychiatrów w jednym z miejscowych szpitali.

KRONIKA FILMOWA

DZISIAJ
w Wielki Piątek — 25 marca 1932 roku
DZIEWIĄTY — PRZEDOSTATNI DZIEŃ
wyświetlania w kinie „Apollo” wspaniałego „dźwiękowca” religijnego pod tytułem: „ŚW. ANTONI PADEWSKI”.
Kino „METROPOLIS” dzisiaj **NIECZYNNY.** dw 3 129

MARJAN RENTGEN przybywa do Poznania!!!

MARJAN RENTGEN, najpopularniejszy polski piosenkarz, trubadur Warszawy, ulubieniec całej Polski, niezrównany odtwórca wesolych i smutnych piosenek — przybywa do Poznania i wystąpi jedy-ny raz

w nadchodzącą niedzielę, dnia 27 marca r. b., o godz. 11. wiecz. w teatrze „Słońce”. MARJAN RENTGEN w Poznaniu reklamy nie potrzebuje. Przed czterema laty niezrównany ten artysta występował czterokrotnie w „Słońcu”, słuchany i oklaskiwany entuzjastycznie przez tysięczne rzesze publiczności, która z miejsca okrzyknęła go swym ulubieńcem. Wy- starczy powiedzieć, że na swym pierwszym występie w „Słońcu” Rentgen śpiewał 26 piosenek a owajom i bisom nie było końca. Piosenki Rentgena jak „Panna Marianna”, „Trzech litwinów”, „Pani Matka”, „Piosenki podwórzowe” stały się oddawna prawdziwą sensacją dnia i ograne przez wszystkie gramofony — stały się w Polsce niezwykle popularne. Nic dziwnego, że od tylu lat RENTGEN jest najpopularniejszym artystą stolicy i prawdziwym ulubieńcem kapryśnej i zmiennej publiczności warszawskiej. Wy- starczy, by na najnudniejszej Rewji ulu- bienia Marjanek wziął do ręki swą nieod- łączną gitarę i zaśpiewał swe cudne pio- senki a już wtórują mu wszyscy, a sala trzęsie się od oklasków! — pisze jeden z znakomych krytyków warszawskich i ma- najzupełniejszą rację! W niedzielnym wieczorze MARJANA RENTGENA — u- dział przyjmą ponadto uroczą pieśniarka warszawska IRENA DERICZÓWNA, świetny komik z „Qui Pro Quo” i „Ana- rasa” STANISŁAW BELSKI w najnow- szym swym repertuarze oraz doskonała a tak popularna w Poznaniu para bałeto- wa FABIAN i POPIELEWSKA. Niewąt- pliwie niedzielny występ Rentgena w „Słońcu” stanie się wielką, oddawna upragnioną atrakcją dla naszego miasta i zgromadzi liczne sfery publiczności. **Program doborowy. Ceny miejsc najniż- sze od 1—4 zł.** Przeprowadzają bilety w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, tel. 56-38. zw 13 954

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— A. R. Żnin. Może Pan zażądać wy- dania mebli od posiadaczy (ew. drogą skargi sądowej), a potem sprzedać je w drodze dobrowolnej licytacji jako zastaw przez komornika sądowego (aK.)
— M. H. M., Poznań. Zasadniczo w ta- kich wypadkach nie ma Pan żadnych praw, gdyż w razie zamążpójścia córki lokatora i przyjęcia zięcia do rodziny zięć staje się domownikiem. Nie może Pan nawet pobierać żadnej dodatkowej opłaty. Jeżeli jednak przez tego rodzaju przyrost rodziny, rodzina taka wrośnie np. z czterech osób na dwanaście, a mie- szkają tylko w jednym pokoju, to pod pew- nymi warunkami mógłby Pan żądać eks- misji na tej podstawie, iż zamieszkiwanie tylu osób w jednej ubikacji niszczy mie- szkanie. Czy Pan taki proces wygra, za- leży pozatem od bardzo wielu okoliczno- ści, tak, że trudno nam tą drogą dorad- zać. (aK.)
— Abonent z Wildy. Pogłosk jakże istotnie chodzą już od dłuższego czasu, a wiadomo nam, iż Państwowy Urząd Kon-

KAPELUSZE DAMSKIE DARMO

o: nawia do 15. 4. F-a Tomasek, Poczo- towia 9, przy zakupie nowego kapelusza po cenach konkurencyjnych Habig - Hükel, Borsalino - Fichler po cenach niższych, dw 3 100

troli Ubezpieczeń uważa od pewnego cza- su, że kasy tego rodzaju są instytucjami ubezpieczeniowej i jako takie podlegają obowiązkowi koncesjonowania. Wyda- nie zarządzenia, o którym Pan wspomina, jest więc bardzo prawdopodobne, do- tychczas jednak o ile nam wiadomo je- szcze takiego zarządzenia niema. (aK.)
— Mrosza, Bank m. Poznania przeli- czył znacznie korzystniej niż inne banki. Równowartość Pańskiej należności wy- nosi 68.40 zł; po zastosowaniu waloryza- cji należy się Panu około 10 zł (K.)
— W. A. Nie jest słuszne, Niech Pa- ni wniesie rekurs. (aK.)

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Tow. Św. Władysława Poznań-Wil- da urządza w drugie święto Wielkiejno- cy, 28 bm. o godz 18 na salę druha Gro- towskiego, Dolna Wilda 71. tradycyjny śmigus z urozmaiconym programem.
— Polski Związek Stow. Mandolinistów w Poznaniu. Zebranie plenarne w środę, 30 brn o godz. 19.30 w lokalu p. Smoczy- ka (Cukiernia Słowiańska) przy ulicy Marszałka Focha 70.

Pani zysk — to zakup u „WIWY”

Ceny najniższe, towar najlepszy!
Droga do „WIWY” Plac Wolności 14 obok Hungarij, optaca się!!

Pończoszki — trykotaż, rękawiczki

zw 13 941

Składki i pokwitowania

W administracji naszej złożono w däl- szym ciągu.
Na pomnik Serca Jezusowego: J. P. Krotoszyn za otrzymane łaski 20 zł — Burdowa, Stupca, 1 dolar — Razem z po- przednio pokwitowanemi 595,65 zł i 1 dol- lar.
Dla Ks. Kazimierza Krzywickiego w Ustja-Uchta, więzionego przez bolszewi- ków: Tadeusz Goebel 3 zł. — Marja Hen- drykowska 4 zł. — Roman Serafinowski 3 zł. — Razem z poprzednio pokwitowa- nemi 30 zł.
Na dom sierót na Śródcie: Z. M. 50 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zeonv:
Dnia 24 marca zgłoszono: Kazimierz Taciak, 22 dni, Ksawery Jaks, 63 l, Ze- non Biesiada, 4 l 15 dni. Doris Starczyń- ska, z domu Jaenicka wdowa, 87 l. Herta Schupke, 7 mies 27 dni, Anna Bernhard- towna, 65 l, Agnieszka Kosicka, robotni- ca, 45 l. Marjan Deręgiewicz, 4 l 15 dni. Edward Adelski, szewc, 19 l, Gella Ad- dler, 8 l, Czesław Kuzniak, 3 l 8 m 4 dni. Franciszek Dutkiewicz, kolejowy pomoc- nik warszt., 35 l. Zenon Wagner, 4 mies. 3 dni. Wiktorja Stawujakowa, z domu Tumidajska, 41 l. Marjanna Trybusowa, z domu Witkowska, 50 l. Wiktorja Pie- trzakówna, praczka, 70 l. Franciszek Sza- frański, cieśla, 72 l. Marja Kowalska, z domu Genslerówna, 34 l. Marja Haytero- wa, z domu Chmielewska, 61 l. Józef Ga- siórek, kowal, 61 l. Jan Turbański, ma- szynista, 51 l.

Za ogłoszenia i reklamy odpo- wiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Na Wielkanoc modne perfumy
i podarki świąteczne.
Na dyngus
najlepsze wody kolońskie i kwiatowe najtaniej zw 13 957
PERFUMERJA PARYSKA, ul. Gwarna 10

Dnia 24 b. m. zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p.
Franciszek Dutkiewicz
Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 27. b. m., o godz. 3-ciej z zakładu św. Józefa na cmen- tarz par. farnej.
Towarzystwo „Pięlgryzm” p. w. Matki Boskiej Wypadek 207 w Poznaniu.

Dnia 22 marca 1932 r. zasnęła w Bogu, moja naj- droższa żona i nasza ukochana matka, ś. p.
Marja Trybusowa z Witkowskich
Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 26, o godz. 2 po poł., z domu żaloby przy ulicy Poznańskiej 58 a.
Stroskany mąż z dziećmi.
zw 13 952

Nasienie sosny pospolitej stan'alo!
poch. poznańskiego, 90% siły kiełkow. 14 zł za 1 kg. poch. krajowego 85% siły kiełkow. 13 zł za 1 kg. sadzonki 3 zł za 1 000 sztuk oraz wszelkie inne nasiona, sadzonki, narzędzia leśne i ogrodowe, żywa zwierzyne, jajka bażantów, karmie dla zwierzyne, siatki druciane, formularze leśne — dostarcza:
„DARZ BÓR”, Poznań
Wielkie Garbary 20. telefon 18-20.
Prosimy żądać bezpłatnych katalogów i cenników.
Bezinteresowne porady fachowe! zw 13 948

Dnia 22 marca 1932 r., o godzinie 1 w nocy zasnął w Bogu, po krótkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój umiłowany mąż, najdroższy ojciec i dziadek, ś. p.

Jan Kliks

przeżywszy lat 70.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 27 b. m., o godz. 4,15 po południu, z domu żałoby na cmentarz parafjalny w Stęszewie.

dw 3121

W ciężkim smutku pogrążona
żona z rodziną.

Stęszew, Poznań, Kamienica, Aleksandrów, Gdynia, Warszawa, Paryż, Nice.
Osobnych wiadomości nie wysyła się.

Dnia 24 marca 1932 r., o godz. 6 rano zmarła po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza najukochańsza mamusia, córka, siostra, bratowa i ciocia, ś. p.

Wiktorja z Tumidajskich Stawujakowa

w 42 roku życia, o czem zawiadamiają

w ciężkim smutku pogrążeni
mąż z dziećmi i rodzina.

Pogrzeb odbędzie się w drugie święto Wielkanocne, o godz. 3 po poł. z Zakładu św. Józefa na cmentarz Farny przy ul. Bukowskiej. Msze św. na spokój duszy drogiej Zmarłej odbędą się we wtorek, 29. b. m., o godz. 7 i w środę, 30. b. m., o godz. 8 w kościele Farnym.

Poznań, W. Garbary 4.

Osobnych zawiadomości nie wysyła się.

zw 13953

Spóźnionel

W dniu 21 marca 1932 r., o godz. 6 rano rozstał się z tym światem po długich i ciężkich cierpieniach w Sanatorium Iwonicz-Zdrój, mój najdroższy mąż, nigdy niezapomniany ojciec, ś. p.

Leon Frackowiak

przeżywszy lat 33 Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 24. b. m. w Iwoniczu. Msza św. żałobna odprawi się w piątek, 1 kwietnia, o godz. 9 w kościele św. Marcina

W ciężkim smutku pogrążona
żona i córka.

Poznań, 25. 3. 1932 r.

zw 13961/2

św. Marcin 68

Osobnych wiadomości nie wysyła się.

Chirurg - Kosmetyk

Dr. St. Michałek-Grodzki

przyjmuje dnia 25 i 26 b. m. (piątek i sobota)
w Hotelu Monopol od 11-14 i 16-19 g.

dw 3122

Popieraj przemysł krajowy
Najlepsze sery bez skórki oraz inne gatunki.

Wyrób krajowy

J. BRUH.N. SMĘTOWO.

Do nabycia we wszystkich składach delikatesów i kolonialnych. Składnica: Skarbowa 11. mieszkanie 6. telefon 16-05.

Dla Rolników! Okazja!

Do wydzierżawienia natychmiast majątek 820 mórg w powiecie wyrzyskim, pierwszorzędne warunki co do gleby, budynków, kolei. Poważni reflektanci z wykluczeniem pośredników posiadający kapitał 40-50 000 zł zgłoszą się pisemnie pod adresem: **Kryszewska, Piekary 6, II p., m 5.**

zw 13923

Baczność

PANIE DOMU!

Podajemy niniejszem do łaskawej wiadomości, że w 1. święto Wielkanocne wozy nasze jeździć nie będą, zaś w 2. święto tak, jak w niedzielę.

Ponieważ nasze mleko jest pasteuryzowane i chłodzone, odbiór może już w Wielką Sobotę nastąpić.

Przy tej okazji życzymy naszej Szanownej Klienteli

„Wesołych Świąt“

Mleczarnia Poznańska

Sp. z o. o.

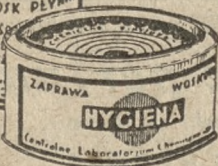
Poznań, ulica Ogrodowa 14

Tel. 33-44

nw 9512

Tel. 33-44

**FROTER PLYNNY
i PASTA**

HYGIENA

IDEALNY WOSK
DO PODŁÓG, MEBLI
i SAMOCHODÓW
i LINOLEUM

DAJE PIĘKNY POŁYK
KONSERWUJE i CZYSZCI

WSZYSCY DO „GOPLANY“

takie jest hasło dnia!

Znajdziecie tam osłodę życia -
dla siebie i bliźnich!

Oczarują Was i zadziwią -
baranki, zajaczkę, jajka, mazurki,
drzewce, czekolady

oraz inne

Upominki Wielkanocne

Spieszcie więc

WSZYSCY DO „GOPLANY“ !!!

Poznań, plac Wolności nr. 10.

Pw 11 732-12.36

Skomę Iniana

w wagonach otwartych
pełne ładunki, w pro-
mieniu około 150 km.
od Stęszewa, zakupnie

„Płótno“ Sp. Akc. Stęszew

Telefon

Stęszew 13.

zw 13957

1000 mtr. toru kolejowego
używanego, w dobrym stanie,
60 cm. szerokość toru. na ze-
laznych podkładach, szyny
65 mm, kupimy korzystnie.
Szczegółowe oferty pod
dw 3 115 do eksped. Kurjera
Poznańskiego.

FABRYKA CIUKIERKÓW i MARCELADY

w pełnym biegu na dogodnych
warunkach do sprzedania lub
wydzierżawienia. Oferty do
eksped. Kurjera Poznańskiego
pod zw 13 949

EKSPEDJENTKĘ

młodszą, najchętniej z branży,
poszukuje specjalny skład
wyrobów tytoniowych od
1. 4. 32. Zgłoszenia „PAR“
pod nr. 12,123.

Pw 11 855 12.123

Oprawy książek
wszelkiego rodzaju
Introligatornia
T. A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 4

Ratunek dla skórno-chorych!

Krem na skórę „HEILWUNDER“ patent gdański Nr 1919
Niezwykła kosmetyka do pielęgnacji skóry kurkuje z powod-
em w swych właściwościach w rozpaczyliwych wypadkach wszystkich
liszaj i nawet liszaji ropnych ranach u nóg egzemie przy-
czach wyrzutach wszelkiego rodzaju, czerwonosci twarzy i no-
sa odnorozeniach itd. Przy zamówieniach uprasza się o ce-
lowność: Świetne uznanie jeżeli bez skutku zwrócić pieniądze
Cena 8.60 zł. Wysyłka za zaliczką. Przy wysyłce sumy zgóry
bez portorium dw 9 082

hem Kosm. Laboratorium „KLÜSSIN“ ul. dąbski 2, Bunde-gasse 43.

OKRĘTKA

DARMO!

zajmujący cennik gumowych artykułów higienicznych, brzytwy, nożyków, kosmetyki wysła odwrotnie Perfumeryja FEDERA, Lwów, Sykustska 7 b. nw 9320

15 gr merezka 20 gr deka ... **Haftoplis, St. Rynek 10** ... Pw 11 256-3532

Ostrzeżenie.

Ze zdziwieniem wyczytałem w ogłoszeniach drobnych na stronie przedostatniej w numerze 132 „Kurjera Poznańskiego” w dziale „Pieniądz”, ogłoszenie niejakiego J. Przewłockiego z ul. Kwiatowej p. t. Leśniewo, iż tenże rzekomo rozparcelował mój majątek 575 ha. **Otóż stwierdzam, że pan ten u mnie Leśniewo nie parcelował zupełnie.** Ktoś tam je parcelował, podałem już w numerze 18 „Dziennika poznańskiego” z r. b. na stronie ostatniej. zw 13950

Roman Lossow
(ul. Matejki 6).

UCHWAŁA. W sprawie upadłościowej nad majątkiem Haliny Dronianki w Poznaniu umarza się postępowanie upadłościowe nad majątkiem dłużniczki po myśli § 204 ord. konk. z powodu braku odpowiedniej masy. P o z n a ń, dnia 17 kwietnia 1929 r. Sąd Grodzki. nw 9390

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowym milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: n 2395, z 21205, d 1311
1 t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE
Pończochy
z likwidacji fabryki
za bezcen tylko w Składzie Fabrycznym Władysława Trojanowskiego Wielkie Garbary 36 obok Wielkiej Jedwabne 1.25; Bemberga 2.25; strzałka 2.75; Złoty Bemberg 3.50; skarpetki 0.25; 0.35; kalesony macco 1.30; koszulki macco 1.75; gorsiem 2.40; sportowe 3.25; rekawiczki kremowe 1.25; skórkowe 3.25; Nappa 4.90; pantaloney jedwabne 1.75; kombinacje 3.50; okazyjnie krawaty, melki, kołnierzyki.
Pw 11 845 54.213

Kapelusze
modne najjaniej sprzedaje Ceglowski Pocztowa nw 9344

Krawaty
ostatniej nowości za bezcen sprzedaje Ceglowski ul. Pocztowa. nw 9345

Koszule
za miarę wykonuje materiały własne Ceglowski Pocztowa 5 nw 9343

„Antyki“
meble używane sprzedaje, kupuje Wielki Garbary 39. Pw 11 298-54.174

Sypialnie
polerowane i debowe polecia po cenach najniższych Jan Jarczyński stolarnia mebli. Swarzędz, Mickiewicza 1. zw 40 845

Dywany
Imitacja perskich 175 x 250 od 42 zł boncel 175 x 250 od 125 złotych, welur ang. prima 2 x 3 198 złotych, linoleum dywany i z metra chodniki od 1.75. Skarpetki pluszowe, gobeliny, nowe. Inlety stolowa, płótna po cenach niższych. W. Groszkiewicz. Poznań, Wroclawska 3 - Hurt. - Detal. Pw 11 288 9.63

Motory
elektryczne, dwa, prąd zmienny, półkonny oraz 2,5 konia z regulatorami obrotów, mało używane korzystnie sprzedaje Drukarnia Muzyczna Działynskich 3. zw 41 136

Blüthnera
fortepian koncertowy jak nowy tania sprzedam. Ratajczaka 11 a. IV wejście mieszkanie 74. zw 40 417

Sypialnie
debowe kompletne 350 jadalnie 445 kuchnie 108 Fabryka Mebli Rynek Śródecki telefon 19-59. zw 39 938

Fortepian
krzyżowy tania sprzedam. Św. Marc. n 5 mieszkanie 13 zw 40 043

Wolkenhauera
piano z 950 sprzedam. Duży wybór używanych instrumentów ul. Wł. Kwiatkowskiego. Alka Gwarna 9. zw 40 643

Brylant
wagi 2 kar. bez skaży poleca okazyjnie W. Kruk jubiler Poznań ul. 27 Grudnia 6 zw 40 988

Luksusowa limuzyna
6 osobowa 75 K. M. Buick 1929, najlepszym stanie, 27000 km., 12000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 41 207

Najtańsze źródło zakupu!
pończoszek skarpetek, trykotaż. Dom Trykotaż. Maria Grabowska. Masztalarska 6 naprzeciw Sześcianów. Proszę zwaćć na firmę. Pw 11 399-54.191

Meble używane
kanapy z fotelami, szafy do rzeczy, bufet sosenowy, umywalnie, biurko biblioteczka, meble ogrodowe itp. poleca korzystnie Antykariat. Woźna, narożnik Mostowej. zw 41 251

Pianina!
„Ekego”, „Fürstera” korzystne warunki Sarnowski, Św. Marcin 22. zw 41 214

Nie kupuj mebli
zanim zwiędzisz Centrale mebli Swarzędz gdyż tam najniższe ceny Pw 11 260 1-45.68 70

Okazjal
Towar galanteryjny konfekcja dziecięca z powodu likwidacji sprzedam razem lub pojedynczo. Wroclawska 38, pierwsze piętro. zw 41 202

L. Piotrowska
Św. Marcin 9/10 narożnik Piekar poleca po najniższych cenach pończochy rekawiczki skarpetki pantaloney - bielizne trykotowa - blaski w modnych kolorach wielkim wyborze. Pw 11 498-10.101

Łóżeczko
żelazne. Szkolna 9, mieszkanie 10. zw 41 177

Beczki
pokostowe raz używane. Telefon 4076. zw 41 160

Parcela
ogrodzone drogą tramwajową 500 do 2000 m. Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 40 704

Zabudowanie
5 ubikacji, 1/4 morza ogrodu, wpłaty 5 tysięcy, reszta podług umowy sprzedaje Leśniczak. Nowe Krośno. nw 9505

Łóżko
żelazne wyszlucowane składane jak nowe tania. Lewicki, Grobla 4. zw 40 818

Używana
szafa, stół i kuchenny, kanapa, leżanka, krzesła. Składowa 12, mieszkanie 7. zw 41 275

Dwa konie
pieciolatnie do powózki i lekkich prac roboczych. 2 uprzedzie 2 siódma powózka amerykańska płytowa forma i wóz roboczy sprzedam korzystnie, razem lub osobno. - Zgłoszenia Kurjer Poznański. zw 41 277

Drut kolczasty
jak nowy, pół ceny fabrycznej sprzedaje Gruszczyński, Przemysłowa narożnik Szechrowskiej. zw 41 271

Kanarki
premierowane śpiewaki oraz samice do legu sprzedaje tania A. Zandecki Aleje Marcinkowskiego 23. zw 40 692

Przekonaj się
kapelusz, koszulki, krawaty, rękawiczki, trykotaż. Wielka 8. Pw 11 778 9.91

Uwaga!
Codziennie otrzymuje 10 tuzinów pończoszek ceny jak „z plaży“
pod gwarancją bez błędów Bemberga oryginalny, prawdziwy szewkiem 2.10 do 2.60 złoty Bemberg strzałka 2.70 prima 3.20, złoty Bemberg oryginalny 3.50, pończochy Macco 0.65 skarpetki bielizna damska, męska, torebki, zabawki najtaniej Wielkie Garbary 10 Jamont. z Wodnej na prawo. zw 41 243

Gramofon
szafkowy tania sprzedam. Słowackiego 48, II. prawo. jw 2804

Gramofon
walizkowy. Wielkie Garbary 34, mieszkanie 12. rw 5018

Torebki za bezcen
modne damskie skórkowe 3.50, 4.75. Nowości Bagdad 8.50, 9.75, parasole od 3.50. Rekawiczki kremowe 1.50, najnowszą 1.85 skórkowe 3.50, kieszonkowe 1.65, kombinacje jedwabne 3.50 bluzki nośce, zempiry od 5.75, paski, kołnierzyki, bielizna, największy wybór najtaniej tylko Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40 naprzeciw Wodnej. zw 41 285

Bardzo szybko
Kieliszki szlifowane
Porcelanę — Półmiski
Menzaiki — Masielniczki
Noże widelce, łyżki — wybrać można tania tylko wprost Wroniecka 24, Hurtownia Porcelany (podwórce). zw 41 336

Najpraktyczniejszy podarek wielkanocy, to ładny dywan
Nadzwyczajna okazja pięknych dywanów wiazanych sztuka już od 90 złotych wywazy poleca Caesar Mann ul. Rzeczypospolitej 6. zw 41 340

Singera
wpuszczana sprzedam. Drużbackiej 1 mieszkanie 4. zw 41 351

Lisów
wybór Wierzbicenie 13, m. 3. zw 41 269

Kilka biurka
leżanki, kanapy, garderobianki, biurko damskie garnitury klubowe gobelina pianola manekiny, maszyny krawieckie, ubieralnica stylowa dla robotników rasnice „Mimimax” lampy gazowe i elektryczne, obraz reklamowy siolok do gry umywalnie, szafa do garderoby oraz dużo innych przedmiotów odda korzystnie Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pw 11 846-12.119

Salonik
niebieski plusz bardzo dobrym stanie kanapa, 6 foteli stolik, tania Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pw 11 847 12.116

Remington
maszyna do pisania dobrze utrzymana okazyjnie Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pw 11 848-12.117

Harmonia
(Kotykwicz) rejestrowa tania na sprzedaż Oferty Kurjer Poznański zw 41 356

Skład
rzeźniczkij mieszkanem warstwie świetnie prosperujący przy głównej ulicy zaraz sprzedam - Adres Oredownki Wielkopolski Stary Rynek rw 5 001 2

Tania
sprzedaż pończoszek Bemberga 3: 3.75; 4.50; 5. - zł. Olbrzymie asorty ment kolorów tylko w specjalnym magazynie pończoszek A Szymański Poznań Św. Marcin nr 1. przy Placu Św. Krzyżka. Pw 11 610/12 11.81/82

Pończochy Bemberga taniej jak w Łodzi
oryginalne z prawdziwym szewkiem 2.25, 2.50, strzałka 2.75 2.90, złoty Bemberg 3.75, skarpetki męskie 0.25, nianicani 0.35, jedwabne 0.75, prima 1.35, 1.75, koszulki sportowe 3.30, smokingowe 5.50, krawaty czapki, laski, rekawiczki paski, galanteria, największy wybór najtaniej tylko Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej. zw 41 286

Gramofon
szafkowy tania sprzedam. Słowackiego 48, II. prawo. jw 2804

Gramofon
walizkowy. Wielkie Garbary 34, mieszkanie 12. rw 5018

Torebki za bezcen
modne damskie skórkowe 3.50, 4.75. Nowości Bagdad 8.50, 9.75, parasole od 3.50. Rekawiczki kremowe 1.50, najnowszą 1.85 skórkowe 3.50, kieszonkowe 1.65, kombinacje jedwabne 3.50 bluzki nośce, zempiry od 5.75, paski, kołnierzyki, bielizna, największy wybór najtaniej tylko Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40 naprzeciw Wodnej. zw 41 285

Cukiernię - kawiarnię
sprzedam z całkowitem urządzeniem za 1600 zł. Oferty Kurjer Poznański zw 40 958/9

Sypialnie
sprzedaje najkorzystniej Stolaria Rybaki 15. nw 9857/8

Torebki damskie
0.95; 1.-; 1.50; 3.-; 4.50; Bagdad zł 13.75; Parasole 3.90; 4.50; 5.50; 7.-. Ceny o 50 procent obniżone! - W. Czyszk Szkolna 11, Plac Wolności 5. - Pracownia własna. Pw 11 787-12.115

Zegarek
złoty 3 koperty, szwajcarski, złoty dziewczak sprzedam Podgórna 13, m. 9. zw 41 329

Autobus
Chevrolet 4: 1500 sprzedam. Zupańskiego 2 mieszkanie 8. zw 41 330

Pianino
za granicę jak nowe piękny ton okazyjnie. Półwiejska 22, m. 1. zw 41 298

Samochód
2-3 osobowy gotowy do jazdy sprzedam spiesznie za 300 zł lub zamienie na wartościowy przedmiot. Oferty Kurjer Pozn. zw 41 305

Willa
w zdrojowisku Inowroclaw, w strefie kuracyjnej o 12 pokojach z przynależnościami, w najlepszym położeniu, otoczona parkiem i trzymorgowym ogrodem nadająca się na pensjonat sanatorium lub dom wypoczynkowy dla stowarzyszeń korzystnie do nabycia. Zgłoszenia pod zw 41 306 Kurjer Poznański

Cukiernicy
kuwertura 1/2 kg zł 1.60 i 2.00, czekolada tarta w proszku 1.93, kakao 2.00 kakao w blokach 1.93, masło kakaowe 2.00, kokos 2.65, Persjan 2.00 Fondant 0.98, Pudrowy 0.85, Syrop biały 45% 0.53, cierny 0.45, Marmelada 0.60, Powidła 0.70, Miazę żelatynowy 0.35, sliwkowy 0.45, cukier groszowy (kartofl.) 0.55, Mak cukrowy 1.80, poleca Wytwórnia cukrów, czekolady, marmelady i drażetek Szeleński, Poznań, Wroniecka 10 telefon 12-42. zw 41 261

Męski
pokój nowy sprzedam, Warszawa 7, m. 1. św 76

Skład
papieru, księgarnia centrum tania, Oferty Kurjer Poznański zw 41 377

Lis srebrny
piękny duży okaz bardzo korzystnie sprzedam. Pawelek, Ratajczaka 14. zw 41 378

5 KUPNA
Pianino
lub fortepian kupie. Oferty Kurjer Poznański zw 41 147

Resztówkę
wille lub ładnie położone gospodarstwo blisko Poznania kupie wprost od właściciela Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 40 950

Kupię
dwupięlna leżanka. Oferty Kurjer Poznański zw 41 196

Wannę
z piecykiem kupie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 41 191

Powóz
kryty kareta kupie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 41 190

Motocykl
tylko pierwszorzędnie utrzymany kupie za gotówkę. Oferty z podaniem ceny marki i stopnia zużycia do Kurjera Pozn. zw 41 289

Apteka
poszukuje kupna lub dzierżawy apteki w b. dzielnicy pruskiej. - Oferty Kurjer Poznański zw 41 328

Pianino
zaraz kupie. Oferty ceną Kurjer Poznański zw 41 357

6 KAMIENICE
Wille
w Poznaniu nowa luksusowa, 4-miejskaniowa z składem przy wpłacie ca. 38 000 dochód 7 000. - sprzedam amort. hipoteka 35 000 po 6.8 % na 25 lat. Wolna od podatków i stempła przy kupnie. Dla nabywcy ewent. wolne 3/4 komfortowe mieszkanie z ogrodem. Oferty Kurjer Poznański zw 40 775

Kamienicę
dochód 16 000 cena 140 000 sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zw 41 124

Duży
dom Poznań bez pośredników kupie podać czynsz przedwojenny i cenę. Kurjer Pozn zw 41 297

Kamienica
komfortowa blisko śródmieścia dochód ściśle ustawowy 14.500. cena 110.000 wpłaty 55.000 poza tem wiele innych poleca „Kra-kus”. Poznań, Pocztowa 30. zw 41 313

7 PIENIĄDZ
Dobrze
prosperująca hurt. wyrobów tytoniowych na prowincji poszukują zaraz wspólnika z większym kapitałem. Oferty Kurjer Pozn. dz 3 118

8 DO WYNAJĘCIA
Trzypokojowe
komfort wskaże Kurjer Poznański zw 41 197

6 pokoi
I. piętro Aleje Marcinkowskiego 3 na mieszkanie lub biura do wynajęcia za 350 zł od 1. VII. 32 Zgłoszenia do Izby Przemysłowo-Handlowej, Mickiewicza 31. zw 41 206

Puszczykowie
dwupokojowe i czteropokojowe z kuchnią wydzierżawie zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 41 165

Siedmiopokojowe
mieszkanie ulica Mickiewicza zaraz odnajmie tylko solidnym reflektantom. Oferty Kurjer Poznański zw 41 231

Mieszkanie
2 pokojowe z wygodami w wille do wynajęcia. Adres wskaże Kurjer Pozn. zw 41 279

Trzy
cztery pokojowe mieszkania odda „Rex”. Stary Rynek 45. zw 41 299

Skład
z mieszkaniem dwupokojowym kuchnia do nabycia od gospodarza za roczny czynsz. Wielkie Garbary 39. rw 5021

9 SZUKA MIESZK.
5-6
pokojowego komfortowego mieszkanie śródmieściu poszukuje od zaraz lub 15 kwietnia Oferty Kurjer Poznański zw 40 873 lub telefon 50 05.

Pokoju
kuchni od gospodarza 1. IV - Oferty Kurjer Pozn. zw 40 457

Mieszkania
1 lub 2 pokojowe z kuchnią poszukuje bezdzierżawne małżeństwo posada stała, za czynszem miesiecznym wprost od gospodarza od 1.4. Oferty Kurjer Poznański zw 41 350

Pokoju
kuchni od gospodarza 1. IV - Oferty Kurjer Pozn. zw 40 457

Mieszkania
1 lub 2 pokojowe z kuchnią poszukuje małżeństwo posada stała, za czynszem miesiecznym wprost od gospodarza od 1.4. Oferty Kurjer Poznański zw 41 350

Przyjezdnemu
inteligentowi z klatki na święta niekrepujacy Ratajczaka 38. - mieszkanie 3. zw 41 360

Próźny
kuchnia gazowa. Słowackiego 35. m. 11. zw 41 362

Emeryt
poszukuje małego mieszkania. - Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 41 210

Mieszkania
3 pokojowego czystego poszukuje spokojne małżeństwo do 1. 5. - Oferty do Kurjera Poznańskiego zw 41 057

Poszukuje
2 pokoi kuchnia zaraz od gospodarza. Dzierżawa rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zw 41 244

2-3
pokojowe poszukuje urzędniczka stała - możliwe lekarz wprost od gospodarza. Oferty ceną do Kurjera Pozn. zw 41 268

Mieszkania
2-3 pokoi z kuchnią poszukuje zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zw 41 323

10 ZAMIANA MIESZKANIA

2
pokoje, pokój, łazienka zamienie na 2 pokoje lub m. e. i s. e. Oferty Kurjer Poznański zw 41 188

11 POKOJE UMEBL.

Pokoje
umeblowane z całodziennem utrzymaniem do wynajęcia Wały Wazów 34 willa. zw 40 737

Pokój
z utrzymaniem lub bez Kopernika 4 L. prawo. zw 41 223

Jedno
dwuosobowy u samotnej. Kanalkowa 6 mieszkanie 13. zw 41 183

Działynskich
9 mieszkanie 5 frontowy, elegancją. zw 41 180

Pokój
2 osobowy i pokój centralne ogrzewanie, elektryka 1. IV, Śnia-deckich 18 II. piętro lewo. zw 40 990

Elegancki
pokój męski wynajme. Podgórna 13 mieszkanie 10. zw 41 240

Pokój
inteligentji, dwuosobowy. Śnia-deckich 15, m. 9. zw 41 254

Kulturalny
na czasie świąteczny i dłuższy. - Chelmońskiego 1. m. 10. zw 41 346

Pokój
frontowy duży Rzeczypospolitej 6 mieszkanie 11. zw 41 349

Pokój
Pólna 13. I. lewo. zw 41 347

Duży
dla 2-3 osób. Focha 72, m. 12. zw 41 326

Eleganckim
panom wynajme pokoje od 1 - wejście niekrepujacy Prusa 17, m. 5. jw 2805

Pokój
umeblowany zaraz Pocztowa 27, m. 5. rw 5023

Pokój
niekrepujacy wejście. Szyperka 3 m. 6. rw 5020

Przyjezdnemu
inteligentowi z klatki na święta niekrepujacy Ratajczaka 38. - mieszkanie 3. zw 41 360

Próźny
kuchnia gazowa. Słowackiego 35. m. 11. zw 41 362

12 SZUKA POKOJU

Skromnego
poszukuje pani cena 15 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 41 189

Pokoju
skromnego małego dla ucznia poszukuje. Cena Kurjer Poznański zdw 41 166

Dwuosobowego
balkonowego spokojnego, najchętniej okolice Śniadeckich poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 41 164

Poszukuje
stancji dla trzynastoletniego gimnazjasty od 1. IV. możliwe na Jeżycach. Adres Kurjer Poznański zdw 41 161

Pokoju
poszukuje na targu lub okolicy. Oferty Kurjer Poznański zdw 41 229

Taniego
pokoju w śródmieściu poszukuje dwóch poważnych studentów od 1. 4. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 41 369/70

13 LOKALE
Poszukuję
dzierżawy lokalu 200-300 m² wygodnie kawałek placu na okres około 10 lat pod budowę. Adres wskazać Kurjer Poznański zdw 40 158

Ubiłkacy fabrycznych
z biurem razem ca 400-500 kw. ewentualnie z mieszkaniami po szuku. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 41 327

14 DZIERŻAWY
Garaże murowane
od 20. — miesięcznie
postój doba zł 2. — Garaże Polonia Drużbackiej 2 przy Parku Wilsona. zdw 40 173

Składu
kolonialnego z towarami lub bez. Biernie poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 41 152

TEATRY

Teatr Polski: Dziś — Teatr zamknięty
Sobota, 26. 3. — Teatr zamknięty

Teatr Nowy: Dziś — Teatr niezyczny
Sobota, 26. 3. — Teatr niezyczny

Niedziela, 27. 3. o godz. 8.
„Ośma żona sinobrodęgo” — występ Junoszy-Stepowskiego

Poniedziałek, 28. 3. po poł.
o godz. 3.30 „Azais” — występ gościnny Junoszy-Stepowskiego

O godzinie 8. „Ośma żona sinobrodęgo” — występ Junoszy-Stepowskiego

Wtorek, 29. 3. „Ośma żona sinobrodęgo”

Teatr Wielki: Od poniedziałku do soboty teatr niezyczny

Niedziela, 27. 3. o godz. 3
„Hrabia Luxemburg” — Ceny niższe

O godz. 8. „Rozwódka”

Poniedziałek 28. o godz. 3
„Cnotliwa Zuzanna” — Ceny niższe

O godz. 8. „Rozwódka”

Teatr przy ul. Ratajczaka 21
(Dom Rzemieślnicy) Dziś o godz. 8 wspaniałe misterjum o Męce Pańskiej Ceny miejsc od 50 gr do 2.00 zł. Przedsprzedaż w księgarni św. Wojciecha

Teatr Narodowy, ul. Fr. Ratajczaka 21: (Dom Rzemieślnicy) — Niedziela 27. 3. o godz. 17-tej — „Pajac i Laleczka” bajeczka dla dzieci

Poniedziałek, 28. 3. o godz. 15-tej — „Czerwony Kapturek” bajeczka dla dzieci

O godz. 17-tej „Ogniem i Mieczem” poraz ostatni

Bilety do nabycia A Szrejbrovski, ul. Gwarna 20 a w niedzielę i święta od 10 rano do 17-tej w Teatrze Narodowym (Dom Rzemieślnicy), ul. Fr. Ratajczaka 21.

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Św. Antoni Padewski”
Uśmiech: „Król Królów”

Skład
dwa okna do wynajęcia. Porostwa 33. B. Hildebrandt. zdw 41 358

Skład
dwupokojowe kuchnia korzytne Luboń Dworcowa 9. zdw 41 253

Piekarnia
z kompletnym urządzeniem zaraz do wynajęcia. Sreń Piotra Warzyńskiego 3. zdw 41 307

Dworek lub willę
na wsi, conajmniej 4 pokoje, we wsi kościelnej lub w pobliżu kościoła o dobrej komunikacji, najchętniej z łązkiem ogrodem, werandą lub balkonem i chlewikami do trzymania drobnego inwentarza, poszukuje celem dzierżawy ewtl. na kilka lat. Oferty z podaniem ceny i czasokresu trwania kontraktu Kurjer Pozn. zdw 41 311

21 ZGUBY

Znaleziono
cztery kwity lombardowe z Lombardu Wojciechowskiego. Odebrać można w ekspedycji pisma naszego zdw 41 353

22 ROZMAITE
Dla naszych
Milusińskich
Bielizna niemowlęca wszelkiego rodzaju w wielkim wyborze po cenach nadzwyczaj korzystnych poleca Fabryka Bielzyny J. Schubert Poznań ul. Wrocławska 3 Pw 11 296-11.40

Szpica
karzełka czystej rasy poszukuje się do rozpiodu. Warunek mały i ładny maść obojętna Oferty Kurjer Poznański zdw 41 192

Witold Leworski
Obrazy i oprawa
tylko Wrocławska 36
największy wybór, najniższe ceny Pw 11 785 12.93

Kilimy
artystyczne. Wierzbiciej 13. parter. zdw 41 270

Gluchota
szum, ciekniecie uszu wleczałe. Zadanie bezpłatne. pouzanie: broszury — Adres: Eufonia, Lieszko koło Krakowa. zdw 40 846 7

Akuszzeria
Krajewska Strzelecka 3 przy placu Świętokrzyskim przyjmuje panie udziela porady i pomocy położniczej. zdw 41 208/9

Bilanse
zaprowadzanie ksiąg kamienie. podatkowe. Nauka ul. Śniadeckich 20. m. 5. zdw 41 301

23 OZENKI
Kawaler
lat 35 z gotówką pragnie poznać pania posiadającą jakikolwiek interes kupiecki — w celu ożenku Wdowy bezdzietnej nie wykluczone Oferty wraz fotografiami którą się zwraca proszę składać do Kurjera Poznańskiego zdw 41 150

24 NAUKA
Tłumaczenia
na francuskie angielskie nie uciekle polskie wykonuje przepisy na miazynie lekcje Spau dowska Al. Marcinkowskiego 24 m 31 od 3.30-5. nw 1341

Kursy
stenoграфии pisanja na maszynach rozpoczynam 5 kwietnia. Kantaka 1. II. ojetro. zdw 40 415

Student
rutynowany korepetytor udziela lekcji z zakresu gimnazjum La cine, francuskie niemieckie, za obiady kolacje pokój, także poza Poznaniem, tania. Dobre polecenia. Oferty pod zdw 40 948 do Kurjera Poznańskiego.

Nowy kurs tańców
nowoczesnych rozpoczynam 4 kwietnia ceny niższe. Średziński. Strzelecka 8. zdw 41 280

Kursy
stenoграфии, księgowości, pisanja maszyną rozpoczynają się 6-go kwietnia. Ogrodowa 16. II. zdw 41 333/4

Na optyka
ktę wycy syna zamożnych rodziców z wykształceniem średnim. Oferty Kurjer Pozn. dw 3 116

Rodowita
Angielka udziela lekcji języka angielskiego po cenach bardzo przystępnych Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 41 358

25 MUZYKA
Orkiestry
na zabawy wieczorki poleca Jankowski, Pl. Wolności 17. zdw 41 232

Lekcji
na wszelkich instrumentach orkiestrowych. Gruntowne wykszolenie zawodowe Zespoły orkiestrowe. Centrala muz. Dąbrowskiego 69 m 5. zdw 41 236

26 ROZRYWKI
Kino Tęcza
wyświetla Dynamit. zdw 41 312

27 SZUKA PRACY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Bufetowa
sierota poszukuje posady. Referencje dobre Miejscowość obojętna. Skromne wynagrodzenie Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 41 212

Maszynistka
początkująca szuka dalszej praktyki w większym biurze Oferty Kurjer Poznański zdw 41 217

Oscba
zaufana lat 34 obeznaną w kucpiewie. książkowiec. pisze na maszynie zna wszelkie działy gospodarstwa muzyczna szykuje szuka odpowiedniego zajęcia tylko w lepszym domu Oferty Kurjer Poznański zdw 41 216

Szofer
rolnik trzeźwy sumienany szuka posady prywatnej male wyagrodzenie lub utrzymanie Zgłoszenia Franciszek Wojtaszek Markowice poczta Pławce powiat środa zdw 41 145

28 WOLNEMIEJSCA
Służąca
czysta samodzielna bardzo do brzem gotowaniem praniem praso waniem lepszy dom dwie osoby jako przychodnia zaraz potrzebna Bukowska 15 mieszkanie 6. zdw 41 172

Posługaczka
zaraz na kilka dni Pocztowa 25. IV. ewo zdw 41 199

Fryzzeria
potrzebna zaraz Wrocławka 40. rw 5019

Potrzebny
ogrodowy samotny młodziacy ukończona szkoła ogrodnicza i praktyka od 1. 4. rb. Zgłoszenia o sinence z odpisem świadectwa lu Mai Krotoszyń poczta (Karcinów) Szubn. zdw 41 117

Zdolnych
zastępców losowych
poszukuje poważna firma. Najwyższa prowizja zaliczki! Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 39 361

Fryzjer
na wypomóżkę potrzebny. Piotra Wawrzyniaka 24. zdw 41 220

Fryzjerski
pomocnik na sobotę Pracznica 11. zdw 41 182

Stanowisko
przedsiębiorcy do objęcia gotówka 3-5000. Zgłoszenia Makowski Niegołowski 10. II. zdw 41 165

Duży
poboczny zarobek dla urzędników Górna Włda 100 — 7. zdw 41 162

Służąca
z gotowaniem dla 2 osób przyjmę za malem wynagrodzeniem gotówkowem Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 41 198

Przyjmę
pana z aparatem radiowym i gotówka dla powiększenia interesu zaprowadzonego. codzienne dochody. Oferty Kurjer Poznański zdw 41 358

Kawaler, kululetnia praktyka
poszukuje posady równie obeznanu obsługą motoru silnego i Diesla Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 38 716

Rządca gospodarczy
lat 36 z 10-letnią praktyką w gospodarstwach i intensywnych majątkach w Wielkopolsce z ukończoną szkołą rolniczą w Niemczech rzutki energiczny i zambowany w swym zawodzie zna dokładnie uprawę buraków cukrowych, rybołówstwo hodowlę inwentarza zarodkowego oraz księgowość rolniczą Dobre referencje w ostatniej posadzie 3 lata. przyjmie stale posadę od 1. 4. 1932 lub przedź Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 39 667

Stolarz
narodowiec ojciec 6-ciozga nietęnych dzieci będąc bez środków wyżywienia pros. o jakakolwiek bądź prace Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 40 732

Gospoia
lat 36 z 10-letnią praktyką w gospodarstwach i intensywnych majątkach w Wielkopolsce z ukończoną szkołą rolniczą w Niemczech rzutki energiczny i zambowany w swym zawodzie zna dokładnie uprawę buraków cukrowych, rybołówstwo hodowlę inwentarza zarodkowego oraz księgowość rolniczą Dobre referencje w ostatniej posadzie 3 lata. przyjmie stale posadę od 1. 4. 1932 lub przedź Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 39 667

Młodszy ogrodnik
z dobrzymi świadectwami. obeznanu wszechstronnie w swym zawodzie poszukuje posady zaraz. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 41 151

Korespondentka
polsko niemiecka z pisanem na maszynie stenoграфия poszukuje posady od 1. 4. Oferty Kurjer Poznański zdw 41 335

Praczką
akuratna. ceny przystępne szuka prania. Wrocławska 17. II. p. wprost podwórze. m 7. zdw 41 300

Pan
starszy wykształcony przyjmie u samotnej pani załatwianie spraw administracyjnych także w przedsiębiorstwie lub ożeni się odpowiednio Oferty Kurjer Poznański zdw 41 372

Dziewczyna
uczciwa pracowita szuka posady do wszystkiego z gotowaniem od 1. 4 lub później Oferty Kurjer Poznański zdw 40 970

Skromna
dziewczyna sierota szuka jakiejkolwiek pracy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 41 123

Paniienka
z wyciem robotkami poszukuje posady do dzieci prac domowych Oferty Kurjer Pozn. zdw 41 221

Ekspedjent
z brzoży bławetnej poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 41 157

Gospodyn - kucharka
poszukuje posady zaraz lub od 1. 4. Oferty Kurjer Pozn. zdw 40 703

Dziewczyna
samodzielną z gotowaniem do wszelkich prac domowych. uczciwą i pracowitą szuka posady od 1. 4. Oferty Kurjer Poznański zdw 40 964

Osoba
starsza czysta długoletnie świadectwa poszukuje posady od 1. 4. u samotnych osób lub do malego dziecka u lepszych państwa. — Oferty Kurjer Poznański zdw 40 962

Dziewczyna
młodsza do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady od pierwszego Oferty Kurjer Poznański zdw 41 021

Szofer
rolnik trzeźwy sumienany szuka posady prywatnej male wyagrodzenie lub utrzymanie Zgłoszenia Franciszek Wojtaszek Markowice poczta Pławce powiat środa zdw 41 145

WINA NAJLEPIJ NAJIANIEJ KUPISZ w FIRMIE Woźniak i Kosicki dawn. Jacob Appel Najstarszy Dom Delikatessów Tel. 30-75 Al. Marcinkowskiego 7. Rok zał. 1838

Stolarz
narodowiec ojciec 6-ciozga nietęnych dzieci będąc bez środków wyżywienia pros. o jakakolwiek bądź prace Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 40 732

Gospoia
lat 36 z 10-letnią praktyką w gospodarstwach i intensywnych majątkach w Wielkopolsce z ukończoną szkołą rolniczą w Niemczech rzutki energiczny i zambowany w swym zawodzie zna dokładnie uprawę buraków cukrowych, rybołówstwo hodowlę inwentarza zarodkowego oraz księgowość rolniczą Dobre referencje w ostatniej posadzie 3 lata. przyjmie stale posadę od 1. 4. 1932 lub przedź Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 39 667

Młodszy ogrodnik
z dobrzymi świadectwami. obeznanu wszechstronnie w swym zawodzie poszukuje posady zaraz. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 41 151

Korespondentka
polsko niemiecka z pisanem na maszynie stenoграфия poszukuje posady od 1. 4. Oferty Kurjer Poznański zdw 41 335

Praczką
akuratna. ceny przystępne szuka prania. Wrocławska 17. II. p. wprost podwórze. m 7. zdw 41 300

Pan
starszy wykształcony przyjmie u samotnej pani załatwianie spraw administracyjnych także w przedsiębiorstwie lub ożeni się odpowiednio Oferty Kurjer Poznański zdw 41 372

Dziewczyna
uczciwa pracowita szuka posady do wszystkiego z gotowaniem od 1. 4 lub później Oferty Kurjer Poznański zdw 40 970

Skromna
dziewczyna sierota szuka jakiejkolwiek pracy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 41 123

Dziewczyna
pilna uczciwa pracowita poszukuje posady Oferty Kurjer Pozn. zdw 41 019

Biurowa
z własną maszyną poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 41 007

Poszukuję
posady jako pokojowa lub do dzieci do dworu lub miasta — znam obsługę i coślkolwiek szycia Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 41 133

Służąca
młoda znałca wszystkie prace domowe zupełna sierota poszukuje posady od 1. 4. okolica obojętna świadectwa długoletnie. — Oferty Kurjer Poznański zdw 41 056

28 WOLNEMIEJSCA
Służąca
czysta samodzielna bardzo do brzem gotowaniem praniem praso waniem lepszy dom dwie osoby jako przychodnia zaraz potrzebna Bukowska 15 mieszkanie 6. zdw 41 172

Posługaczka
zaraz na kilka dni Pocztowa 25. IV. ewo zdw 41 199

Fryzzeria
potrzebna zaraz Wrocławka 40. rw 5019

Potrzebny
ogrodowy samotny młodziacy ukończona szkoła ogrodnicza i praktyka od 1. 4. rb. Zgłoszenia o sinence z odpisem świadectwa lu Mai Krotoszyń poczta (Karcinów) Szubn. zdw 41 117

Zdolnych
zastępców losowych
poszukuje poważna firma. Najwyższa prowizja zaliczki! Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 39 361

Fryzjer
na wypomóżkę potrzebny. Piotra Wawrzyniaka 24. zdw 41 220

Fryzjerski
pomocnik na sobotę Pracznica 11. zdw 41 182

Stanowisko
przedsiębiorcy do objęcia gotówka 3-5000. Zgłoszenia Makowski Niegołowski 10. II. zdw 41 165

Duży
poboczny zarobek dla urzędników Górna Włda 100 — 7. zdw 41 162

Służąca
z gotowaniem dla 2 osób przyjmę za malem wynagrodzeniem gotówkowem Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 41 198

Przyjmę
pana z aparatem radiowym i gotówka dla powiększenia interesu zaprowadzonego. codzienne dochody. Oferty Kurjer Poznański zdw 41 358

Kawaler, kululetnia praktyka
poszukuje posady równie obeznanu obsługą motoru silnego i Diesla Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 38 716

Rządca gospodarczy
lat 36 z 10-letnią praktyką w gospodarstwach i intensywnych majątkach w Wielkopolsce z ukończoną szkołą rolniczą w Niemczech rzutki energiczny i zambowany w swym zawodzie zna dokładnie uprawę buraków cukrowych, rybołówstwo hodowlę inwentarza zarodkowego oraz księgowość rolniczą Dobre referencje w ostatniej posadzie 3 lata. przyjmie stale posadę od 1. 4. 1932 lub przedź Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 39 667

Stolarz
narodowiec ojciec 6-ciozga nietęnych dzieci będąc bez środków wyżywienia pros. o jakakolwiek bądź prace Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 40 732

Gospoia
lat 36 z 10-letnią praktyką w gospodarstwach i intensywnych majątkach w Wielkopolsce z ukończoną szkołą rolniczą w Niemczech rzutki energiczny i zambowany w swym zawodzie zna dokładnie uprawę buraków cukrowych, rybołówstwo hodowlę inwentarza zarodkowego oraz księgowość rolniczą Dobre referencje w ostatniej posadzie 3 lata. przyjmie stale posadę od 1. 4. 1932 lub przedź Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 39 667

Młodszy ogrodnik
z dobrzymi świadectwami. obeznanu wszechstronnie w swym zawodzie poszukuje posady zaraz. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 41 151

Korespondentka
polsko niemiecka z pisanem na maszynie stenoграфия poszukuje posady od 1. 4. Oferty Kurjer Poznański zdw 41 335

Praczką
akuratna. ceny przystępne szuka prania. Wrocławska 17. II. p. wprost podwórze. m 7. zdw 41 300

Pan
starszy wykształcony przyjmie u samotnej pani załatwianie spraw administracyjnych także w przedsiębiorstwie lub ożeni się odpowiednio Oferty Kurjer Poznański zdw 41 372

Dziewczyna
uczciwa pracowita szuka posady do wszystkiego z gotowaniem od 1. 4 lub później Oferty Kurjer Poznański zdw 40 970

Skromna
dziewczyna sierota szuka jakiejkolwiek pracy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 41 123

Fryzzeria
sobote. Chwałiszewo 73. zdw 41 343

Potrzebni
inteligentny chłopiec (umiejący nieco grać fortepianie) dziewczynę do wszelkiej pracy domowej Zgłoszenia z podaniem adresu Kurjer Poznański zdw 41 215

Fryzzeria
działa na stale potrzebna. Wodna 7. zdw 41 249

Kucharka
restauracyjna zara, potrzebna. Restauracja Gambinowa. Kantaka 7. zdw 41 250

Fryzjerski
pomocnik potrzebny Marszałka Focha 36. zdw 41 256

Fryzzeria
potrzebna. stała posada. Golebia 10/11. zdw 41 278

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Przemysłowa 33. zdw 41 238

Fryzjer
potrzebny. Aleje Marcinkowskiego 15. zdw 41 239

Pomocnik
i fryzzeria potrzebni. Półwiejska 33. zdw 41 241

Fryzjerski
pomocnik na sobotę Kantaka 6. zdw 41 242

Fryzzeria
na wypomóżkę potrzebna Chwałiszewo 15/16. zdw 41 248

Pomocnika
i fryzjerke przyjmę. Wielka 17. zdw 41 290

Pomocnik
fryzjerski. Kościelna 11. zdw 41 321

Pomocnik
fryzjerski. Marcin 39. zdw 41 325

Dziewczyna
czysta. zaufana z samodzielnym gotowaniem praniem, prasowaniem potrzebna od 1 kwietnia — Pensa 40 zł druga dziewczyna jest. Odpisy świadectw i zgłoszenia do Bernsdorff Melanowiczowa. adwokata Wawrowiec. Kościuski 19. dw 3 120

Ekspedjentka
do składu delikatessów gwarancja potrzebna zaraz Oferty Kurjer Poznański; zdw 41 367

Uczciwa
nawskroś służąca potrzebna do dwójga osób z dzieckiem do wszystkiego Pawełek Ratajczaka 14. zdw 41 379

Dziewczyna
do wszystkiego uczciwa i skromna. na potrzebną zaraz. Cukiernia — Górna Włda 51. zdw 41 380

Maszynistka
z praktyką w biurze adwokackim potrzebna zaraz. Stefan Rosada. adwokat i notariusz Mogiła. dw 3 124

BIELIŻNA - POŃCZOCHY RĘKAWICZKI damskie, męskie i dziecięco w wielkim wyborze, po znanych niskich cenach poleca F. WOŹNIAK POZNAŃ ul. Kramarska 16 Pw 11 772-12.85

Humor zagraniczny

— Co robicie dzieci?
— Bawimy się w szpital.
— A co robi Jadzia tam na szafie.
— Pojechała do sanatorium, w góry.
(Passing Show, Londyn). S. F.

Przedpłata
na kwiecień 1932. za oba wydania razem — w tym tygodniowego dodatku Ilustr. „Illustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w eksped. za 4.00 w agencji w mieście za 4.50 z odnośnem do domu w Poznaniu za 5.00. z odnośnem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie za 4.94. W razie wypadków spowodowanych silną wyższą przeszkód w zakładzie strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odeszkodowania.
W wydaniach wielkoczęściowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami. materiał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072 w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524. filja Stary Rynek 2305. — P K O. Poznań nr 200 149